

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY

ul. Głowackiego 28 , 10-448 OLSZTYN ☎ 089/522 79 00, fax. 522 79 01, e-mail: olwu@praca.gov.pl

MOBILNOŚĆ EDUKACYJNA BEZROBOTNYCH BEZ KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH (Badania socjologiczne)

OLSZTYN MARZEC 2008

**PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW W CAŁOŚCI LUB W
CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH JEST
DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA**

**Opracował:
dr Alfred Czesła
Socjolog**

**Wojewódzki Urząd Pracy
ul. Głowackiego 28
10 – 448 Olsztyn
tel. 089/5227936
fax. 089/5227901**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1 BEZROBOTNI BEZ ZAWODU JAKO PRZEDMIOT BADAŃ	6
1.1 Zagadnienia teoretyczno – prawne	6
1.2 Problemy badawcze – cel, hipotezy, metody i techniki badań	9
1.3 Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych na warmińsko-mazurskim rynku pracy w latach 2005 – 2006	15
2. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA BADANEJ POPULACJI	24
2.1 Płeć, wiek, wykształcenie i miejsce zamieszkania ankietowanych	25
2.2 Stan cywilny i sytuacja rodzinna respondentów	29
2.3 Doświadczenie zawodowe badanych	32
3. OCENA SYTUACJI WŁASNEJ I POZYCJI NA RYNKU PRACY	35
3.1 Powody pozostawania w rejestrze urzędów pracy	35
3.2 Sytuacja materialna i źródła utrzymania ankietowanych	38
3.3 Oparcie społeczne bezrobotnych	42
4. MOBILNOŚĆ EDUKACYJNA ANKIETOWANYCH	52
4.1 Przyczyny braku kwalifikacji zawodowych	53
4.2 Gotowość do zmiany własnej sytuacji	56
4.3 Aspiracje życiowe badanych	71
4.4 Oczekiwania bezrobotnych wobec urzędu pracy	78
ZAKOŃCZENIE	82
BIBLIOGRAFIA	87
ANEKS	88

WSTĘP

W literaturze przedmiotu nie kwestionuje się tego, iż wykształcenie stanowi integralną część „kapitału ludzkiego”. Choć powszechnie też wiadomo, że wykształcenie wykształceniu jest nierówne, to jednak osiąga się prawie wszędzie *consensus* co do tego, że człowiek wykształcony powinien działać racjonalnie, gospodarzyć efektywnie. A zatem sukcesy gospodarcze, dobrobyt społeczny itp. dość ściśle wiążą się z osiągnięciami edukacyjnymi. Inaczej mówiąc, odpowiednio wysoki poziom systemu oświatowego jest warunkiem koniecznym, choć na pewno niewystarczającym, dla prawidłowego funkcjonowania rynku pracy. Stąd, między innymi, w licznych badaniach empirycznych dotyczących bezrobotnych próbuje się zebrać informacje o ich wykształceniu.

W Polsce, a w szczególności w województwie warmińsko-mazurskim, jest to tym bardziej celowe, gdyż nadal dość spora populacja, a dotyczy to właśnie bezrobotnych, nie posiada kwalifikacji zawodowych. Osoby te w istotny sposób różnią się od innych kategorii społecznych.

Badania te są jednak bardzo trudnym przedsięwzięciem i nie zawsze w pełni możliwym do realizacji. Stanowią one poważne wyzwanie dla środowiska naukowego, podmiotów i partnerów rynku pracy. Rozpoznania tego tak mało dotąd znanego obszaru podjął się Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, który od wielu lat prowadzi wieloaspektowe analizy regionalnego rynku pracy.

Niemniejsze studium skupia swą uwagę na bardzo specyficznej – z punktu widzenia rynku pracy – grupie społecznej tworzonej przez bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych. Skąd ta specyfika? Powodów jest kilka: brak przygotowania zawodowego, mała mobilność zawodowa i przestrzenna, niechęć do zdobywania nowej wiedzy i umiejętności, niski poziom ambicji zawodowych, zamykanie się na zmiany – to tylko niektóre z nich. Najistotniejszy jest jednak fakt, że to właśnie ta populacja jest szczególnie zagrożona wykluczeniem społecznym.

Aktywizacja zawodowa tej grupy bezrobotnych, na obszarze województwa, jest problemem szalenie trudnym do rozwiązania, przede wszystkim ze względu na znikomą możliwość dopasowania posiadanego przez nich poziomu wykształcenia do oferowanych przez pracodawców miejsc pracy. Stąd celem badań było wypracowanie dla tej kategorii osób szczególnych sposobów postępowania, ukierunkowanych na zdobycie przez nich kwalifikacji zawodowych.

Z uwagi na dość szeroko zakrojoną problematykę prowadzonych prac, przedstawione opracowanie stanowi syntezę zarówno wyników badań ankietowych, jak i studiów teoretycznych.

Prezentowana w pracy tematyka zawarta została w czterech rozdziałach.

W rozdziale pierwszym zaprezentowane zostały ogólne zagadnienia teoretyczno-prawne, metodologiczne i statystyczne bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych na rynku pracy Warmii i Mazur w latach 2005 – 2006. Objąsniiono w nim podstawowe definicje i kryteria strukturalizacji kategorii bezrobotnych oraz omówiono cele, przebieg i stosowane metody badań.

Rozdział drugi został poświęcony charakterystyce socjodemograficznej badanych. Zawiera on stan liczebny i strukturę według takich cech jak: płeć, wiek, stan cywilny, miejsce zamieszkania, poziom wykształcenia, staż pracy itp.

Mobilności edukacyjnej ankietowanych poświęcony został rozdział trzeci. Zawarto w nim odpowiedzi na pytania o chęć, warunki, tryb i potrzebę zdobywania kwalifikacji zawodowych.

Rozdział czwarty obrazuje sytuację osobistą i pozycje respondentów na rynku pracy. Poruszono w nim warunki materialne, źródła utrzymania i gotowość niesienia pomocy badanym.

Rozdział piąty poświęcony został identyfikacji oczekiwań bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych wobec powiatowych urzędów pracy. Odniesiono się w nim także do trudności w uzyskaniu zatrudnienia i do aktywności edukacyjnej bezrobotnych.

Całość rozważań zamyka zwięzłe zakończenie zawierające najważniejsze refleksje i wnioski z przeprowadzonych badań.

W publikowanej pracy poddano wszechstronnej analizie wiele skomplikowanych kwestii dotyczących bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych. Złożoność omawianych zagadnień przesądza o tym, że niektóre twierdzenia mogą zawierać elementy dyskusyjne i stanowić zarazem inspirację do dalszych, pogłębionych badań nad przeobrażeniem warmińsko-mazurskiego rynku pracy.

1 BEZROBOTNI BEZ ZAWODU JAKO PRZEDMIOT BADAŃ

1.1 ZAGADNIENIA TEORETYCZNO - PRAWNE

Sytuacja na warmińsko-mazurskim rynku pracy, gdzie mamy do czynienia ze stosunkowo jeszcze wysokim poziomem bezrobocia, a pracodawcy mają coraz większe trudności z pozyskaniem odpowiednich pracowników, są czynnikami, które w istotny sposób sprzyjają i uzasadniają aktywizację zawodową bezrobotnych. Do stosowania tego rodzaju rozwiązania przekonuje możliwość uzupełnienia i podniesienia wykształcenia przez bezrobotnych oraz nabywanie przez nich kwalifikacji zawodowych.

Wśród naukowców i praktyków zajmujących się problematyką rynku pracy panuje powszechne przekonanie, że kwalifikacje zawodowe to potwierdzony zasób wiadomości i zakres umiejętności tak wyodrębniony, aby pozwalał na samodzielne wykonywanie konkretnego zestawu zadań fachowych i umożliwiał podjęcie zatrudnienia. W rozumieniu rynkowym trzeba do powyższego określenia dodać: (często) dodatkowe uprawnienia do pracy na konkretnym stanowisku, wymagające odpowiedniego stażu pracy i/lub dodatkowego szkolenia oraz oczekiwane przez pracodawcę cechy fizyczne i osobowościowe. Razem tworzy to określony zestaw kompetencji do zajmowania określonego stanowiska pracy.

Inaczej mówiąc, **kwalifikacje zawodowe** to zestaw wiedzy i umiejętności wymaganych do realizacji składowych zadań zawodowych w wybranej specjalności.

W Polskiej Klasyfikacji Zawodów i Specjalności wyróżnia się dwa aspekty kwalifikacji

- * **poziom** - stanowiący funkcję kompleksowości i zakresu umiejętności (kompleksowość umiejętności traktując jako czynnik ważniejszy), wynikających ze złożoności oraz zakresu zadań i obowiązków.
- * **specjalizacja** - rodzaj koniecznej wiedzy czy umiejętność posługiwania się określonymi urządzeniami i narzędziami lub przez rodzaj stosowanych materiałów czy produkowanych wyrobów albo rodzaj świadczonych usług.

W Międzynarodowej Klasyfikacji i Standardów Edukacyjnych uwzględniono cztery szerokie poziomy kwalifikacji, które zdefiniowano w odniesieniu do poziomów wykształcenia:

- * **pierwszy** poziom kwalifikacji, oznaczający kwalifikacje elementarne, odniesiono do pierwszego poziomu wykształcenia, uzyskiwanego w szkole podstawowej;
- * **drugi** poziom kwalifikacji odniesiono do drugiego poziomu wykształcenia, uzyskiwanego w gimnazjum oraz do trzeciego poziomu wykształcenia uzyskiwanego w liceum ogólnokształcącym, liceum profilowanym i zasadniczej szkole zawodowej;
- * **trzeci** poziom kwalifikacji odniesiono do czwartego poziomu wykształcenia uzyskiwanego w szkole policealnej oraz do trzeciego poziomu wykształcenia uzyskiwanego w technikum;
- * **czwarty** poziom kwalifikacji odniesiono do piątego poziomu wykształcenia, uzyskiwanego na studiach wyższych zawodowych, studiach magisterskich i studiach podyplomowych oraz do szóstego poziomu wykształcenia, uzyskiwanego na studiach doktoranckich.

Nie oznacza to, że kwalifikacje można uzyskać tylko w ramach systemu szkolnego. Kwalifikacje mogą być i często są nabywane w ramach systemu kursowego lub poprzez praktykę.

Badania dotyczyły bezrobotnych legitymujących się pierwszym, drugim i częściowo trzecim (średnim ogólnokształcącym) poziomem wykształcenia, a zatem osób bez kwalifikacji zawodowych.

W świetle przepisów *ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* bezrobotny bez kwalifikacji to osoba nie posiadająca kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonego dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu.¹ Bezrobotnym bez doświadczenia zawodowego jest osoba, która wykonywała zatrudnienie oraz inną pracę zarobkową przez łączny okres poniżej 6 miesięcy. Do kategorii bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych należy zaliczyć też osobę, która ukończyła liceum ogólnokształcące. Są to osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy i zagrożone wykluczeniem społecznym.

¹ Dz. U. z 2004r. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm. – tekst ujednolicony. Stan prawny z dnia 25.09.2007r.

Z ustawy wynika też, iż w stosunku do tej grupy bezrobotnych mają zastosowania specjalne instrumenty i usługi rynku pracy. Chodzi tu przede wszystkim o finansowanie takich form wsparcia jak: prace interwencyjne, szkolenia, staże, przygotowanie zawodowe, roboty publiczne, refundacje wyposażenia stanowisk dla skierowanych bezrobotnych, przyznawanie środków na podjęcie działalności gospodarczej.

Wychodząc naprzeciw zapisom ustawy, a także mając na względzie szczególną sytuację bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych na Warmii i Mazurach, Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie opracował i realizuje takie programy jak:

- * „Pierwszy krok na rynku pracy”,
- * „Nadzieja”,
- * „Inwestycje w kwalifikacje deficytowe na rynku pracy”,

oraz jest instytucją wdrażającą dla :

- * Działania 1.2 „Perspektywy dla młodzieży”, wykonywanego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich”;
- * Działania 1.3 „Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia”, wykonywanego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich”;
- * Priorytetu VI „Rynek pracy otwarty dla wszystkich” - wykonywanego w ramach „Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007 - 2013 ”.

Głównym założeniem tych programów jest dostosowanie kompetencji zawodowych, a także społecznych, beneficjentów do potrzeb rynku pracy. Mają one również na celu: zdobycie kwalifikacji zawodowych, nabycie praktycznych umiejętności i doświadczenia zawodowego, podniesienie poziomu wykształcenia u osób z obszarów wiejskich, wykształcenie postaw przedsiębiorczych, przygotowanie kadry wykwalifikowanych pracowników dla pracodawców, promowanie kształcenia, doskonalenia i przekwalifikowania, wypromowanie aktywnych postaw na rynku pracy, podjęcie zatrudnienia.

Programy te, poprzez m.in. wykorzystanie środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego oraz dostosowanie ofert edukacyjnych do potrzeb regionalnego rynku pracy, wpisują się w Strategię Rozwoju Województwa Warmińsko- Mazurskiego.

1.2 PROBLEMY BADAWCZE – CEL, HIPOTEZY, METODY I TECHNIKI BADAŃ

W socjologii, oprócz ustaleń terminologicznych dotyczących ich dociekań, duże znaczenie mają jasno sformułowane cele, hipotezy, metody i techniki badań.

Realizowane badanie zostało podporządkowane działaniom związanym z ograniczeniem wykluczenia społecznego bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych na rynku pracy w województwie warmińsko - mazurskim. Działania podejmowane w jego ramach uwzględniają przede wszystkim możliwość wpływu na tę grupę osób. Narzędziem ich aktywizacji zawodowej jest edukacja.

Drugim komponentem wykonywanego badania są wybrane kategorie socjodemograficzne uczestniczących w nim respondentów. Ze względu na kryteria różnicujące tę populację bezrobotnych można przyjąć, że zdefiniowana w badaniach grupa docelowa daje możliwość wypracowania skutecznych instrumentów przywrócenia społeczeństwu. Sprawa ta wydaje się szczególnie istotna ze względu na wysoki udział tej grupy osób w ogólnej liczbie bezrobotnych na warmińsko – mazurskim rynku pracy.

W świetle tak sformułowanych założeń głównym celem badań jest: skonstruowanie i upowszechnienie narzędzi umożliwiających wykorzystanie edukacji, jako elementu wpływającego na większe dopasowanie podaży pracy do popytu na nią w skali regionalnego rynku pracy, szczególnie w odniesieniu do osób będących na marginesie społecznym.

Badania uzasadniają potrzebę opracowania nowych instrumentów wspomagających aktywność zawodową osób o najniższym poziomie wykształcenia. Z dotychczasowych doświadczeń, oprócz działań wynikających z uregulowań prawnych (Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, z dnia 20 kwietnia 2004 r. z uwzględnieniem nowelizacji) oraz zindywidualizowanych instrumentów związanych z realizacją programów celowych realizowanych w ramach polityki rynku pracy (Pierwszy Krok Na Rynku Pracy, Nadzieja, Absolwent i inne), nie podjęto w szerszym zakresie prób powiązania form kształcenia, doksztalcania i przekwalifikowania z faktycznymi możliwościami i potrzebami tej kategorii bezrobotnych.

Badaniu przyświecają też trzy cele szczegółowe:

- * **poznawczy**, tj. rozpoznanie stanu i struktury bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych – głównie na podstawie danych z rejestracji powiatowych urzędów pracy oraz różnych aspektów i skutków zjawiska w wymiarze lokalnym na podstawie badań empirycznych;
- * **praktyczny**, tj. w zależności od wyników badań, utworzenie bazy danych niezbędnych do opracowania programów ułatwiających tej populacji bezrobotnych uzyskanie zawodu oraz pracy;
- * **informacyjny**, tj. upowszechnienie idei i rezultatów badań poprzez wykorzystanie wszelkich dostępnych środków przekazu informujących podmioty i partnerów wojewódzkiego rynku pracy o aktualnych i ważnych kwestiach bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych.

Pytania, jakie stawiano bezrobotnym bez kwalifikacji zawodowych obejmowały takie zagadnienia jak:

- * struktura socjodemograficzna bezrobotnych;
- * przyczyny bezrobocia i bariery utrudniające wejście na rynek pracy;
- * status i ocena sytuacji materialnej i osobistej badanych;
- * aktywność zawodowa: gotowość respondentów do podjęcia nauki i pracy;
- * oczekiwania ankietowanych wobec urzędu pracy.

Koncepcja prezentowanych badań opiera się na pięciu przesłankach:

- pierwsza** stanowi hipotetyczne stwierdzenie, że bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych nie są grupą jednorodną i różnią się pod względem cech socjodemograficznych, poziomem kwalifikacji, mobilności edukacyjnej i oczekiwaniami;
- druga** orzeka, że pozostawanie bez pracy negatywnie wpływa na ich materialną i osobistą sytuację;
- trzecia** zakłada, że dla ankietowanych, jednym z głównych powodów zarejestrowania się w urzędzie pracy jest uzyskanie prawa do zasiłku i świadczeń służby zdrowia;
- czwarta** mówi, że respondenci poszukując pracy nie są skłonni do daleko idących wyrzeczeń;
- piąta** powiada, że badani nie są zainteresowani zdobyciem kwalifikacji zawodowych.

Przyjęte cele i hipotezy badawcze rozwijane i uzasadnione są w dalszej części prezentowanej pracy. Zawarto w niej też metody i techniki badawcze, liczebność i strukturę populacji warmińsko-mazurskich bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w latach 2005 – 2006, charakterystykę socjodemograficzną ankietowanych oraz analizę uzyskanych odpowiedzi.

O wartości poznawczej badań socjologicznych decyduje przede wszystkim wybór odpowiedniej metody i techniki badań.

W badaniach na temat bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych na Warmii i Mazurach zastosowano dwie metody: studialną i empiryczną.

W badaniach studialnych uwzględniono m.in. opracowania analityczno-statystyczne zawierające syntezę i ocenę skali struktury i natężenia bezrobocia wśród osób bez kwalifikacji zawodowych opartą na informacjach i dokumentach za lata 2005 – 2006, znajdujących się w Urzędzie Statystycznym i Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Olsztynie.

W badaniach empirycznych wykorzystano ankietę, która zawierała 19 pytań zamkniętych, wieloalternatywnych, dotyczących różnych aspektów bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych.

Ankieta stanowi uniwersalną metodę badania i jako instrument badawczy pozwala na gromadzenie danych o opiniach ludzi, ich wiedzy, czy też faktach: pomaga w rozwiązywaniu konkretnego problemu naukowego lub praktycznego.

Ankieta ułatwia zarejestrowanie i wyjaśnienie istotnych szczegółów, które mają wpływ na przedmiot badań. Przyczynia się też do zwiększenia jednorodności materiałów i ich podatności na opracowania statystyczne. Mimo zgłaszanych przez przedstawicieli nauk humanistycznych krytycznych uwag, ankieta nadal pozostaje cennym narzędziem w warsztacie socjologa i jako metoda badawcza została przedstawiona w prezentowanej pracy.

Empiryczną weryfikację założeń i hipotez badawczych podjęto na próbie bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych wybranych do analizy z 21 powiatów województwa warmińsko-mazurskiego. Są to – **patrz tabela 1** - następujące powiaty: Bartoszyce (101 badanych); Braniewo (71); Działdowo (78); Elbląg Grodzki (74); Elbląg Ziemski (71); Ełk (91); Giżycko (67); Gołdap (36); Iława (81); Kętrzyn (87); Lidzbark Warmiński (61); Mrągowo (61); Nidzica (36); Nowe Miasto Lubawskie (39); Olecko (37); Olsztyn Grodzki (42); Olsztyn Ziemski (102); Ostróda (149); Pisz (90); Szczytno (70); Węgorzewo (31).

Tabela 1. Liczebność bezrobotnych w badanej populacji według powiatów.

Lp.	Powiat	Bezrobotni ogółem - stan na 31.XII.2006r	Udział bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych do ogółu bezrobotnych - stan na 31.XII.2006r		Liczba badanych	Odsetek badanych
			Liczba	%		
1	Bartoszyce	7 938	2 807	35,4	101	3,6
2	Braniewo	5 790	1 984	34,3	71	3,6
3	Działdowo	5 436	2 172	40,0	78	3,6
4	Elbląg Grodzki	8 298	2 056	24,8	74	3,6
5	Elbląg Ziemski	5 910	1 974	33,4	71	3,6
6	Ełk	8 111	2 543	31,4	91	3,6
7	Giżycko	6 345	1 888	29,8	67	3,6
8	Gołdap	3 242	1 001	30,9	36	3,6
9	Iława	7 410	2 233	30,1	81	3,6
10	Kętrzyn	6 962	2 446	35,1	87	3,6
11	Lidzbark Warmiński	5 302	1 717	32,4	61	3,6
12	Mrągowo	5 001	1 705	34,1	61	3,6
13	Nidzica	2 868	1 015	35,4	36	3,6
14	Nowe Miasto Lubawskie	4 066	1 072	26,4	39	3,6
15	Olecko	3 346	1 036	31,0	37	3,6
16	Olsztyn Grodzki	5 630	1 182	21,0	42	3,6
17	Olsztyn Ziemski	9 051	2 859	31,6	102	3,6
18	Ostróda	10 722	4 160	38,8	149	3,6
19	Pisz	6 362	2 495	39,2	90	3,6
20	Szczytno	6 734	1 967	29,2	70	3,6
21	Węgorzewo	3 050	863	28,3	31	3,6
	Województwo	127 574	41 175	32,3	1 475	3,6

Źródło: Dane statystyczne z powiatowych urzędów pracy. Obliczenia własne.

Próbę badawczą losowano warstwowo - proporcjonalnie do udziału całej populacji 41 175 bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w województwie – dane Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie według stanu na 31.XII.2007 rok. Wielkość próby wynosiła 1 475 osób (na 1 500 rozpisanych ankiet), daje to 98,3% zwrotu. Założona próba badawcza stanowi 3,6% ogółu bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w regionie, co odpowiada w pełni standardom stopnia realizacji w tego typu badaniach i ma charakter reprezentacyjny.

Grupę osób badanych sporządzono na podstawie listy udostępnionej przez dyrektorów powiatowych urzędów pracy. Wykorzystując informacje o strukturze socjodemograficznej populacji, zastosowano losowanie z proporcjonalną lokalizacją próby w warstwach, którymi były grupy: wieku, płci, stanu cywilnego, wykształcenia, miejsca zamieszkania, powiatu, stażu pracy, wielkości gospodarstwa domowego i liczba dzieci na utrzymaniu. Starano się tak dobrać respondentów, aby rozkład cech w warstwach i próbie był taki sam lub zbliżony.

Podstawowy materiał zgromadzony został podczas badań terenowych prowadzonych przez osoby zatrudnione, na co dzień w powiatowych urzędach pracy w charakterze pośredników i doradców zawodowych. Pełniły one jednocześnie rolę ankierów. Ankierom pozostawiono decyzję w sprawie ostatecznego wyboru jednostek do próby, z uwzględnieniem cech, którym powinny one odpowiadać. Ze względu na przedmiot badań, niezwykle ważne stało się wytworzenie atmosfery szczerości i zaufania wśród ankietowanych. Najważniejszym problemem metodologicznym była bowiem kwestia odpowiedniego doboru respondentów i gwarancja, że udzielą oni rzetelnych odpowiedzi. Pomocne w tym względzie okazało się odpowiednie przygotowanie ankierów oraz wręczenie im pisemnej instrukcji o sposobie wypełniania ankiety przez badanych. Za pośrednictwem ankierów kwestionariusze ankiet trafiały do wylosowanych osób, w celu ich wypełnienia. Wypełnione ankiety wracały do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie bezpośrednio od ankierów lub wysyłane były pocztą przez osoby zainteresowane.

Badania, które były przeprowadzone na przełomie roku 2007/2008 wywołały wśród ankietowanych mieszane reakcje, od pozytywnych do negatywnych. W grupie pierwszej były osoby (59,9%), które: chętnie uczestniczyły w badaniu; nie miały trudności z udzieleniem odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie; widziały potrzebę prowadzenia tego typu badań, postrzegając też ich celowość, zarówno w odniesieniu do wiedzy analitycznej, jak i społecznej praktyki. W grupie drugiej znajdowali się ci (40,1%), którzy: nie byli zainteresowani i niechętnie uczestniczyli w badaniu; wskazywali na zbyt dużą ilość pytań zawartych w ankiecie, mieli problemy z udzieleniem odpowiedzi na niektóre pytania zawarte w ankiecie, wykazywali niechęć i obawy, pytali, komu te badania mają służyć.

Zainteresowanie bezrobotnych badaniami, charakter kontaktów z powiatowymi urzędami pracy, a także bardzo wysoki wskaźnik oddanych i prawidłowo wypełnionych ankiet świadczy o potrzebie tego typu badań i o właściwym doborze metody. Upoważnia to do stwierdzenia, iż próba badawcza była wystarczająca dla uchwycenia istoty badanego zjawiska.

Opracowując całość zebranego materiału empirycznego, uwzględniono niektóre elementy metod statystycznych, przystosowane do skali nominalnych i porządkowych. Dla ustalenia siły związku między zmiennymi umieszczonymi na skali porządkowej, zastosowano współczynnik korelacji Gamma, który ze względu na metodę doboru próby należy interpretować z pewną ostrożnością. Odsetki obrazują zarówno liczbę przypadków objętych daną kategorią w każdej warstwie oddzielnie, jak i oszacowanie parametru w całej populacji.

Miary tendencji centralnej zastosowano do przedstawienia wyborów określonych motywów bądź przyczyn poszczególnych zachowań. Przy niektórych pytaniach, konstruowanych z wykorzystaniem skali szacunkowej zaproponowano szerszą typologizację wskaźników, opartą na sumowaniu liczby punktów przypisanych wypowiedziom ankietowanych.

Wprowadzenie wyników ankiet dokonano za pomocą specjalnie dla tego typu badań opracowanego programu komputerowego SPSS.

Analizę otrzymanych wyników badań należy poprzedzić jeszcze kilkoma uwagami metodologiczno-technicznymi.

Większość danych to odpowiedzi na pytania zamknięte, gdzie respondenci stwierdzali, w jakim stopniu identyfikują i zgadzają się z daną opinią. Odpowiedzi te są zatem zmienną porządkującą. Stąd, analizę statystyczną dostosowano do charakteru danych stosując przede wszystkim miary dla skali porządkowych.

W badaniach padały także odpowiedzi typu: „trudno powiedzieć”, tj. o charakterze niepewności, dociekliwości, które miały doprowadzić do własnych przemyśleń i wniosków. Tę kategorię odpowiedzi przyjęto jako wyraz wątpliwości ankietowanych, co zostało uwzględnione jako ważna zmienna niezależna i kontrolowana.

W prezentowanej pracy przedstawione zostały jedynie podstawowe wyniki omawianych badań i tylko niektóre z nich udokumentowane są za pomocą tabel i wykresów odzwierciedlających ogólny stan liczbowy i procentowy respondentów odpowiadających na poszczególne pytania.

1.3 BEZROBOTNI BEZ KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH NA WARMII I MAZURACH W LATACH 2005 - 2006

Badania statystyczno - analityczne służyły przede wszystkim rozpoznaniu sytuacji bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych na warmińsko-mazurskim rynku pracy. Najwartościowszym źródłem informacji na ten temat są publikacje Urzędu Statystycznego i Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie. W wydawnictwach tych akcentowano wprawdzie problem tej populacji na regionalnym rynku pracy, jako kategorii najbardziej zagrożonej bezrobociem, ale szerzej nie analizowano zjawiska. Większość z nich zawiera jedynie wzmianki na ten temat, natomiast tylko nieliczne wyniki badań poświęcono wyłącznie temu zagadnieniu.

Punktem wyjścia analizy sytuacji bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych na rynku pracy w województwie warmińsko – mazurskim w latach 2005 - 2006 jest charakterystyka całej populacji, tzn. stan liczebny i struktura według takich cech jak: płeć, miejsce zamieszkania i poziom wykształcenia oraz udział wśród ogółu ludności w kraju – patrz **tabela 2**.

Populacja ludności w wieku 15 lat i więcej w 2006 roku liczyła na Warmii i Mazurach 1 141 tys. osób i stanowiła 3,6% ogółu w Polsce. Przeważały w niej kobiety (52,4%), mieszkańcy miast (63,2%) oraz osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (33,0%) – ci ostatni tworzą 4,5% ogółu w kraju. W stosunku do 2005 roku liczba ludności w wieku 15 lat i więcej zmalała o 19 tys. osób, tj. o 1,6%. Zmalała liczba: kobiet (o 2,0%); mężczyzn (o 1,3%); mieszkańców wsi (o 9,3%); osób z wykształceniem: wyższym (o 12,3%), gimnazjalnym i poniżej (o 6,7%) oraz z zasadniczym zawodowym (o 1,8%). Wzrosła liczba mieszkańców miast o 24 tys. osób, tj. o 3,4% i liczba osób z wykształceniem: policealnym (o 15,2%); średnim zawodowym (o 9,5%) i średnim ogólnokształcącym (o 5,0%).

W skali kraju, w przeciwieństwie do naszego regionu, odnotowano wzrost ludności o 47 tys. osób, tj. o 0,2%. Wzrosła liczba kobiet (o 0,3%), mieszkańców wsi (o 0,7%), osób z wykształceniem wyższym (o 5,7%), średnim ogólnokształcącym (o 1,8%) i średnim zawodowym (o 1,7%). Spadła natomiast liczba mieszkańców miast (o 0,2%), osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (o 2,5%), zasadniczym zawodowym (o 1,8%) oraz policealnym (o 0,6%).

Tabela 2 Ludność w wieku 15 i więcej lat wg płci, miejsca zamieszkania i wykształcenia

Wyszczególnienie	2005 rok	2006 rok	Zmiany w stosunku do 2005 roku		Udział do ogółu w %	
			liczba	%	2005 r.	2006r.
POLSKA OGÓŁEM w tym:	31 334 000	31 381 000	+ 47 000	+ 0,2	100	100
KOBIETY	16 395 000	16 443 000	+ 48 000	+ 0,3	52,3	52,4
MĘŻCZYŹNI	14 939 000	14 938 000	- 1 000	- 0,1	47,7	47,6
MIASTO	19 613 000	19 573 000	- 40 000	- 0,2	62,6	62,4
WIEŚ	11 721 000	11 808 000	+ 87 000	+ 0,7	37,4	37,6
WYŻSZE	4 213 000	4 452 000	+ 239 000	+ 5,7	13,5	14,3
POLICEALNE	933 000	927 000	- 6 000	- 0,6	3,0	2,9
ŚREDNIE ZAWODOWE	6 422 000	6 534 000	+ 112 000	+ 1,7	20,5	21,0
ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	3 101 000	3 158 000	+ 57 000	+ 1,8	9,9	10,1
ZASADNICZE ZAWODOWE	8 170 000	8 027 000	- 143 000	- 1,8	26,1	25,4
GIMNAZJALNE I PONIŻEJ	8 496 000	8 283 000	- 213 000	- 2,5	30,3	26,3
WARMIA I MAZURY OGÓŁEM w tym:	1 160 000	1 141 000	- 19 000	- 1,6	100	100
KOBIETY	610 000	598 000	- 12 000	- 2,0	52,6	52,4
MĘŻCZYŹNI	550 000	543 000	- 7 000	- 1,3	47,4	47,6
MIASTO	697 000	721 000	+ 24 000	+ 3,4	60,1	63,2
WIEŚ	462 840	420 000	- 42 840	- 9,3	39,9	36,8
WYŻSZE	138 000	121 000	- 17 000	- 12,3	11,9	10,6
POLICEALNE	30 380	35 100	+ 4 620	+ 15,2	2,6	3,1
ŚREDNIE ZAWODOWE	214 620	234 900	+ 20 280	+ 9,5	18,5	20,6
ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	101 000	106 000	+ 5 000	+ 5,0	8,7	9,3
ZASADNICZE ZAWODOWE	273 000	268 000	- 5 000	- 1,8	23,5	23,4
GIMNAZJALNE I PONIŻEJ	403 000	376 000	- 27 000	- 6,7	34,7	33,0

Źródło: Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej, GUS, Warszawa 2007. Obliczenia własne.

Z dalszej analizy wynika, iż w Polsce – **patrz tabela 3** – wykształcenie wyższe, średnie ogólnokształcące i policealne przeważa u kobiet odpowiednio: 15,4%, 12,8% i 4,1% oraz mieszkańców miast odpowiednio: 18,8%, 12,2% i 3,4%. Wykształcenie średnie i zasadnicze zawodowe, zaś mężczyźni (21,6%) i mieszkańcy miast (23,5%) charakteryzują się wyższym wskaźnikiem wykształcenia średniego zawodowego. Wykształcenie zasadnicze zawodowe dominuje wśród mężczyzn (32,7%) i mieszkańców wsi (30,8%). Kobiety (28,7%) i mieszkańcy wsi (37,4%) częściej legitymują się wykształceniem najniższym, tj. gimnazjalnym i poniżej.

Tabela 3. Ludność w Polsce w wieku 15 i więcej lat według poziomu wykształcenia

Wyszczególnienie	2005 rok	2006 rok	Zmiany w stosunku do 2005 roku		Udział do ogółu w %	
			liczba	%	2005 r.	2006r.
OGÓŁEM	31 334 000	31 381 000	+ 47 000	+ 0,2	100	100
wyższe	4 213 000	4 452 000	+ 239 000	+ 5,7	13,5	14,3
policealne	933 000	927 000	- 6 000	- 0,6	3,0	2,9
średnie zawodowe	6 422 000	6 534 000	+ 112 000	+ 1,7	20,5	20,8
średnie ogólnokształcące	3 101 000	3 158 000	+ 57 000	+ 1,8	9,9	10,1
zasadnicze zawodowe	8 170 000	8 027 000	- 143 000	- 1,8	26,1	25,5
gimnazjalne i poniżej	8 496 000	8 283 000	- 213 000	- 2,5	30,3	26,4
KOBIETY	16 395 000	16 443 000	+ 48 000	+ 0,3	100	100
wyższe	2 391 000	2 528 000	+ 137 000	+ 5,7	14,6	15,4
policealne	699 000	685 000	- 14 000	- 2,0	4,3	4,1
średnie zawodowe	3 211 000	3 277 000	+ 66 000	+ 2,1	19,6	20,0
średnie ogólnokształcące	2 076 000	2 101 000	+ 25 000	+ 1,2	12,7	12,8
zasadnicze zawodowe	3 200 000	3 133 000	- 67 000	- 2,1	19,5	19,0
gimnazjalne i poniżej	4 818 000	4 720 000	- 98 000	- 2,0	29,4	28,7
MEŻCZYŹNI	14 939 000	14 938 000	- 1 000	- 0,01	100	100
wyższe	1 821 000	1 924 000	+ 103 000	+ 5,7	12,2	12,9
policealne	234 000	242 000	+ 8 000	+ 3,4	1,6	1,6
średnie zawodowe	3 211 000	3 257 000	+ 46 000	+ 1,4	21,5	21,8
średnie ogólnokształcące	1 025 000	1 057 000	+ 32 000	+ 3,1	6,9	7,2
zasadnicze zawodowe	4 970 000	4 894 000	- 76 000	- 1,5	33,3	32,7
gimnazjalne i poniżej	3 678 000	3 563 000	- 115 000	- 3,1	24,6	23,8
MIASTO	19 613 000	19 573 000	- 40 000	- 0,2	100	100
wyższe	3 497 000	3 680 000	+ 183 000	+ 5,2	17,8	18,8
policealne	700 000	675 000	- 25 000	- 3,6	3,6	3,4
średnie zawodowe	4 530 000	4 570 000	+ 40 000	+ 0,9	23,1	23,5
średnie ogólnokształcące	2 424 000	2 393 000	- 31 000	- 12,8	12,4	12,2
zasadnicze zawodowe	4 525 000	4 391 000	- 134 000	- 3,0	23,1	22,4
gimnazjalne i poniżej	3 937 000	3 864 000	- 73 000	- 1,9	20,1	19,7
WIEŚ	11 721 000	11 808 000	- 87 000	- 0,7	100	100
wyższe	716 000	772 000	+ 56 000	+ 7,8	6,1	6,5
policealne	233 000	253 000	+ 20 000	+ 8,6	2,0	2,1
średnie zawodowe	1 892 000	1 964 000	+ 72 000	+ 3,8	16,4	16,6
średnie ogólnokształcące	677 000	765 000	+ 88 000	+ 13,0	5,8	6,5
zasadnicze zawodowe	3 645 000	3 635 000	- 10 000	- 0,3	31,1	30,8
gimnazjalne i poniżej	4 559 000	4 419 000	- 140 000	- 3,1	38,9	37,4

Źródło: Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej, GUS, Warszawa 2007. Obliczenia własne.

Z analizowanej ogólnopolskiej zbiorowości ludności w wieku 15 lat i więcej – **patrz tabela 4** - wynika, iż w 2006 roku największy odsetek osób z wykształceniem wyższym odnotowano w takich województwach jak: Mazowieckie – 21,0%; Zachodnio-Pomorskie – 16,0%; Lubuskie – 15,5% i Pomorskie – 15,0%. Najmniejszy zaś w: Kujawsko-Pomorskim – 9,0%; **Warmińsko-Mazurskim – 11,0%** i Podkarpackim – 11,3%.

Tabela 4. Ludność w wieku 15 i więcej lat według województw i poziomu wykształcenia

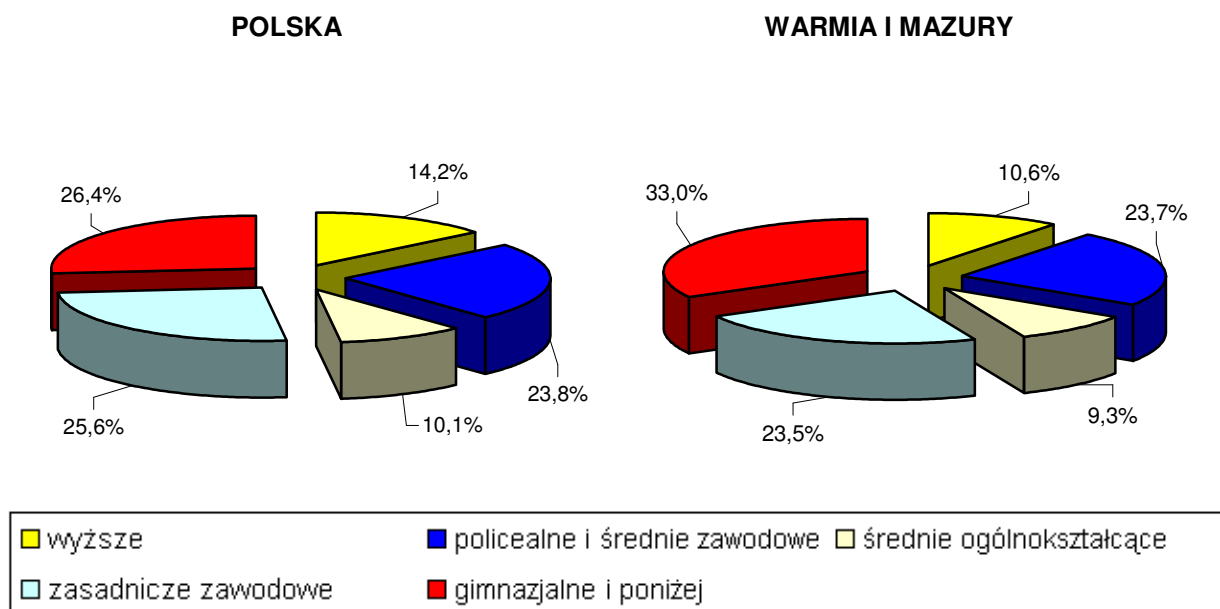
lp.	Województwo	Ludność W 2006r. (w tys.)		Poziom wykształcenia									
				wyższe		policealne i średnie zawodowe		średnie ogólne		zasadnicze zawodowe		gimnazjalne i poniżej	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1	Dolnośląskie	2 493	7,9	348	14,0	662	26,6	221	8,8	636	25,5	625	25,1
2	Kujawsko-Pomorskie	1 626	5,2	147	9,0	339	21,0	152	9,4	516	31,7	472	29,0
3	Lubelskie	1 841	5,9	243	13,2	386	21,0	164	8,9	456	24,8	592	32,2
4	Lubuskie	928	3,0	144	15,5	283	30,5	78	8,4	325	35,0	98	10,6
5	Łódzkie	2 367	7,5	346	14,6	526	22,2	245	10,4	561	23,7	689	29,1
6	Małopolskie	2 663	8,5	390	14,7	607	22,7	298	11,2	722	27,1	646	24,3
7	Mazowieckie	4 336	13,8	893	21,0	1 056	24,2	542	12,4	868	20,0	977	22,4
8	Opolskie	773	2,5	93	12,0	177	23,0	69	8,9	214	27,6	220	28,5
9	Podkarpackie	1 705	5,4	194	11,3	418	24,4	145	8,4	443	25,9	505	30,0
10	Podlaskie	895	2,9	120	13,4	198	22,1	86	9,6	178	19,9	313	35,0
11	Pomorskie	1 539	4,9	231	15,0	368	24,0	181	11,7	372	24,2	387	25,1
12	Śląskie	3 851	12,3	540	14,0	1 043	27,1	331	8,6	1 083	28,1	854	22,2
13	Świętokrzyskie	1 165	3,7	147	12,6	269	23,1	82	7,0	288	24,7	378	32,6
14	Warmińsko - Mazurskie	1 141	3,6	121	11,0	270	23,7	106	9,3	268	23,5	376	33,0
15	Wielkopolskie	2 742	8,7	339	12,4	637	23,1	281	10,3	836	30,5	649	23,7
16	Zachodnio-pomorskie	1 316	4,2	211	16,0	275	21,0	169	12,8	316	24,0	345	26,2
17	POLSKA	31 381	100	4 452	14,2	7 461	23,8	3 158	10,1	8 027	25,5	8 283	26,4

Źródło: Ludność w przekroju terytorialnym, GUS, Warszawa 2007. Obliczenia własne.

Osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym dominowały w takich województwach jak: Lubuskie – 30,5%; Śląskie – 27,1%; Dolnośląskie – 26,6% i Podkarpackie – 24,4%. Najmniej zaś było w: Zachodnio - Pomorskim – 21,0%; Kujawsko - Pomorskim – 21,0% i Lubelskim – 21,0%.

Wykształcenie średnie ogólne przeważało w województwach: Zachodnio – Pomorskim – 12,8%; Mazowieckim – 12,4% i Pomorskim – 11,7%. Najmniej zaś w: Świętokrzyskim -7,0%; Lubuskim – 8,4% i Podkarpackim – 8,4%.

Wykres 1. Ludność według wykształcenia - stan na 31.XII.2006 rok

Źródło: Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej, GUS, Warszawa 2007. Obliczenia własne.

Województwa: Lubuskie (35,0%); Kujawsko – Pomorskie (31,7%); Wielkopolskie (30,5%) i Śląskie (28,1%) legitymowały się najwyższym wskaźnikiem osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Najmniej zaś region: Podlaski (19,9%); Mazowiecki (20,0%) i **Warmińsko – Mazurski (23,5%)**.

Jeżeli chodzi o wykształcenie gimnazjalne i niższe to przodują tu takie województwa jak: Podlaskie (35,0%); Świętokrzyskie (32,6%); Lubelskie (32,2%) i Podkarpackie (30,0%). Najmniej zaś liczny jest pod tym względem region: Lubuski (10,6%); Śląski (22,2%) i Mazowiecki (22,4%).

Badania i analizy prowadzone przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie skłaniają do stwierdzenia, iż szczególnie istotnym problemem stają się bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych. Dzieje się tak z dwóch powodów. Po pierwsze wskazuje na to skala zjawiska, po drugie dotyka ono wyjątkową kategorię bezrobotnych.

Z danych ogólnopolskiej populacji bezrobotnych – **patrz tabela 5** - wynika, iż w 2006 roku najwyższy odsetek osób z wykształceniem wyższym odnotowano w takich województwach, jak: Lubelskie – 8,8%; Świętokrzyskie - 8,2% i Podlaskie – 8,0%. Najmniejszy zaś w: Kujawsko-Pomorskim – 3,9%; **Warmińsko- Mazurskim – 4,3%** i Lubuskim – 4,6%.

Tabela 5. Bezrobotni według wykształcenia w układzie wojewódzkim: stan na 31.XII. 2006r.

lp.	Województwo	Bezrobotni ogółem		Poziom wykształcenia									
				wyższe		policealne i średnie zawodowe		średnie ogólne		zasadnicze zawodowe		gimnazjalne i poniżej	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1	Dolnośląskie	185 417	8,0	9 966	5,4	40 711	22,0	13 724	7,4	55 680	30,0	65 336	35,2
2	Kujawsko-Pomorskie	160 061	6,9	6 188	3,9	29 691	18,5	12 056	7,5	53 380	33,3	58 746	36,7
3	Lubelskie	141 763	6,1	12 520	8,8	35 654	25,2	14 355	10,1	40 428	28,5	38 806	27,4
4	Lubuskie	72 816	3,2	3 329	4,6	15 579	21,4	5 329	7,3	23 427	32,2	25 152	34,5
5	Łódzkie	160 698	7,0	10 103	6,3	33 426	20,8	14 982	9,3	45 105	28,1	57 082	35,5
6	Małopolskie	145 261	6,3	10 201	7,0	37 310	25,7	14 034	9,7	47 983	33,0	35 733	24,6
7	Mazowieckie	285 612	12,4	19 355	6,8	64 207	22,5	24 278	8,5	86 169	30,2	91 603	32,1
8	Opolskie	60 058	2,6	3 218	5,4	12 371	20,6	4 679	7,8	18 306	30,5	21 484	35,8
9	Podkarpackie	145 246	6,3	9 953	6,9	35 390	24,4	12 054	8,3	49 192	33,9	38 657	26,6
10	Podlaskie	61 773	2,7	4 920	8,0	14 827	24,0	5 875	9,5	16 502	26,7	19 649	31,8
11	Pomorskie	125 951	5,4	6 327	5,0	25 916	20,6	11 160	8,9	40 422	32,1	42 126	33,4
12	Śląskie	229 819	10,0	14 826	6,5	50 275	21,9	17 391	7,6	71 106	30,9	76 221	33,2
13	Świętokrzyskie	99 406	4,3	8 120	8,2	24 560	24,7	9 278	9,3	31 708	31,9	25 740	25,9
14	Warmińsko - Mazurskie	127 574	5,5	5 480	4,3	25 397	19,9	10 358	8,1	38 136	29,9	48 203	37,8
15	Wielkopolskie	169 089	7,3	9 245	5,5	37 903	22,4	13 174	7,8	55 994	33,1	52 773	31,2
16	Zachodnio-pomorskie	138 866	6,0	6 967	5,0	25 545	18,4	12 139	8,7	40 379	29,1	53 836	38,8
17	POLSKA	2 309 410	100	140 718	6,1	508 762	22,0	194 866	8,4	715 917	31,0	751 147	32,5

Źródło: Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej, GUS, Warszawa 2007. Obliczenia własne.

Bezrobotni z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym dominowały w takich województwach jak: Małopolskie – 25,7%; Lubelskie – 25,2%; Świętokrzyskie – 24,7% i Podkarpackie – 24,4%. Najmniej zaś w: Kujawsko-Pomorskim – 18,5% Zachodnio - Pomorskim – 18,4% i **Warmińsko-Mazurskim – 19,9%**.

Wykształcenie średnie ogólne przeważało u bezrobotnych z województwa: Lubelskiego – 10,1%; Małopolskiego – 9,7% i Podlaskiego – 11,7%. Najmniej zaś w: Świętokrzyskim -7,0%; Lubuskim – 8,4% i Podkarpackim – 9,54%.

Województwa: Podkarpackie (33,9%); Kujawsko – Pomorskie (33,3%) i Wielkopolskie (33,1%) legitymowały się najwyższym wskaźnikiem bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Najmniej zaś region: Podlaski (26,7%); Łódzki (28,1%) i Lubelski (28,5%).

Wykształcenie gimnazjalne i niższe przeważa u bezrobotnych z takich województw, jak: Zachodnio - Pomorskie (38,8%); **Warmińsko - Mazurskie (37,8%)** i Kujawsko - Pomorskie (36,7%). Najmniej zaś liczny jest pod tym względem region: Małopolski (24,6%); Świętokrzyski (25,9%) i Podkarpacki (26,6%).

Na Warmii i Mazurach na koniec 2006 roku liczba bezrobotnych wynosiła 127 574 osoby, tj. o 23 336 (15,5%) bezrobotnych mniej, niż w roku 2005. Wśród bezrobotnych w 2006 roku, aż 41 175 osób było bez kwalifikacji zawodowych, to jest o 4 473 (12,2%) więcej, niż w 2005 roku. Znaczy to, że w omawianym okresie, aż ponad jedna trzecia (32,3%) bezrobotnych nie posiadała wyuczonego zawodu – **patrz tabela 5.**

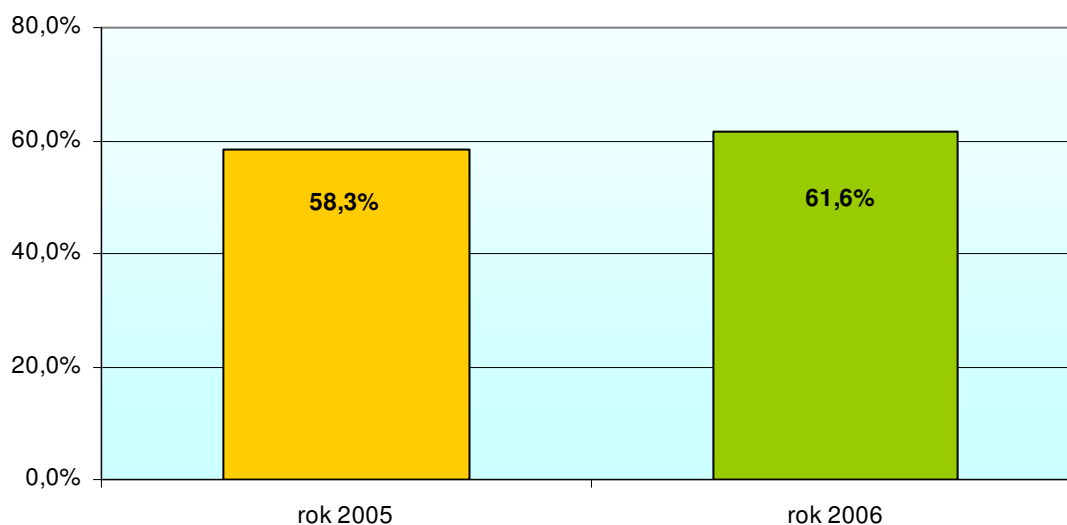
Tabela 5. Udział bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych do ogółu bezrobotnych

Bezrobotni - stan na 31.XII.	2005 rok	2006 rok	Zmiany w stosunku do 2005 roku		Udział do ogółu bezrobotnych w %	
			liczba	%	2005 rok	2006 rok
Ogółem w tym:	150 910	127 574	- 23 336	- 15,5	100	100
Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	36 702	41 175	+ 4 473	+ 12,2	24,3	32,3

Źródło: załącznik 3 do sprawozdania MPiPS - 01. Obliczenia własne.

Wśród ogółu bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych stałą przewagę liczebną mają kobiety (61,6%). Ich liczba, w stosunku 2005 roku, wzrosła o 3,3% - **patrz wykres 2.**

Wykres 2. Udział kobiet bez kwalifikacji zawodowych do ogółu bezrobotnych bez zawodu.

Kobiety o wiele częściej zasilają szeregi bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych. Zjawisko to zmierza w kierunku feminizacji, co związane jest m.in. z zauważalną na rynku pracy dyskryminacją ze względu na płeć oraz wysokim obciążeniem kobiet obowiązkami domowymi – **patrz tabela 6**.

W stosunku do 2005 roku liczba bezrobotnych kobiet bez kwalifikacji zawodowych wzrosła aż o 3 943 osoby, tj. o 18,4%. Bezrobotne kobiety z wykształceniem ogólnokształcącym stanowią blisko jedną piątą (18,0%) ogółu tej populacji. Bardzo wysoki jest odsetek (82,0%) kobiet z wykształceniem gimnazjalnym i niższym.

Co piąta (22,9%) bezrobotna kobieta bez kwalifikacji zawodowych jest w wieku 18 – 24 lata, a co trzecia (29,1%) w wieku 45 – 54 lata. Rośnie też ich liczba w wieku 55 – 59 lat.

Wprawdzie wskaźnik długotrwale bezrobotnych kobiet bez kwalifikacji zawodowych w 2006 roku był niższy o 5,0% w stosunku do roku 2005, to jednak ich udział w całej tej populacji nadal jest bardzo wysoki, gdyż wynosi aż 57,7%.

Blisko dwie piąte (36,7%) bezrobotnych kobiet bez kwalifikacji zawodowych nie posiadała żadnego stażu pracy – nigdy nie pracowało zawodowo. Wprawdzie wskaźnik ten jest niższy niż w 2005 roku, lecz spadek ten jest niewielki i wynosi zaledwie 2,2%.

Kwalifikacje zawodowe w istotny sposób kształtują strukturę bezrobotnych. Najwięcej z nich legitymuje się wykształceniem najniższym: gimnazjalnym i podstawowym. Niemało jest też osób legitymujących się tylko wykształceniem ogólnokształcącym. Brak jakiegokolwiek wykształcenia zawodowego generuje najwyższy odsetek bezrobotnych, przy czym posiadanie przez nich kwalifikacji zmniejsza bezrobocie. Maleją szanse na rynku pracy dla bezrobotnych bez zawodu, w populacji której stale przeważają: kobiety, długotrwale bezrobotni; osoby bez stażu pracy; w wieku 45-54; z najniższym wykształceniem i wywodzące się z powiatów: Działdowo, Pisz, Ostróda, Nidzica, Bartoszyce, Kętrzyn.

Tabela 6. Struktura bezrobotnych kobiet bez kwalifikacji zawodowych

Bezrobotne kobiety bez kwalifikacji zawodowych – stan na 31.XII.	2005 rok	2006 rok	Zmiany w stosunku do 2005 roku		Udział do ogółu bezrobotnych kobiet bez kwalifikacji zawodowych w %	
			liczba	%	2005 rok	2006 rok
Ogółem w tym:	21 404	25 347	+ 3 943	+ 18,4	100	100
Wykształcenie						
ogólnokształcące	3 741	4 561	+ 820	+ 21,9	17,5	18,0
gimnazjalne i poniżej	17 663	20 786	+ 3 123	+ 17,7	82,5	82,0
Wiek						
18 - 24	4 737	5 810	+1 073	+ 22,7	22,1	22,9
25 – 34	5 035	5 365	+ 330	+ 6,6	23,5	21,2
35 – 44	4 654	5 357	+ 703	+ 15,1	21,7	21,1
45 - 54	6 043	7 380	+ 1 337	+ 22,1	28,2	29,1
55 - 59	935	1 435	+ 500	+ 53,5	4,4	5,7
Czas pozostawania bez pracy						
do 1 miesiąca	999	1 118	+ 119	+ 11,9	4,7	4,4
1 – 3 miesiące	2 500	3 315	+ 815	+ 32,6	11,7	13,1
3 – 6 miesięcy	2 182	3 100	+ 918	+ 42,1	10,2	12,2
6 – 12 miesięcy	2 307	3 186	+ 879	+ 38,1	10,8	12,6
12 - 24 miesiące	2 821	3 444	+ 623	+ 22,1	13,2	13,6
pow. 24 miesięcy	10 595	11 184	+ 589	+ 5,6	49,5	44,1
Staż pracy ogółem						
bez stażu pracy	8 336	9 310	+ 974	+ 11,7	38,9	36,7
do 1 roku	4 063	4 629	+ 566	+ 13,9	19,0	18,3
1 – 5 lat	2 993	3 778	+ 785	+ 26,2	14,0	14,9
5 – 10 lat	2 252	2 839	+ 587	+ 26,1	10,5	11,2
10 -20 lat	2 625	3 337	+ 712	+ 27,1	12,3	13,2
20 – 30 lat	1 094	1 363	+ 269	+ 24,6	5,1	5,4
30 i więcej lat	41	91	+ 50	+ 121,9	0,20	0,4

Źródło: załącznik 3 do sprawozdania MPiPS - 01. Obliczenia własne.

2. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA BADANEJ POPULACJI

Przy doborze próby wykorzystano dostępne informacje na temat niektórych cech stratyfikujących populację. Rozkład cech korelacyjnych, reprezentowany przez badanych, przedstawiony został w następującej kolejności:

- **płeć** - jako kolejne kryterium doboru próby, jest o tyle w tym przypadku istotne, o ile ma zagwarantować właściwe proporcje w badanej zbiorowości ankietowanych, co nie może być obojętne dla tematu przyjętego w niniejszej pracy;
- **wiek** – jedna z najbardziej charakterystycznych cech socjodemograficznych, bowiem determinuje aktywność zawodową badanych i stanowi ważny punkt odniesienia w ocenie ich postaw i oczekiwań. W skład próby badawczej weszły te osoby, które ukończyły 18 lat i nie przekroczyły 60 roku życia;
- **wykształcenie** – świadczy w dużej mierze o poziomie umysłowym i kulturalnym badanej grupy. Jest też czynnikiem aktywizującym i decyduje o miejscu w hierarchii formalnej respondentów;
- **miejsce zamieszkania** – implikuje niejako z góry zachowania i oczekiwania tej grupy ankietowanych;
- **stan cywilny** – może wpływać na kształtowanie preferencji, postaw i oczekiwań;
- **sytuacja rodzinna** – cecha ta odnosi się do warunków domowych bezrobotnych; może sprzyjać uzupełnianiu kwalifikacji, bądź ją utrudniać, a tym samym wpływać na preferencje zawodowe i oczekiwania ankietowanych;
- **czas pozostawania bez pracy** – ma wpływ na mobilność zawodową badanych oraz na proces „Zżycia się” bezrobotnych z bezrobociem;
- **staż pracy** – wyznacza nie tylko pozycję, jaką badani zajmują w swoim środowisku, lecz również stopień przywiązania do pracy. Jest wskaźnikiem przystosowania do sytuacji, jaką stwarza rynek pracy.

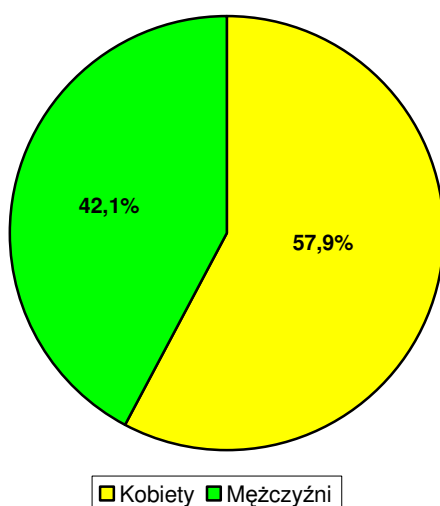
Poszczególne cechy korelacyjne badanej populacji potraktowane zostały jako zmienne niezależne. Stanowią one punkt odniesienia przy ustalaniu podstawowych współzależności między różnymi aspektami badanego problemu. Poniżej zaprezentowana została charakterystyka społeczno-demograficzna badanych w układzie warstwowym.

2.1 WIEK, PŁEĆ, WYKSZTAŁCENIE I MIEJSCE ZAMIESZKANIA ANKIETOWANYCH

W badaniu udział wzięło 1 476 bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych. Uzyskane dane wskazują, że respondenci z Warmii i Mazur różnią się pod względem cech socjodemograficznych.

W strukturze ankietowanych – **patrz wykres 3** - dominowały kobiety. Stanowiły one blisko trzy piąte (57,9%) badanej zbiorowości: mężczyźni – 42,1%. Odsetek kobiet dominował w takich powiatach jak: Działdowo (84,6%); Gołdap (75,7%); Ełk (73,6%) i Iława (64,2%). Mężczyźni zaś przeważali w powiatach: Giżycko (53,7%); Bartoszyce (52,5%); Olecko (51,4%) i Elbląg Grodzki (51,4%).

Wykres 3. Struktura respondentów według płci. – N = 1 476

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

W przebadanej populacji bezrobotnych – **patrz tabela 7** - ponad jedna trzecia (30,9%) należała do grupy najmłodszych rozmówców, którzy nie przekroczyli 25. roku życia. Odnosi się to zwłaszcza do kobiet (55,9%) i osób z powiatów: Olsztyn Grodzki (52,4%); Nowe Miasto Lubawskie (48,7%); Braniewo (47,9%); Iława (45,7%) oraz Szczytno (45,7%).

Tabela 7. Struktura badanych według wieku i płci

Wiek bezrobotnych	Ogół badanych N = 1 476		Procentowy wskaźnik udziału	
			w tym:	
	liczba	%	Kobiety	Mężczyźni
18 – 24 lata	456	30,9	55,9	44,1
25 – 34 lata	308	20,8	55,2	45,2
35 – 44 lata	277	18,7	62,9	37,1
45 – 54 lata	313	21,2	59,9	40,1
55 – 59 lat	122	8,3	55,3	44,7

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

Wiek jednego na pięciu bezrobotnych (21,1%) kształtuje się w przedziale 45 – 54 lata. Dużo częściej u kobiet (59,9%) i osób z powiatów: Węgorzewo (32,3%); Kętrzyn (32,2%) i Ostróda (30,2%). Także jedna piąta badanych (20,7%) zalicza się do grupy osób w wieku 25 - 34 lata – częściej są to kobiety (55,2%) i bezrobotni z powiatów: Działdowo (26,9%); Elbląg Grodzki (25,7%); Nowe Miasto Lubawskie (25,6%) oraz Pisz (24,4%).

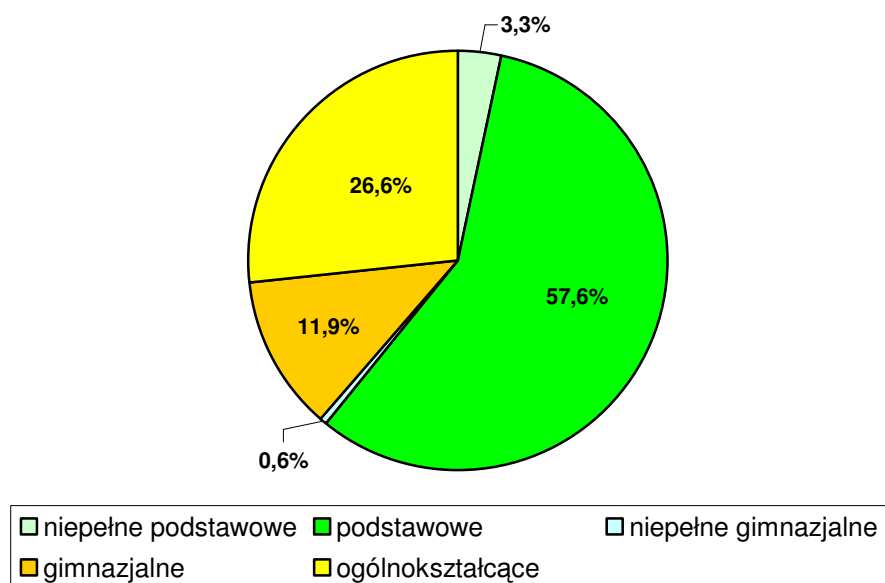
Osoby w wieku 35 – 44 lata stanowiły 18,6% ogółu badanych, w tym zdecydowanie częściej kobiety (62,9%) i bezrobotni z powiatów: Działdowo (25,6%); Pisz (25,6%) oraz Bartoszyce (20,8%).

Udział osób starszych, w wieku 55 – 59 lat, wyniósł około 8,9% i dotyczy to również kobiet (55,3%) i bezrobotnych z powiatów: Mrągowo (18,0%); Ostróda (16,8%) oraz Olecko (16,2%).

Wykształcenie stanowi istotny kwalifikator statusu bezrobotnego na rynku pracy. Analiza poziomu wykształcenia wykazała, iż blisko trzy piąte (57,6%) badanych posiada wykształcenie podstawowe - **patrz wykres 4**. W grupie tej przeważają kobiety (57,4%) i bezrobotni z powiatów: Kętrzyn (83,9%); Działdowo (79,5%); Węgorzewo (77,4%) oraz Ostróda (75,2%).

Ponad jedna dziesiąta (11,9%) ankietowanych posiadała wykształcenie gimnazjalne. W zbiorowości tej przeważali: mężczyźni (52,4%) i bezrobotni z powiatów: Szczytno (30,0%); Olecko (29,7%); Braniewo (25,4%) oraz Giżycko (19,4%). Osób z wykształceniem niepełnym gimnazjalnym było 0,6%.

Wykres 4. Ankietowani według wykształcenia – N = 1 476

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

Wykształceniem ogólnokształcącym legitymowała się ponad jedna czwarta (26,6%) badanych. Zdecydowanie częściej kobiety (63,8%) i osoby z powiatów: Nowe Miasto Lubawskie (59,0%); Nidzica (41,7%); Olsztyn Grodzki (40,5%) oraz Iława (39,5%).

Istotną informacją w przypadku przebadanej populacji jest to, iż żaden z ankietowanych nie ma w ogóle wykształcenia dającego prawo do wykonywania konkretnego zawodu lub też nie ukończyło szkół kształcących w kierunkach zawodowych.

Ponad połowa (50,8%) osób, które uczestniczyły w badaniach, to mieszkańcy wsi – **patrz tabela 8**. W zbiorowości tej przeważały kobiety (60,0%) i bezrobotni z powiatów: Elbląg Ziemiński (95,8%); Nowe Miasto Lubawskie (74,4%); Kętrzyn (64,4%) oraz Ostróda (63,8%).

Tabela. 8. Respondenci według miejsca zamieszkania

Miejsce zamieszkania bezrobotnych	Ogół badanych N = 1 476		Procentowy wskaźnik udziału	
			w tym:	
	liczba	%	Kobiety	Mężczyźni
wieś	750	50,8	60,0	40,0
miasto do 20 tys. mieszkańców	285	19,3	53,5	43,5
miasto od 21 tys. do 50 tys. mieszkańców	280	19,0	55,5	44,5
miasto Elbląg	71	4,8	47,9	52,1
miasto Ełk	46	3,1	63,1	36,9
miasto Olsztyn	44	3,0	56,8	43,2

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

Pozostali respondenci (49,2%) to osoby zamieszkałe w miastach. Dotyczy to kobiet (55,4%) i bezrobotnych z powiatów: Elbląg Grodzki (100%); Olsztyn Grodzki (100%); Iława (61,0%) oraz Pisz (54,4%).

Blisko jedna piąta (19,0%) badanych podała jako miejsce zamieszkania miasto liczące od 21 do 50 tys. mieszkańców, w tym więcej kobiet (55,5%), a jedna piąta (19,2%) miasto liczące do 20 tys. mieszkańców, w tym także więcej kobiet (53,5%).

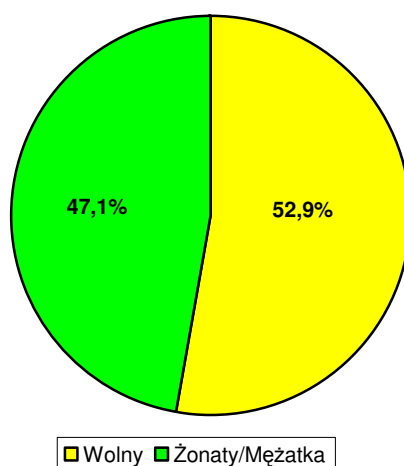
Ponad jedna dziesiąta respondentów (10,9%) mieszka w takich miastach, jak Elbląg (4,8%), w tym więcej mężczyzn (52,1%); Ełk (3,1%), w tym więcej kobiet (63,1%) i Olsztyn (3,0%), w tym więcej kobiet (56,8%).

2.2 STAN CYWILNY I SYTUACJA RODZINNA RESPONDENTÓW

Niewątpliwym wpływ na mobilność edukacyjną i przestrzenną, a więc gotowość do kontynuowania nauki oraz poszukiwania pracy poza miejscem zamieszkania, pozostaje w istotnym związku ze stanem cywilnym, sytuacją rodzinną osób bezrobotnych oraz strukturą gospodarstwa domowego.

Uzyskane dane – **patrz wykres 5** - wskazują, że w badanej populacji ponad połowa (52,9%) respondentów to osoby stanu wolnego, a więc bezrobotni nie skrepowani obowiązkami rodzinnymi, ograniczającymi ich aktywność na rynku pracy. Częściej dotyczy to mężczyzn (61,6%) i bezrobotnych wywodzących się z powiatów: Olsztyn Grodzki (78,6%); Braniewo (69,0%) i Elbląg Grodzki (68,9%).

Wykres 5. Respondenci według stanu cywilnego – N = 1 476

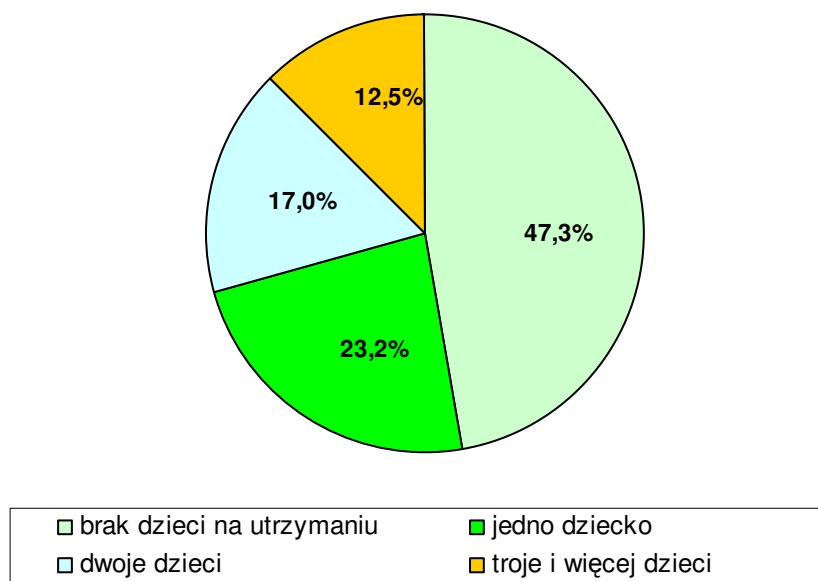

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

Drugą grupę stanowiły osoby pozostające w związku małżeńskim (47,1%). W zbiorowości tej przeważały kobiety (53,4%) i bezrobotni z powiatów: Działdowo (65,4%); Węgorzewo (64,5%) i Mrągowo (61,0%).

Blisko połowa ankietowanych (47,3%) nie posiada jeszcze potomstwa – **patrz wykres 6**. Fakt ten powinien sprzyjać podnoszeniu kwalifikacji i poszukiwaniu pracy poza lokalnym rynkiem, łącznie z możliwością migracji zarobkowej poza granicami województwa, gdzie łatwiej znaleźć propozycję zatrudnienia a niż w pobliżu miejsca zamieszkania. W grupie osób nie posiadających dzieci na utrzymaniu dużo więcej było mężczyzn (61,0%) i bezrobotnych z powiatów: Nowe Miasto Lubawskie (71,8%); Olecko (62,2%) i Giżycko (58,2%).

Wykres 6. Liczba dzieci na utrzymaniu – N = 1 476

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

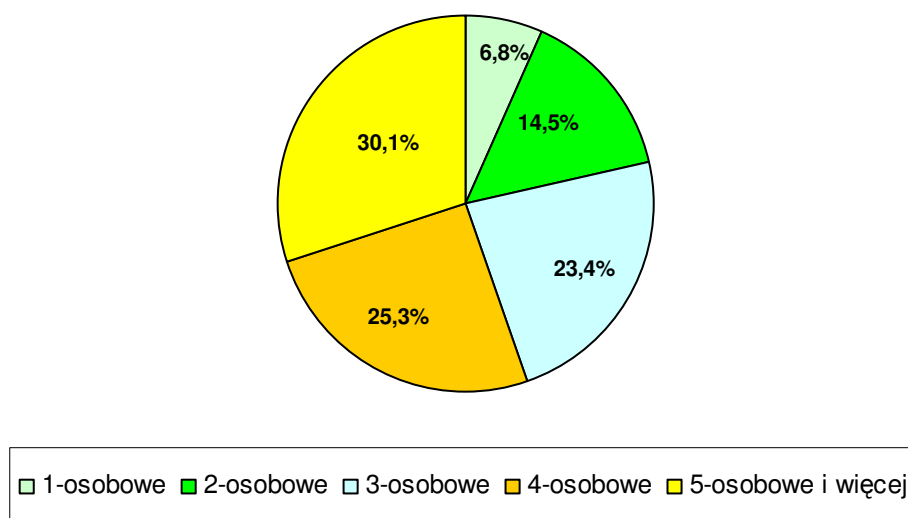
Blisko jedna czwarta (23,2%) ankietowanych posiada na utrzymaniu jedno dziecko - w grupie tej przeważają kobiety (33,6%) i bezrobotni z powiatów: Szczytno (37,1%); Węgorzewo (32,3%) i Olsztyn Grodzki (31,0%).

Niemalże jedna piąta (17,0%) respondentów ma pod opieką dwoje dzieci - w tym częściej kobiety (21,9%) i bezrobotni z powiatów: Kętrzyn (26,4%); Elbląg Grodzki (23,0%); Działdowo (21,8%) oraz Gołdap (21,6%).

Co ósmy (12,4%) badany opiekuje się stale trójką i więcej dziećmi - dotyczy to zwłaszcza kobiet (15,8%) i bezrobotnych z powiatów: Działdowo (16,7%) oraz Ełk (14,3%).

W przeprowadzonym badaniu starano się ustalić liczbę osób w gospodarstwie domowym bezrobotnego bez kwalifikacji zawodowych. Strukturę gospodarstw domowych ankietowanych przedstawia **wykres 7**.

Wykres 7. Liczba osób w gospodarstwie domowym – N = 1 476

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

W zrealizowanej próbie badawczej ponad jedna trzecia (30,1%) ankietowanych zamieszkuje w gospodarstwach domowych liczących pięć i więcej osób. W populacji tej przeważały kobiety (55,5%) i bezrobotni z powiatów: Działdowo (42,3%); Iława (41,0%); Gołdap (40,5%); Olecko (37,8%) oraz Braniewo (36,6%).

W dalszej kolejności, pod względem liczby osób w rodzinie, znalazły się gospodarstwa czteroosobowe (25,3%). Dotyczy to kobiet (36,3%) i bezrobotnych w powiatach: Nowe Miasto Lubawskie (48,7%); Kętrzyn (29,9%) oraz Działdowo (29,5%).

Gospodarstwa domowe liczące trzy osoby stanowiły niemal jedną czwartą (23,4%) wszystkich. Częściej dotyczyło to kobiet (32,1%) i bezrobotnych z powiatów: Olsztyn Grodzki (35,7%); Węgorzewo (35,5%); Ełk (28,6%) i Elbląg Grodzki (28,4%).

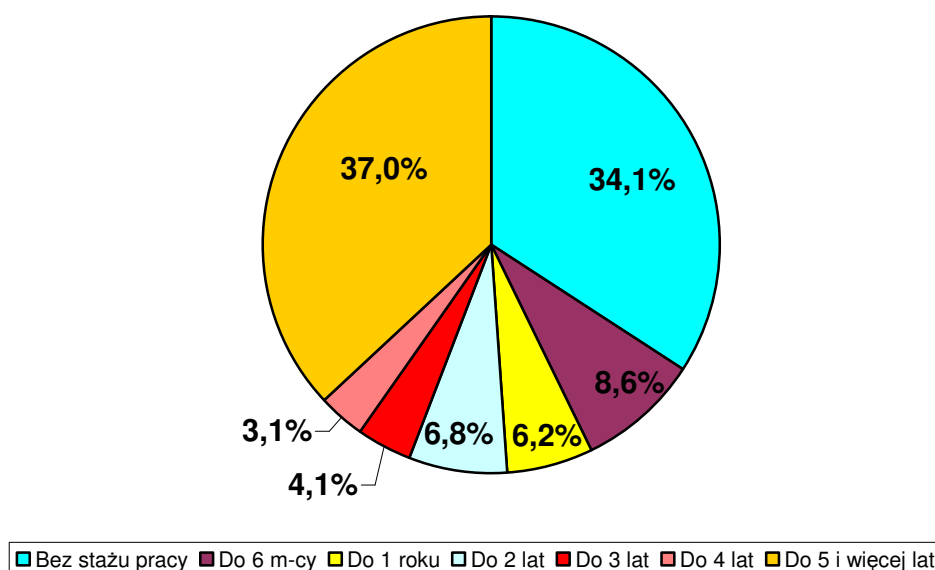
Co siódmy bezrobotny (14,5%) żyje w dwuosobowym gospodarstwie domowym. Częściej kobiety (15,3%) i bezrobotni z powiatów: Olsztyn Grodzki (31,0%); Nidzica (19,4%) i Węgorzewo (19,4%).

W gospodarstwach jednoosobowych zamieszkuje 6,8% respondentów. Częściej mężczyźni (12,8%) i bezrobotni z powiatów: Szczytno (25,7%); Węgorzewo (16,1%) Olsztyn Ziemiński (12,7%) i Elbląg Ziemiński (12,7%).

2.3 DOŚWIADCZENIE ZAWODOWE BADANYCH

Ważną kwestią w charakterystyce badanych bezrobotnych jest doświadczenie zawodowe. Przyjrzyjmy się zatem podstawowym uwarunkowaniom wynikającym z opinii respondentów, a dotyczących ich statusu. Analizując ten problem można dostrzec interesujące zjawisko jakie występuje na badanym obszarze. Okazuje się, że zdecydowana większość ankietowanych (66,0%) ma już za sobą doświadczenie zawodowe, jednak ich staż pracy był bardzo zróżnicowany - **patrz wykres 8**.

Wykres 8. Staż pracy badanej populacji – N = 1 476

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

Najliczniejsze wskazania bezrobotnych uczestniczących w badaniu dotyczyły posiadania przez nich pięć i więcej lat stażu pracy – łącznie 37,0% wszystkich uzyskanych odpowiedzi. Dotyczy to zwłaszcza mężczyzn (43,7%) i osób wywodzących się z powiatów: Mrągowo (67,4%); Elbląg Ziemiński (51,0%) oraz Ostróda (50,3%).

Co szósta osoba (17,7%) posiadała staż pracy od jednego roku do czterech lat. W grupie tej przeważali: mężczyźni (28,4%) i bezrobotni z powiatów: Pisz (28,9%); Nowe Miasto Lubawskie (23,1%) i Lidzbark Warmiński (19,7%).

Legitymujących się półrocznym i rocznym stażem pracy było łącznie 14,8% ankietowanych. W populacji tej odsetek ten był większy u kobiet (28,2%) i osób z powiatów: Nowe Miasto Lubawskie (31,0%); Elbląg Ziemiński (19,7%); Iława (19,7%) oraz Olsztyn Ziemiński (19,6%).

Należy jednak zauważyć, iż ponad jedna trzecia (34,1%) respondentów nie posiada żadnego doświadczenia zawodowego. Brak stażu pracy zdecydowanie częściej występuje u kobiet (56,7%) i bezrobotnych z powiatów: Giżycko (50,7%); Braniewo (45,1%); Iława (44,4%) oraz Nidzica (44,1%).

Bezrobocie dotyka wszystkich ankietowanych niezależnie od płci, wieku, wykształcenia, miejsca zamieszkania, stanu cywilnego, sytuacji rodzinnej, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy.

Analizując czas pozostawania na statusie bezrobotnego, w badanej grupie wyróżniono poniżej prezentowane skupienia osób – **patrz tabela 9.**

Tabela 9. Czas pozostawania bez pracy deklarowany przez respondentów

Jak długo jest Pan(i) bezrobotny(a)?	Ogół badanych N = 1 476		Procentowy wskaźnik udziału			
			w tym:			
	liczba	%	kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
do 3 miesięcy	204	13,8	44,7	55,3	45,1	54,9
od 3 do 6 miesięcy	125	8,5	54,4	45,6	44,8	55,2
od 7 do 12 miesięcy	207	14,0	46,9	53,1	48,8	51,2
od 1 roku do 2 lat	249	16,9	53,8	46,2	57,4	42,6
od 2 do 3 lat	128	8,7	58,6	41,4	53,1	46,9
od 3 do 4 lat	87	5,9	58,6	41,4	64,4	35,6
od 4 do 5 lat	83	5,6	59,0	41,0	49,4	50,6
powyżej 5 lat	393	26,6	72,8	27,2	50,4	49,6

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

O specyficznej sytuacji bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych świadczy fakt, iż ponad trzy piąte (**63,7%**) z nich dotknięta jest długotrwałym bezrobociem, **w tym:** aż co czwarty (26,5%) jest bez pracy dłużej niż pięć lat, co piąty (20,2%) nie ma zatrudnienia od ponad dwóch do pięciu lat, a co szósty (17,0%) pozbawiony jest pracy od dwunastu do dwudziestu czterech miesięcy. Najtrudniej jest znaleźć pracę: kobietom (69,6%); osobom w wieku 55 – 59 lat (89,2%); z wykształceniem niepełnym podstawowym i podstawowym (77,7%) oraz gimnazjalnym (73,1%); pozostającym w związku małżeńskim (77,6%); mającym na utrzymaniu troje i więcej dzieci (76,1%); o stażu pracy 5 i więcej lat (74,5%); mieszkańcom wsi (67,1%); zamieszkałym wspólnie w pięcioosobowym gospodarstwie domowym (62,5%); wywodzącym się z powiatów: Gołdap (83,7%); Ełk (74,8%); Działdowo (74,3%); Pisz (67,9%) i Olecko (67,5%).

Krótkotrwale bezrobotni, którzy są bez pracy co najwyżej sześć miesięcy, stanowią ponad jedną piątą (**22,3%**) wszystkich badanych. Charakterystyczne, że przeważają wśród nich mężczyźni (27,0%); mieszkańcy miast (25,2%); osoby stanu wolnego (31,0%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym gospodarstwie domowym (27,2%); nie posiadające dzieci na utrzymaniu (31,0%); w wieku 18 – 25 lat (41,8%); z wykształceniem gimnazjalnym (31,4%); wywodzące się z powiatów: Iława (38,8%); Węgorzewo (38,7%); Nowe Miasto Lubawskie (33,3%) i Olsztyn Ziemiński (31,3%).

Najmniej liczną kategorię stanowili bezrobotni, którzy pozostawali bez pracy dwanaście miesięcy (14,0% wskazań). W zbiorowości tej nieco przeważali mężczyźni (17,7%); mieszkańcy miast (14,7%); osoby stanu wolnego (18,1%); zamieszkałe w dwuosobowym gospodarstwie domowym (22,0%); w wieku 18 - 25 lat (21,0%); z wykształceniem gimnazjalnym (24,0%) i niepełnym gimnazjalnym (22,2%); nie posiadające dzieci na utrzymaniu (18,1%); mające roczny staż pracy (23,9%) i wywodzące się z powiatów: Szczytno (27,1%); Nidzica (22,2%); Olsztyn Ziemiński (21,6%) i Elbląg Ziemiński (21,1%).

Porównanie cech społeczno-demograficznych ankietowanych pozostających bez pracy ponad rok oraz tych, którzy krócej są bezrobotnymi, ukazuje różnice w składzie społecznym obu tych grup. Wśród bezrobotnych długoterminowych zdecydowanie przeważają kobiety (69,6%), a wśród krótkoterminowych – mężczyźni (44,7%).

Bezrobotni długoterminowi są dużo starsi (w wieku 45 lat i więcej – stanowią oni 80,8%, a wśród krótkoterminowych - 19,2%). Mają też oni dużo niższe kwalifikacje - przeważają wśród nich osoby z wykształceniem co najwyżej podstawowym (73,1%), podczas gdy wśród krótkoterminowych – ogólnokształcącym (49,8%).

Wśród długotrwale bezrobotnych jest znacznie więcej osób pozostających w związkach małżeńskich (77,6% wobec 31,0%), oraz częściej mieszkających na wsi (67,1% wobec 39,9%).

Zaprezentowane dane świadczą o tym, że mamy do czynienia przede wszystkim z: osobami długotrwale bezrobotnymi, charakteryzującymi się brakiem kwalifikacji zawodowych oraz kontaktu z pracodawcą. Ma to istotny wpływ na dalszy sposób ich postępowania, gdyż są to osoby, których determinacja w znalezieniu zatrudnienia może być znacznie mniejsza w porównaniu do innych kategorii bezrobotnych. Jednak ze względu na zagrożenie wykluczeniem społecznym tej grupy nie można jej pominąć w działaniach aktywizujących ich postawy zawodowe.

3. OCENA SYTUACJI WŁASNEJ I POZYCJI NA RYNKU PRACY

Charakterystyka badanej zbiorowości według cech socjodemograficznych stanowi punkt wyjścia do zaprezentowania podstawowych – z punktu widzenia celów realizowanego badania – ocen dotyczących ich sytuacji własnej i postaw na rynku pracy.

W tej części badań próbowano się dowiedzieć, co głównie spowodowało, że ankietowani stali się bezrobotnymi, a także jak postrzegają swoją sytuację życiową, jakie są ich źródła utrzymania, na czyje wsparcie społeczne mogą liczyć. Przyjrzyjmy się zatem poszczególnym odpowiedziom w sposób bardziej szczegółowy.

Istotnym czynnikiem wpływającym na postawy i oczekiwania bezrobotnych są przyczyny pozostawania bez pracy. W ankiecie wymieniono jedenaście opcji pozwalających wyjaśnić powody, dla których badani nadal znajdują się w wykazach urzędów pracy.

3.1. POWODY POZOSTAWANIA W REJESTRZE URZĘDÓW PRACY

O bardzo trudnej sytuacji bezrobotnych nie mających pracy świadczy fakt, iż ponad jedna piąta z nich (22,0%) zarejestrowała się w urzędach pracy z powodu braku kwalifikacji zawodowych – **patrz tabela 10**. W grupie tej przeważały: kobiety (61,0%); mieszkańcy wsi (53,2%); osoby pozostające w związku małżeńskim (53,7%); w wieku 45 lat i więcej (38,8%); z wykształceniem niepełnym podstawowym i podstawowym (69,3%); zamieszkujące wspólnie w gospodarstwie domowym liczącym pięć i więcej osób (32,2%); utrzymujące dwoje i więcej dzieci (36,3%); nie mające żadnego stażu pracy (38,7%); wywodzące się z powiatów: Gołdap (37,8%); Elbląg Ziemiński (29,6%); Ostróda (28,2%) oraz Olecko (27,7%).

W niełatwej sytuacji na rynku pracy jest także ponad jedna piąta (21,8%) ankietowanych, która w rejestrach służb zatrudnienia znalazła się, gdyż po ukończeniu szkoły podstawowej, gimnazjalnej i ogólnokształcącej bezskutecznie poszukuje swojej pierwszej pracy. Częściej odnosi się to do: kobiet (63,2%); mieszkańców wsi (52,0%); osób w stanie wolnym (53,2%); w wieku 18 - 25 lat (56,3%); z wykształceniem ogólnokształcącym (41,1%); zamieszkujących w gospodarstwach domowych liczących pięć i więcej osób (37,7%); nie mających dzieci na utrzymaniu (63,5%); bez stażu pracy (71,9%); wywodzących się z powiatów: Braniewo (39,4%); Nidzica (38,9%); Nowe Miasto Lubawskie (33,3%) i Iława (32,1%).

10. Przyczyny pozostawania w rejestrze urzędów pracy

Z jakiego powodu zarejestrował(a) się Pan(i) w urzędzie pracy?	Ogół badanych N = 1 476		Procentowy wskaźnik udziału			
	liczba	%	w tym:			
			kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
nie ma dla mnie pracy, gdyż jestem bez kwalifikacji zawodowych	325	22,0	61,0	39,0	53,2	46,8
poszukuję pracy po raz pierwszy	321	21,7	63,2	36,8	52,0	48,0
pracodawca rozwiązał ze mną umowę o pracę	302	20,5	46,1	53,9	49,0	51,0
mam zapewnione ubezpieczenie zdrowotne	137	9,3	62,8	37,2	59,8	40,2
nastąpiła likwidacja zakładu pracy	121	8,2	60,3	39,7	43,8	56,2
sam/a rozwiązałem/am umowę o pracę	93	6,3	45,2	54,8	44,7	55,3
w zakładzie pracy przeprowadzono redukcję zatrudnienia	74	5,0	64,9	35,1	48,6	51,4
zakończyły się roboty publiczne / prace interwencyjne	38	2,6	39,5	60,5	39,5	60,5
zakończył się staż u pracodawcy	28	1,9	64,3	35,7	42,9	57,1
nie było dla mnie pracy po powrocie z urlopu wychowawczego	21	1,4	100	-	66,7	33,3
mam możliwość skorzystania z dopłaty do mieszkania	16	1,1	56,3	43,7	43,7	56,3

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

Ponad jedna piąta respondentów (20,5%) trafiła do wykazów urzędów pracy w wyniku wypowiedzenia umowy przez pracodawcę. Szczególnie w takiej sytuacji znajdowali się: mężczyźni (53,9%); mieszkańcy miast (51,0%); osoby: w wieku 25 - 44 lata (43,7%); będące w związku małżeńskim (53,5%); z wykształceniem podstawowym (68,9%); zamieszkałe w gospodarstwie domowym liczącym cztery i więcej osób (44,4%); mające na utrzymaniu co najmniej dwójkę dzieci (44,0%); legitymujące się stażem pracy pięć i więcej lat (58,6%) i wywodzące się z powiatów Bartoszyce (31,0%); Elbląg Ziemiński (28,2%); Lidzbark Warmiński (27,9%) oraz Olecko (24,3%).

Jedna dziesiąta ankietowanych (10,4%) stwierdziła, że status bezrobotnego daje im możliwość bezpłatnego korzystania z usług służby zdrowia oraz, że dzięki niemu ma większy dostęp do świadczeń z opieki społecznej. W grupie tej zdecydowanie przeważały kobiety (62,8%); mieszkańcy wsi (59,8%); osoby będące w związku małżeńskim (55,5%); w wieku 25 – 44 lata (48,2%); z wykształceniem podstawowym (56,9%); zamieszkałe w gospodarstwie domowym liczącym powyżej czterech osób (47,4%); mające na utrzymaniu więcej niż jedno dziecko (56,2%); bez żadnego stażu pracy (49,6%) i wywodzące się z powiatów: Pisz (32,2%); Olsztyn Grodzki (21,4%) oraz Szczytno (18,6%).

Co dwunasty badany (8,2%) zgłosił się do służb zatrudnienia na skutek likwidacji zakładu pracy. W populacji tej przeważały kobiety (60,3%); mieszkańcy miast (56,2%); osoby w wieku 45 i więcej lat (63,7%); z wykształceniem podstawowym (64,5%); zamieszkałe w gospodarstwie domowym liczącym cztery i więcej osób (55,4%); wychowujące od dwóch i więcej dzieci (41,0%); legitymujące się stażem pracy do pięciu i więcej lat (64,4%); wywodzące się z powiatów: Kętrzyn (18,4%); Gołdap (16,2%) i Ełk (11,0%).

Niewielu ankietowanych (6,4%) przyznało, iż sami zwolnili się z pracy, bo im ona nie odpowiadała. Częściej tak czynili mężczyźni (54,8%); mieszkańcy miast (55,3%); osoby w wieku 18 – 34 lata (49,1%); z wykształceniem podstawowym (51,2%); zamieszkałe w gospodarstwie domowym liczącym pięć i więcej osób (35,1%); mające na wychowaniu co najmniej jedno dziecko (53,2%); legitymujące się ponad czteroletnim stażem pracy (45,4%); wywodzące się z powiatów: Bartoszyce (11,9%); Lidzbark Warmiński (11,5%) i Ostróda (10,1%).

Również sporadycznie jako powód swojego bezrobocia badani podawali: redukcję zatrudnienia w zakładzie pracy (5,0%); zakończenie robót publicznych, prac interwencyjnych i stażu pracy (4,5%) oraz brak pracy po powrocie z urlopu wychowawczego (1,4%).

Uznając przyczyny niezależne od respondentów, takie jak: wygaśnięcie umowy o zatrudnieniu, likwidacja firmy, redukcja etatów, brak pracy po zakończeniu robót publicznych, prac interwencyjnych, stażu zawodowego i urlopu wychowawczego – okazuje się, że dwie piąte (39,6%) badanych znalazło się w sytuacji przymusowej i nie z własnej woli stało się bezrobotnymi.

Należy jednak mocno podkreślić, iż ponad dwie piąte (43,8%) ankietowanych znalazło się na bezrobociu z powodu braku kwalifikacji zawodowych (22,0%) i stażu pracy (21,8%).

3.2 SYTUACJA MATERIALNA I ŹRÓDŁA UTRZYMANIA ANKIETOWANYCH

Trudności obiektywne, jak i subiektywne w uzyskaniu zatrudnienia, a także długotrwałe pozostawanie bez pracy mają wpływ na status respondentów. Badania pokazały jak bardzo silny jest związek bezrobocia z pozycją ekonomiczną ankietowanych.

Poziom warunków materialnych identyfikowano poprzez samoocenę respondentów. Mieli oni do wyboru zestaw trzech odpowiedzi. Ich sytuacja finansowa mogła być oceniana jako: dobra, dostateczna, zła – **patrz tabela 11.**

11. Ocena własnej sytuacji materialnej.

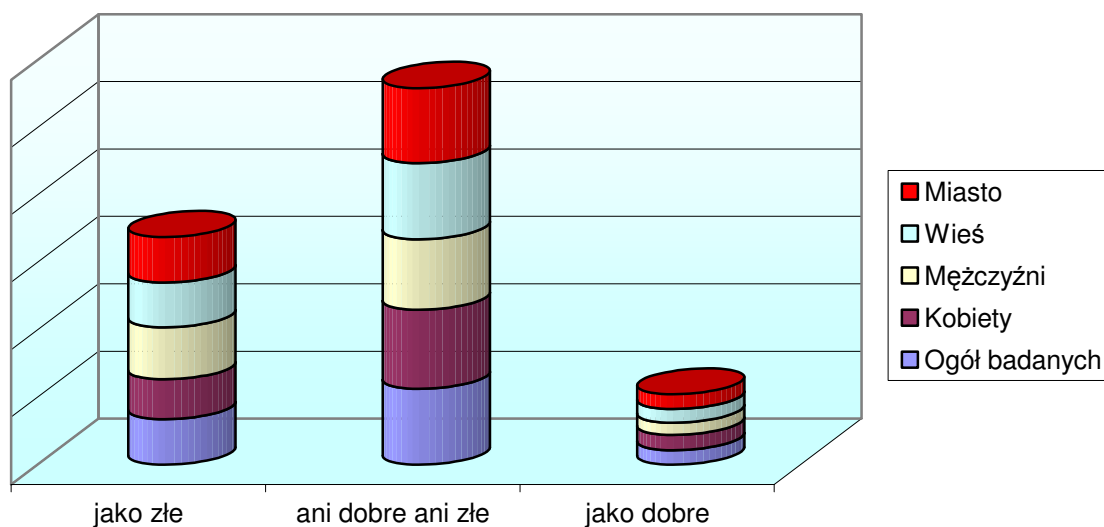
Jak ocenia Pan(i) swoje warunki materialne?	Ogół badanych N = 1 476		Procentowy wskaźnik udziału			
	liczba	%	w tym:			
			kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
dobrze	155	10,5	62,9	37,1	49,0	51,0
ani dobrze, ani źle	827	56,0	61,0	39,0	51,4	48,6
źle	494	33,5	51,4	48,6	50,4	49,6

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

Największa grupa bezrobotnych (56,0%) ocenia swoje warunki bytowe jako ani dobre, ani złe, tj. na poziomie dostatecznym. Czują się ani wyraźnie zadowoleni, ani wyraźnie niezadowoleni. W zbiorowości tej przeważają kobiety (61,0%); mieszkańcy wsi (51,4%); osoby będące w stanie małżeńskim (51,1%); w wieku 25 – 44 lata (39,6%); z wykształceniem podstawowym (57,6%); zamieszkałe w gospodarstwach domowych liczących cztery i więcej osób (57,0%); wychowujących więcej niż jedno dziecko (53,5%); bez żadnego stażu pracy (36,7%); wywodzące się z powiatów: Nidzica (69,4%); Olsztyn Grodzki (68,3%); Gołdap (67,6%); Mrągowo (67,2%) i Działdowo (66,7%).

W oczach jednej trzeciej badanych (33,5%) ich własna sytuacja ekonomiczna jest zła. Częściej tak widzą kobiety (51,4%); mieszkańcy wsi (50,4%); osoby stanu wolnego (53,8%); w wieku 45 lat i więcej (42,0%); z wykształceniem podstawowym (65,6%); zamieszkujące w gospodarstwie domowym składającym się z czterech i więcej osób (52,5%); wychowujące dzieci (53,6%); legitymujące się ponad pięcioletnim stażem pracy (47,8%); wywodzące się z powiatów: Bartoszyce (48,5%); Lidzbark Warmiński (45,9%); Kętrzyn (43,7%) i Olecko (43,2%).

Wykres 9. Ocena własnej sytuacji materialnej – N = 1 476

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

Zaledwie co dziesiąty ankietowany (10,5%) ocenił własną sytuację jako dobrą. Dużo częściej oceny takie padały ze strony kobiet (62,9%); mieszkańców miast (51,0%); osób: stanu wolnego (58,4%); w wieku 18 – 25 lat (43,5%); z wykształceniem ogólnokształcącym (41,0%); zamieszkujących wspólnie w trzyosobowym gospodarstwie domowym; nie mających dzieci na wychowaniu (51,3%); bez żadnego doświadczenia zawodowego (48,7%); wywodzące się z powiatów: Działdowo (19,2%); Iława (17,3%) i Szczytno (17,1%).

Bardzo łatwo można się przekonać, że wśród respondentów dominuje ocena umiarkowana. Podkreślić jednak należy, iż ocena negatywna (33,5%) własnej sytuacji materialnej występuje trzykrotnie częściej niż pozytywna (10,5%).

Zróznicowanie oceny kondycji materialnej ankietowanych uzależnione jest od ich cech społeczno demograficznych. Można powiedzieć, że płeć, miejsce zamieszkania, stan cywilny, wiek, wykształcenie, wielkość gospodarstwa domowego, liczba dzieci na utrzymaniu i czas pozostawania bez pracy badanych w sposób istotny wpływają na postrzeganie osobistej sytuacji ekonomicznej badanych. Zależności te można streścić słowami, że kobiety, mieszkańcy wsi, osoby stanu małżeńskiego, starsze wiekiem, z wykształceniem podstawowym, zamieszkujące w wieloosobowych gospodarstwach domowych, wychowujące dzieci, bez żadnego doświadczenia zawodowego i długo pozostające bez pracy generują raczej negatywną ocenę własnej pozycji materialnej, podczas gdy pozostali raczej umiarkowaną.

Nie mając możliwości poprawy swojej sytuacji ekonomicznej poprzez pracę, ankietowani starali się o uzyskanie środków do życia z innych źródeł – **patrz tabela 12.**

Tabela 12. Pozazarobkowe źródła utrzymania badanych

Z czego przede wszystkim utrzymuje się Pan(i) jako osoba bezrobotna?	Ogół badanych N = 1 476		Procentowy wskaźnik udziału			
			w tym:			
	liczba	%	kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
pozostają na utrzymaniu rodziny	977	66,2	63,6	36,4	49,0	51,0
z zasiłku wypłacanego z ośrodka pomocy społecznej	348	23,6	64,9	35,1	55,7	44,3
z prac dorywczych, w tym z drobnego handlu	314	21,2	34,4	65,6	52,2	47,8
z zasiłku dla bezrobotnych	145	9,8	37,9	62,1	51,7	48,3
z oszczędności	71	4,8	47,9	52,1	44,7	55,3
z pomocy instytucji charytatywnych i Kościoła	63	4,3	69,8	30,2	42,9	57,1
z alimentów	50	3,4	100	-	45,7	54,3

UWAGA: odsetki nie sumują się do stu, gdyż ankietowany mógł podać więcej niż jedno źródło.

Z deklaracji bezrobotnych wynika, iż zdecydowana większość z nich (66,2%) pozostaje głównie na utrzymaniu rodziny. W próbie tej przeważają kobiety (63,6%); mieszkańcy miast (51,0%); osoby będące w stanie wolnym (52,4%); w wieku 18 -34 lata (56,5%); z wykształceniem podstawowym (54,2%); zamieszkałe wspólnie w gospodarstwach domowych liczących cztery i więcej osób (57,2%); nie posiadające dzieci (52,0%); bez doświadczenia zawodowego (41,0%); wywodzące się z powiatów: Nidzica (77,8%); Działdowo (74,0%); Iława (73,8%) i Ełk (72,2%).

W najmniejszym stopniu negatywne skutki braku pracy wpływają na młode i niezamężne kobiety, nie mające jeszcze dzieci na wychowaniu oraz mieszkające wspólnie z rodzicami. One najczęściej korzystają z wsparcia finansowego rodziców.

Niemalże co czwarty (23,6%) badany wymienia, jako źródło utrzymania świadczenia z opieki społecznej. Z tej formy wsparcia materialnego najczęściej korzystają kobiety (64,9%); mieszkańcy wsi (55,7%); osoby będące w stanie małżeńskim (51,0%); w wieku 35 – 54 lata (51,0%); z wykształceniem podstawowym (66,8%); zamieszkujące wspólnie w gospodarstwie domowym składającym się z czterech i więcej osób (53,7%); wychowujące dwójkę i więcej dzieci (46,8%); z 5 pięcioletnim stażem pracy (43,5%); wywodzące się z powiatów: Bartoszyce (46,0%); Olsztyn Grodzki (39,0%) i Kętrzyn (37,9%).

Więcej niż jedna piąta respondentów (21,2%) deklaruje, że żyje przede wszystkim z własnej pracy, zazwyczaj dorywczej oraz z drobnego handlu. W tym o wiele częściej mężczyźni (65,6%); mieszkańcy wsi (52,2%); osoby będące w stanie małżeńskim (51,0%); w wieku 25 – 44 lata (44,4%); z wykształceniem podstawowym (61,3%); zamieszkałe wspólnie w gospodarstwie domowym liczącym cztery i więcej osób (51,1%); wychowujące dwójkę i więcej dzieci (54,9%); legitymujące się ponad pięcioletnim stażem pracy (61,8%); wywodzące się z powiatów: Węgorzewo (51,6%); Lidzbark Warmiński (31,1%) i Mrągowo (31,1%).

Blisko jedna dziesiąta ankietowanych (9,8%) utrzymuje się z zasiłku dla bezrobotnych. W populacji tej zdecydowanie przeważali mężczyźni (62,1%); mieszkańcy wsi (51,7%); osoby będące w stanie małżeńskim (53,8%); w wieku 35 – 54 lata (56,6%); z wykształceniem podstawowym (64,8%); zamieszkałe wspólnie w ponad czteroosobowym gospodarstwie domowym (47,6%); mające na wychowaniu jedno i więcej dzieci (56,5%); legitymujące się ponad pięcioletnim stażem pracy; wywodzące się z powiatów: Elbląg Ziemiński (37,9%); Giżycko (20,0%) i Olecko (16,2%).

Wcześniejsze oszczędności wykorzystuje zaledwie co dwudziesty bezrobotny (4,8%) - w tym częściej mężczyźni (52,1%) i mieszkańcy miast (55,3%). Także nieliczni przyznają, że utrzymują się dzięki pomocy instytucji charytatywnych i kościoła (4,3%) oraz z alimentów (3,4%).

Bezrobotni długoterminowi częściej niż krótkoterminowi pozostają głównie na utrzymaniu rodziny (79,5% wobec 58,1%) oraz korzystają ze świadczeń opieki społecznej, instytucji charytatywnych i kościoła (39,3% wobec 15,5%), rzadziej natomiast utrzymują się z prac dorywczych (24,6% wobec 47,7%) oraz z oszczędności (4,3% wobec 22,9%), nie otrzymują też zasiłku z urzędu pracy (0% wobec 39,2%).

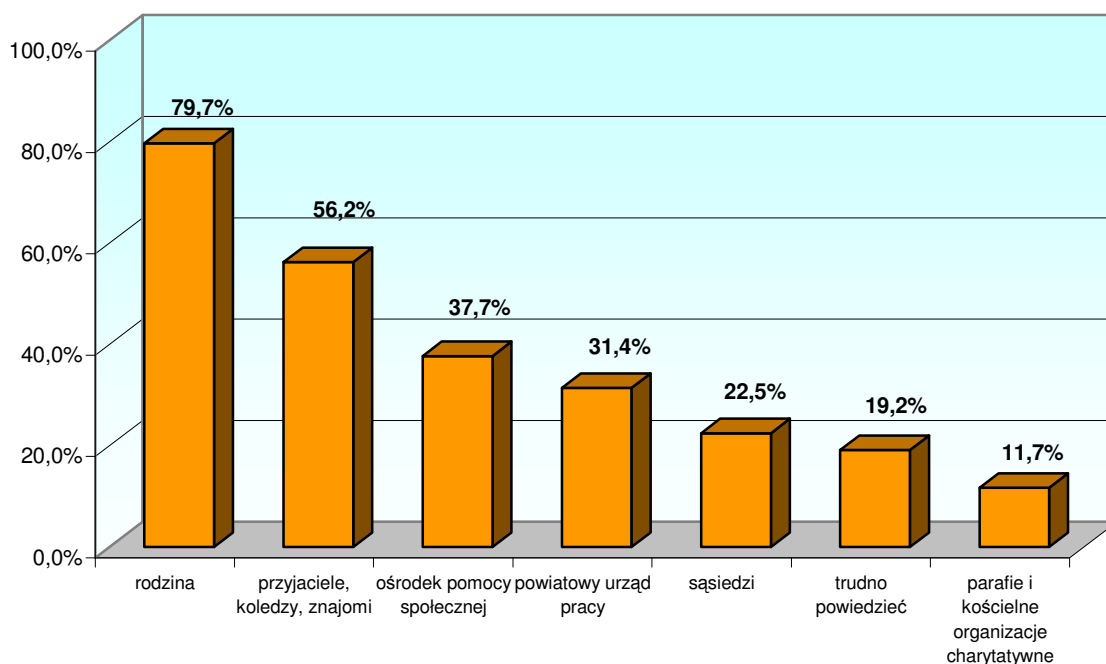
Zdecydowana większość badanych, na skutek długotrwałego przebywania na bezrobociu, doznaje deprivacji finansowych (76,3%), materialnego uzależnienia (71,1%), ubożenia rodziny (58,4%) oraz utraty szans rozwoju zawodowego (62,6%). Towarzyszy im także poczucie bezradności (57,3%) oraz konieczności proszenia innych o pomoc (55,4%).

3.3 OPARCIE SPOŁECZNE BEZROBOTNYCH

Niemożliwość poprawy własnej sytuacji materialnej, na skutek braku zatrudnienia, jest dla badanych doświadczeniem traumatycznym i zmusza ich do szukania wsparcia m.in.: w rodzinie, gronie przyjaciół/kolegów, sąsiadów, parafii, pomocy społecznej i urzędzie pracy – **patrz wykres 10.**

Z deklaracji ankietowanych wynika, że w ich sytuacji życiowej oparcie zapewnia im głównie rodzina (79,7%). Ponad połowa bezrobotnych (56,2%) znajduje je także u przyjaciół, kolegów, znajomych. Prawie dwie piąte badanych (37,7%) może też liczyć na ośrodek pomocy społecznej, a ponad jedna trzecia (31,4%) na powiatowy urząd pracy. Rzadziej zapewniają im wsparcie sąsiedzi (22,5%) oraz parafie i kościelne organizacje charytatywne (11,7%).

Wykres 10. Instytucje, na wsparcie których mogą liczyć badani bezrobotni – N = 1 476

UWAGA: odsetki nie sumują się do stu, gdyż ankietowany mógł wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

Rodzina niezmiennie zapewnia bezrobotnym – **patrz tabela 13** - pomoc finansową (75,2%). Częściej z tej formy wsparcia korzystają: kobiety (59,1%); mieszkańcy miast (51,0%); osoby będące w stanie wolnym (59,1%); w wieku 18 – 25 lat (46,7%); z wykształceniem podstawowym (49,1); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (56,4%); nie mające dzieci na wychowaniu (54,2%); bez doświadczenia zawodowego (39,9%); wywodzące się z powiatów: Nowe Miasto Lubawskie (91,9%); Gołdap (89,3%); Giżycko (84,1%) i Elk (83,3%).

Tabela 13. Oparcie społeczne w rodzinie

Czy Pan(i) osobiście w swojej rodzinie spotyka się z:	Ogół badanych N = 1 476		Procentowy wskaźnik udziału			
	liczba	%	w tym:			
			kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
pomocą finansową	1 110	75,2	59,1	40,9	49,0	51,0
życzliwością, radą	906	61,4	59,7	40,3	50,6	49,4
obojętnością, brakiem zainteresowania	120	8,1	60,1	39,9	50,0	50,0
niechęcią	72	4,9	52,6	47,4	44,9	55,1
trudno powiedzieć	264	17,9	55,3	44,7	50,0	50,0

UWAGA: odsetki nie sumują się do stu, gdyż respondent mógł wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

Ponad trzy piąte respondentów (61,4%) deklaruje, iż rodzina wspiera ich emocjonalnie, tzn. życzliwością i radą. W zbiorowości tej nieznacznie przeważały kobiety (59,7%); osoby stanu wolnego (56,1%); w wieku 18 – 25 lat (37,7%); z wykształceniem podstawowym (52,9%); zamieszkałe wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (54,7%); nie mające dzieci na wychowaniu (50,7%); bez stażu pracy (37,0%); wywodzące się z powiatów: Gołdap (85,7%); Szczytno (85,7%); Kętrzyn (84,4%) i Elbląg Grodzki (71,7%).

Zaledwie ośmiu na stu ankietowanych (8,1%) spotyka się z obojętnością rodziny. W tym dużo częściej kobiety (60,1%); osoby będące w stanie wolnym (55,4%); w wieku 18 – 25 lat (35,7%); z wykształceniem podstawowym (54,5%); zamieszkałe wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (54,8%); nie mające dzieci na wychowaniu (49,5%); bez doświadczenia zawodowego (36,0%); wywodzące się z powiatów: Działdowo (38,5%); Iława (29,4%) i Węgorzewo (26,9%).

Tylko niewielki procent (4,9%) bezrobotnych spotkał się z niechęcią ze strony rodziców. W populacji tej mieli przewagę: kobiety; mieszkańcy miast; osoby będące w stanie małżeńskim; w wieku 35 – 54 lata i więcej; z wykształceniem podstawowym; zamieszkałe wspólnie w dwu i trzyosobowym gospodarstwie domowym; wychowujące dwoje dzieci; legitymujące się ponad trzyletnim stażem pracy; wywodzące się z powiatów: Gołdap (50,0%); Elk (22,2%); Iława (22,2%) i Węgorzewo (20,0%).

Trudności z udzieleniem odpowiedzi na tak postawione pytanie miał co szósty badany (17,9%). Odnosi się to zwłaszcza do: kobiet (55,3%); osób w stanie małżeńskim (56,4%); w wieku 35 – 54 lata (56,6%); z wykształceniem podstawowym (68,1%); zamieszkałych wspólnie w czteroosobowym i liczebniejszym gospodarstwie domowym (55,3%); wychowujących dwoje i więcej dzieci (46,1%); legitymujące się ponad czteroletnim stażem pracy (53,2%); wywodzące się z powiatów: Iława (42,9%); Ełk (41,6%); Ostróda (37,0%) i Pisz (27,3%).

Blisko trzy piąte ankietowanych (56,2%) może też liczyć na wsparcie przyjaciół, kolegów, znajomych – **patrz tabela 14**. Bezrobotni znajdują u nich głównie oparcie emocjonalne (50,5% wskazań). Częściej mogą na to liczyć: kobiety (58,5,%); mieszkańcy miast (52,2%); osoby będące w stanie wolnym (63,1%); w wieku 18 – 25 lat (46,2%); z wykształceniem ogólnokształcącym (43,5%); zamieszkałe wspólnie w czteroosobowych i liczebniejszym gospodarstwie domowym (57,8%); nie mające dzieci na wychowaniu (56,9%); bez stażu pracy (41,7%); wywodzące się z powiatów: Węgorzewo (79,2%); Nidzica (73,7%); Braniewo (72,6%) i Olecko (68,6% wskazań).

Tabela 14. Oparcie społeczne w gronie przyjaciół, kolegów, znajomych

Czy Pan(i) osobiście wśród przyjaciół, kolegów, znajomych spotyka się z:	Ogół badanych N = 1 476		Procentowy wskaźnik udziału w tym:			
	liczba	%	kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
pomocą finansową	92	6,2	45,3	54,7	52,0	48,0
życzliwością, radą	745	50,5	58,5	41,5	47,8	52,2
obojętnością, brakiem zainteresowania	299	20,3	57,1	42,9	47,3	52,7
niechęcią	165	11,2	46,5	53,5	58,1	41,9
trudno powiedzieć	348	23,6	56,5	43,5	55,6	44,4

UWAGA: odsetki nie sumują się do stu, gdyż ankietowani mogli wybrać więcej jak jedną odpowiedź.

Bardzo rzadko przyjaciele, koledzy, znajomi udzielają bezrobotnym pomocy finansowej (6,2%). Jeżeli już ją świadczą, to częściej w stosunku do: mężczyzn (54,7%); mieszkańców wsi (52,0%); osób w stanie wolnym (72,0%); w wieku 18 – 25 lat (46,7%); z wykształceniem podstawowym (49,3%); zamieszkałym wspólnie w czteroosobowym i liczebniejszym gospodarstwie domowym (56,4%); nie posiadających dzieci na utrzymaniu (60,0%); bez doświadczenia zawodowego (39,9%); wywodzących się z powiatów: Nowe Miasto Lubawskie (35,1%); Gołdap (14,3%); Lidzbark Warmiński (13,0%); Olsztyn Ziemski (11,6%) i Elbląg Grodzki (11,5%).

Co piąty bezrobotny (20,3%) spotyka się ze strony przyjaciół, kolegów, znajomych głównie z obojętnością. Częściej brak zainteresowania ich losem odczuwają kobiety (57,1%); mieszkańcy miast (52,7%); osoby stanu wolnego (60,1%); w wieku 18 – 25 lat (41,0%); z wykształceniem podstawowym (42,3%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (55,5%); nie mające dzieci na wychowaniu (54,4%); bez stażu pracy (38,2%); wywodzące się z powiatów: Szczytno (46,7%); Węgorzewo (34,6%); Bartoszyce (30,0%) i Elbląg Grodzki (26,1%).

Z niechęcią przyjaciół, kolegów, znajomych spotyka się ponad jedna dziesiąta badanych (11,2%). Częściej mężczyźni (53,5%); mieszkańcy wsi (58,1%); osoby będące w stanie małżeńskim (55,8%); w wieku 35 – 59 lat (51,2%); z wykształceniem podstawowym (65,1%); zamieszkałe wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (53,5%); wychowujące dwoje i więcej dzieci (60,5%); legitymujące się ponad pięcioletnim stażem pracy (41,9%); wywodzące się z powiatów: Działdowo (33,3%); Ostróda (28,6%); Bartoszyce (19,2%) i Elbląg Grodzki (18,8%).

Blisko jedna czwarta respondentów (23,6%) miała trudności z udzieleniem odpowiedzi. Częściej kobiety (56,5%); mieszkańcy wsi (55,6%); osoby stanu wolnego (53,2%); w wieku 18-34 lata (42,7%); z wykształceniem podstawowym (65,9%); zamieszkałe wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (45,2%); nie posiadające dzieci na wychowaniu (37,9%); bez doświadczenia zawodowego (33,1%); wywodzące się z powiatów: Elbląg Ziemiński (57,1%); Szczytno (41,2%) i Giżycko (38,5%).

Bezrobotni długoterminowi rzadziej niż krótkoterminowi odczuwają życzliwość swojego środowiska i częściej doświadczają brak zainteresowania ich sytuacją życiową.

Na trzecim miejscu pod względem zakresu oferowanej pomocy (37,7% wskazań) sytuuje się instytucja opieki społecznej – **patrz tabela 15**. Ponad jedna trzecia bezrobotnych (31,6%) uzyskuje od niej pomoc finansową. Wśród nich dużo częściej kobiety (67,8%); mieszkańcy wsi (54,2%); osoby będące w stanie małżeńskim (58,6%); w wieku 35 – 54 lata (49,1%); z wykształceniem podstawowym (73,8%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (56,0%); wychowujące dwoje i więcej dzieci (47,9%); legitymujące się ponad pięcioletnim stażem pracy (45,5%); wywodzące się z powiatów: Nidzica (58,6%); Działdowo (54,7%); Olecko (48,6%); Olsztyn Grodzki (42,1%) i Pisz (41,3%).

Bezrobotni długoterminowi częściej niż krótkoterminowi mogą liczyć na pomoc finansową z opieki społecznej.

Tabela 15. Wsparcie bezrobotnych ze strony instytucji opieki społecznej

Czy Pan(i) osobiście w opiece społecznej spotyka się z:	Ogół badanych N = 1 476		Procentowy wskaźnik udziału			
	liczba	%	w tym:			
			kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
pomocą finansową	466	31,6	67,8	32,2	54,2	45,8
życzliwością, radą	90	6,1	67,2	32,8	54,1	45,9
obojętnością, brakiem zainteresowania	376	25,5	53,7	46,3	51,5	48,5
niechęcią	463	31,4	48,8	51,2	47,9	52,1
trudno powiedzieć	517	35,0	58,2	41,8	49,5	50,5

UWAGA: odsetki nie sumują się do 100, gdyż ankietowani mogli wybrać więcej, jak jedną odpowiedź.

Zaledwie co szesnasty bezrobotny (6,1%) może liczyć, że strony ośrodka pomocy społecznej, na wsparcie emocjonalne. Z życzliwością i radą spotykają się przede wszystkim: kobiety (67,2%); mieszkańcy wsi (54,1%); osoby będące w stanie wolnym (63,9%); w wieku 35 – 54 lata (49,2%); z wykształceniem podstawowym (55,7%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (52,4%); wychowujące dwoje i więcej dzieci (32,8%); legitymujące się ponad trzyletnim stażem pracy (41,3%); wywodzące się z powiatów: Lidzbark Warmiński (11,9%); Działdowo (10,8%); Giżycko (10,7%) i Działdowo (9,7%).

Jednak zdecydowana większość ankietowanych (56,9%) skarży się na złe traktowanie ich przez pracowników opieki społecznej, w tym: 31,4% z nich doświadcza niechęci, a 25,5% obojętności.

Najczęściej na brak zainteresowania losem bezrobotnych (25,5% wskazań), ze strony opieki społecznej narzekają: kobiety (53,7%); mieszkańcy wsi (51,5%); osoby będące w stanie wolnym (63,4%); w wieku 18 – 25 lat (39,6%); z wykształceniem podstawowym (50,2%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (54,2%); nie mające dzieci na wychowaniu (53,7%); bez doświadczenia zawodowego (36,1%); wywodzące się z powiatów: Elbląg Ziemiński (55,6%); Węgorzewo (46,2%); Gołdap (44,4%) i Braniewo (34,1%).

W populacji odczuwającej brak życzliwości (31,4% wskazań) ośrodka pomocy społecznej przeważają: mężczyźni (51,2%); mieszkańcy miast (52,1%); osoby będące w stanie wolnym (58,7%); w wieku 18 – 25 lat (46,3%); z wykształceniem podstawowym (48,0%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (60,3%); nie posiadające dzieci na utrzymaniu (51,2%); bez doświadczenia zawodowego (33,1%); wywodzące się z powiatów: Gołdap (50,0%); Elbląg Grodzki (43,8%); Braniewo (41,01%) i Olecko (41,0%).

Należy mocno podkreślić, iż ponad jedna trzecia respondentów (35,0%) miała trudności z udzieleniem odpowiedzi na to pytanie. W tym dużo częściej kobiety (58,2%); mieszkańcy miast (51,0%); osoby będące w stanie wolnym (57,6%); w wieku 18 – 25 lat (48,6%); z wykształceniem podstawowym (49,5%); zamieszkałe wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (52,1%); nie mające własnych dzieci na wychowaniu (54,3%); bez stażu pracy (37,9%); wywodzące się z powiatów: Braniewo (50,0%); Szczytno (47,1%) i Gołdap (40,0%).

Urząd pracy oceniany jest gorzej niż instytucja opieki społecznej, ale trzeba podkreślić, że bezrobotni znacznie częściej mają trudności (47,3% wskazań) z wyrobieniem opinii na jego temat – **patrz tabela 16**. Najczęściej odpowiedzi o charakterze niepewności padały ze strony kobiet (56,6%); mieszkańców wsi (52,6%); osób stanu wolnego (54,2%); w wieku 18 – 34 lata (51,0%); z wykształceniem podstawowym (55,4%); zamieszkujących wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (51,4%); nie posiadających dzieci na utrzymaniu (51,0%); bez doświadczenia zawodowego (36,1%); wywodzących się z powiatów: Olecko (67,9%); Gołdap (60,0%); Nowe Miasto Lubawskie (60,0%) i Bartoszyce (53,5%).

Tabela 16. Wsparcie bezrobotnych ze strony powiatowych urzędów pracy

Czy Pan(i) osobiście w urzędzie pracy spotyka się z:	Ogół badanych N = 1 476		Procentowy wskaźnik udziału			
			w tym:			
	liczba	%	kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
pomocą finansową	125	8,5	38,8	61,2	50,5	49,5
życzliwością, radą	329	22,3	59,2	40,8	42,6	57,4
obojętnością, brakiem zainteresowania	217	14,7	53,6	46,4	47,0	53,0
niechęcią	120	8,1	51,6	48,4	48,4	51,6
trudno powiedzieć	698	47,3	56,6	43,4	52,6	47,4

UWAGA: odsetki nie sumują się do stu, gdyż respondent mógł wybrać więcej, jak jedną odpowiedź.

Więcej niż co piąty respondent (22,3%) spotyka się w urzędzie pracy z życzliwością i radą. W tym zdecydowanie częściej kobiety (59,2%); mieszkańcy miast (57,4%); osoby będące w stanie wolnym (57,0%); w wieku 18 – 34 lata (56,6%); z wykształceniem podstawowym (47,5%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (56,1%); nie posiadające własnych dzieci na wychowaniu (43,9%); bez stażu pracy (37,2%); wywodzące się z powiatów: Braniewo (45,2%); Węgorzewo (41,7%); Lidzbark Warmiński (35,7%) i Działdowo (35,1%).

Negatywne doświadczenia w kontaktach z urzędem pracy ma ponad jedna piąta bezrobotnych (22,8%); w tym co siódmy (14,7%) odczuwa obojętność, a co dwunasty (8,1%) niechęć. Brak zainteresowania losem bezrobotnych, ze strony służb zatrudnienia, doznają dużo częściej kobiety (53,6%); mieszkańcy miast (53,0%); osoby stanu wolnego (56,7%); w wieku 18 – 34 lata (56,7%); z wykształceniem podstawowym (52,0%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowych i liczniejszych gospodarstwach domowych (54,8%); nie posiadające potomstwa (48,3%); bez doświadczenia zawodowego (34,5%); wywodzące się z powiatów: Nowe Miasto Lubawskie (36,4%); Pisz (34,1%); Ełk (31,1%) i Elbląg Grodzki (26,1%).

Z dużym uczuciem niechęci stykają się przede wszystkim kobiety (51,6%); mieszkańcy miast (51,6%); osoby w stanie wolnym (58,1%); w wieku 18 – 34 lata (54,8%); z wykształceniem podstawowym (51,6%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (58,1%); nie mające dzieci na wychowaniu (54,8%); legitymujące się ponad trzyletnim stażem pracy (48,5%); wywodzące się z powiatów: Elbląg Grodzki (31,3%); Ełk (22,2%) i Olsztyn Grodzki (16,7%).

W urzędach pracy bezrobotni długoterminowi o wiele częściej niż krótkoterminowi spotykają się z obojętnością, a rzadziej z życzliwością i radą.

Jako znacznie mniej pomocne i życzliwe postrzegane jest środowisko sąsiedzkie – patrz tabela 17.

Tabela 17. Oparcie społeczne w środowisku sąsiedzkim

Czy Pan(i) osobiście wśród sąsiadów spotyka się z:	Ogół badanych N = 1 476		Procentowy wskaźnik udziału			
			w tym:			
	liczba	%	kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
pomocą finansową	25	1,7	45,0	55,0	70,0	30,0
życzliwością, radą	277	18,8	68,6	31,4	49,5	50,5
obojętnością, brakiem zainteresowania	707	47,9	60,6	39,4	49,6	50,4
niechęcią	636	43,1	54,2	45,8	51,8	48,2
trudno powiedzieć	362	24,5	58,1	41,9	54,3	45,7

UWAGA: odsetki nie sumują się do stu, gdyż respondent mógł wybrać więcej, jak jedną odpowiedź.

Z życzliwością i radą sąsiadów spotyka się zaledwie co piąty bezrobotny (18,8%), w tym o wiele częściej kobiety (68,6%); mieszkańcy miast (50,5%); osoby w stanie wolnym (53,70%); w wieku 18 – 34 lata (54,2%); z wykształceniem podstawowym (53,2%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (51,6%); nie posiadające potomstwa (45,2%); bez doświadczenia zawodowego (35,6%); wywodzące się z powiatów: Gołdap (42,9%); Węgorzewo (29,2%); Ełk (27,3%) i Olsztyn Ziemiński (26,9%).

Zaledwie dwóch na stu bezrobotnych (1,7%) uzyskuje od sąsiadów wsparcie materialne - szczególnie zaś mężczyźni (55,0%); mieszkańcy wsi (70,0%); osoby stanu wolnego (55,0%); w wieku 18 - 34 lata (60,0%); z wykształceniem podstawowym (50,0%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (50,0%); nie posiadające potomstwa (70,0%); bez doświadczenia zawodowego (35,0%); wywodzące się z powiatów: giżycko (4,5%); Kętrzyn (3,7%) i Braniewo (3,6%).

Blisko połowa bezrobotnych (47,9%) odczuwa ze strony sąsiadów brak zainteresowania ich sytuacją na rynku pracy. Dużo częściej doświadczają tego kobiety (60,6%); mieszkańcy miast (50,4%); osoby w stanie wolnym (57,0%); w wieku 18 – 34 lata (55,8%); z wykształceniem podstawowym (52,0%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (52,0%); nie mające potomstwa (48,2%); bez stażu pracy (36,0%); wywodzące się z powiatów: Olecko (60,0%); Szczytno (60,0%); Lidzbark Warmiński (59,3%) i Braniewo (59,1%).

Na niechętny stosunek sąsiadów do bezrobotnych skarży się 43,1% ankietowanych. W tym o wiele częściej kobiety (54,2%); mieszkańcy wsi (51,8%); osoby stanu wolnego (59,0%); w wieku 18 – 34 lata (55,5%); z wykształceniem podstawowym (57,2%); zamieszkałe wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (57,8%); nie mające dzieci na wychowaniu (50,6%); bez stażu pracy (42,8%); wywodzące się z powiatów: Elbląg Ziemiński (62,5%); Braniewo (54,5%); Elbląg Grodzki (50,0%) i Olsztyn Ziemiński (50,0%).

Prawie jedna czwarta bezrobotnych (24,5%) miała trudności z udzieleniem odpowiedzi – w tym przede wszystkim: kobiety (58,1%); mieszkańcy wsi (54,3%); osoby będące w stanie małżeńskim (51,2%); w wieku 18 – 34 lata (51,2%); z wykształceniem podstawowym (55,8%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (58,9%); posiadające dzieci na wychowaniu (57,4%); legitymujące się ponad czteroletnim stażem pracy (42,6%); wywodzące się z powiatów: Działdowo (55,7%); Nidzica (50,0%) i Giżycko (46,2%).

Dopiero na ostatnim miejscu pod względem zakresu oferowanej pomocy lokują się parafie i kościelne organizacje charytatywne (11,7% wskazań). Trzeba mocno podkreślić, że właśnie w stosunku do tych instytucji najwięcej bezrobotnych (48,9%) miało trudności w dokonaniu oceny - **patrz tabela 18**. Tę kategorię odpowiedzi należy także traktować jako niechęć do wypowiedziania się przez ankietowanych.

Okazało się, że najczęściej uchylały się od odpowiedzi: kobiety (55,3%); mieszkańcy miast (50,6%); osoby będące w stanie wolnym (53,3%); w wieku 18 – 34 lata (51,0%); z wykształceniem podstawowym (56,1%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (55,2%); nie posiadające dzieci na wychowaniu (51,4%); legitymujące się ponad trzyletnim stażem pracy (52,3%); wywodzące się z powiatów: Braniewo (60,4%); Olsztyn Grodzki (54,5%) i Bartoszyce (52,5%).

Tabela 18. Oparcie społeczne w parafii i kościelnych organizacjach charytatywnych

Czy Pan(i) osobiście w parafii, w kościelnych organizacjach charytatywnych spotyka się z:	Ogół badanych N = 1 476		Procentowy wskaźnik udziału			
	liczba	%	w tym:			
			kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
pomocą finansową	17	1,2	60,0	40,0	53,3	46,7
życzliwością, radą	96	6,5	61,5	38,5	60,0	40,0
obojętnością, brakiem zainteresowania	465	31,5	58,5	41,5	51,1	48,9
niechęcią	272	18,4	50,7	49,3	47,9	52,1
trudno powiedzieć	722	48,9	55,3	44,7	49,4	50,6

UWAGA: odsetki nie sumują się do stu, gdyż respondent mógł wybrać więcej, jak jedną odpowiedź.

Niemal połowa bezrobotnych (49,9%) wskazuje jednak na negatywne doświadczenia, w tym 31,5% skarży się na obojętność, a 18,4% na niechęć do nich parafii i kościelnych organizacji charytatywnych. W grupie narzekających na brak zainteresowania kościoła ich sytuacją życiową przeważają kobiety (58,5%); mieszkańcy wsi (51,1%); osoby będące w stanie wolnym (56,7%); w wieku 18 – 34 lata (57,0%); z wykształceniem podstawowym (44,4%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowych i liczniejszych gospodarstwach domowych (52,6%); nie mające dzieci na wychowaniu (47,8%); bez doświadczenia zawodowego (37,4%); wywodzące się z powiatów: Olsztyn Ziemiński (53,4%); Elbląg Grodzki (52,2%) i Lidzbark Warmiński (51,9%).

Wyraźną niechęć kościoła do bezrobotnych doświadcza co piąty badany (18,4%). W tym zwłaszcza kobiety (50,7%); mieszkańcy miast (52,1%); osoby stanu wolnego (54,9%); w wieku 18 – 34 lata (61,1%); z wykształceniem podstawowym (52,1%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (53,5%); nie posiadające potomstwa na wychowaniu (47,9%); bez stażu pracy (45,2%); wywodzące się z powiatów: Węgorzewo (57,3%); Nowe Miasto Lubawskie (36,4%) i Pisz (35,5%).

Co piętnasty bezrobotny (6,5%) spotyka się ze strony parafii i organizacji charytatywnych wsparciem emocjonalnym. Na życzliwość i radę kościoła liczyć mogą przede wszystkim: kobiety (61,5%); mieszkańcy wsi (60,0%); osoby będące w stanie małżeńskim (52,3%); w wieku 35 – 59 lat (58,5%); z wykształceniem podstawowym (58,5%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (57,0%); wychowujące dwoje i więcej dzieci (59,7%); legitymujące się ponad czteroletnim stażem pracy (53,3%); wywodzące się z powiatów: Braniewo (14,5%); Giżycko (14,3%) i Bartoszyce (13,0%).

Na pomoc finansową kościelnych organizacji charytatywnych liczyć może zaledwie jeden na stu bezrobotnych (1,2%) – dużo częściej kobiety (60,0%); mieszkańcy wsi (53,3%); osoby w stanie wolnym (53,3%); w wieku 35 – 59 lat (60,0%); z wykształceniem podstawowym (60,0%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (46,7%); wychowujące dwoje i więcej dzieci (59,7%); legitymujące się ponad czteroletnim stażem pracy (53,3%); wywodzące się z powiatów: Olecko (11,4%); Nowe Miasto Lubawskie (2,7%) i Działdowo (1,9%).

Bezrobotni długoterminowi jako jedyni uzyskują w parafiach i kościelnych organizacjach charytatywnych pomoc finansową, równie często jak krótkoterminowi spotykają się ze wsparciem emocjonalnym, jednak bardziej narażeni są na obojętność.

4. MOBILNOŚĆ EDUKACYJNA ANKIETOWANYCH

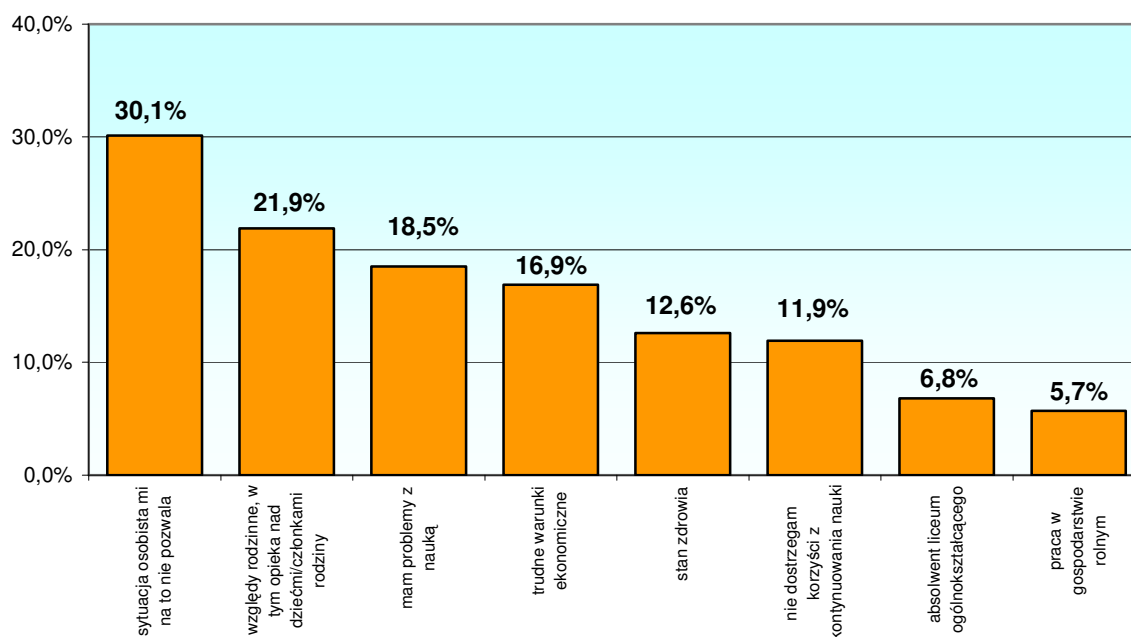
W literaturze przedmiotu pojęcie mobilności odwołuje się do ruchu. Ruch w ujęciu społecznym może odbywać się w kierunku poziomym bądź pionowym. Ten pierwszy wskazuje na regularne przemieszczania się a drugi na zmiany pozycji społecznej na wyższą lub niższą. Oba sposoby poruszania się są ze sobą związane. Zmiana miejsca zamieszkania podyktowana uzyskaniem pracy jest w stanie doprowadzić zarówno do podwyższenia standardu społecznego, jak i jego degradacji. Natomiast status społeczny zależy od kształtowania indywidualnych zdolności i podnoszenia kwalifikacji. Na potrzeby niniejszego badania ruch poziomy oznaczać będzie fizyczne, trwałe lub czasowe, przenoszenie się z miejsca na miejsce. Natomiast ruch pionowy rozumiany jest jako zmiana potencjału indywidualnego, to jest uzyskanie nowych doświadczeń i wiedzy. Oznacza to, że potrzeby badanej grupy bezrobotnych są ściśle związane z posiadaniem pracy, a ta z posiadanymi kwalifikacjami zawodowymi.

W tej części badań próbowano się dowiedzieć, co głównie spowodowało, że bezrobotni nie posiadają kwalifikacji zawodowych, na ile są gotowi do zmiany własnej sytuacji, jakie mają aspiracje życiowe, czego oczekują od powiatowych urzędów pracy.

4.1 PRZYCZYNY BRAKU KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

Postawy bezrobotnych i ich mobilność na rynku pracy są w dużym stopniu zależne od trudności w uzyskaniu przez nich kwalifikacji. W celu poznania opinii respondentów o tych niedogodnościach przedstawiono im osiem czynników prosząc, by przy każdym z nich orzekli, czy decyduje on o tym, że pozostają bez zawodu – **patrz wykres 11.**

Wykres 11. Powody braku kwalifikacji zawodowych – N = 1 476

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

Spośród wymienionych w ankiecie opcji, wyjaśniających przyczyny braku kwalifikacji zawodowych, respondenci najczęściej wymieniali ich własną sytuację osobistą (30,1%) – **patrz tabela 19.** Problemy osobiste utrudniają zdobycie kwalifikacji przede wszystkim: kobietom (62,4%); mieszkańcom wsi (52,2%); osobom stanu wolnego (51,7%); w wieku 45 – 59 lat i więcej (46,9%); z wykształceniem podstawowym (60,7%); zamieszkującym wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (54,3%); mającym na wychowaniu dwoje i więcej dzieci (60,3%); legitymującym się ponad dwuletnim stażem pracy (50,4%); wywodzącym się z powiatów: Bartoszyce (46,5%); Lidzbark Warmiński (43,9%); Giżycko (42,2%) i Gołdap (40,5%).

19. Przyczyny braku kwalifikacji zawodowych

Co jest przyczyną, że nie posiada Pan(i) kwalifikacji zawodowych?	Ogół badanych N = 1 476		Procentowy wskaźnik udziału			
	liczba	%	w tym:			
			kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
sytuacja osobista mi na to nie pozwala	444	30,1	62,4	37,6	52,2	47,8
względy rodzinne, w tym opieka nad dziećmi/członkami rodziny	323	21,9	88,5	11,5	54,0	46,0
mam problemy z nauką	273	18,5	37,7	62,3	50,9	49,1
trudne warunki ekonomiczne	249	16,9	57,0	43,0	55,0	45,0
stan zdrowia	186	12,6	53,0	47,0	44,2	55,8
nie dostrzegam korzyści z kontynuowania nauki	176	11,9	41,5	58,5	50,9	49,1
ukończyłem/am liceum ogólnokształcące	99	6,8	60,0	40,0	28,6	71,4
praca w gospodarstwie rolnym rodziców	81	5,7	49,4	50,6	70,4	29,6

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

W kolejnej grupie czynników, wskazywanych przez ponad jedną piątą badanych (21,9%), znalazły się względy rodzinne, w tym konieczność sprawowania opieki nad dziećmi i członkami rodzin. W populacji tej zdecydowanie przeważają: kobiety (88,5%); mieszkańcy wsi (54,0%); osoby będące w stanie małżeńskim (61,0%); w wieku 25 – 34 lata (54,0%); z wykształceniem podstawowym (62,0%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (62,0%); mające na wychowaniu dwoje i więcej dzieci (52,7%); legitymujące się ponad trzyletnim stażem pracy (47,8%); wywodzące się z powiatów: Działdowo (39,0%); Gołdap (37,8%) i Olsztyn Grodzki (31,7%).

Blisko jedna piąta bezrobotnych (18,5%), jako powód braku kwalifikacji zawodowych, podała iż ma problemy z nauką. Dużo częściej kłopoty z nauką mają: mężczyźni (62,3%); mieszkańcy wsi (51,0%); osoby stanu wolnego (66,4%); w wieku 18 – 25 lat (40,4%); z wykształceniem podstawowym (63,7%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (59,3%); nie posiadające dzieci na wychowaniu (39,7%); bez doświadczenia zawodowego (38,1%); wywodzące się z powiatów: Bartoszyce (27,7%); Pisz (26,7%) i Działdowo (26,0%).

Co szósty ankietowany (16,9%) wskazał na trudne warunki ekonomiczne. Przy czym sytuacja ta częściej dotyczy kobiet (57,0%); mieszkańców wsi (55,0%); osób stanu wolnego (52,1%); w wieku 18 – 34 lata (52,1%); z wykształceniem podstawowym (54,5%); zamieszkujących wspólnie w czteroosobowych i liczniejszych gospodarstwach domowych (52,1%); nie mających dzieci na wychowaniu (55,4%); legitymujących się ponad pięcioletnim stażem pracy (43,0%); wywodzących się z powiatów: Węgorzewo (25,8%); Elbląg Ziemiński (25,0%) i Nidzica (23,5%).

Stan zdrowia nie pozwala na zdobycie kwalifikacji zawodowych co ósmemu respondentowi (12,6%). W gronie tym przeważają kobiety (53,0%); mieszkańcy miast (55,8%); osoby będące w stanie małżeńskim (63,5%); w wieku 35 – 54 lata i więcej (63,5%); z wykształceniem podstawowym (72,9%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (53,2%); mające dzieci na wychowaniu (53,3%); legitymujące się ponad pięcioletnim stażem pracy (61,9%); wywodzące się z powiatów: Pisz (23,3%); Ostróda (21,1%) i Gołdap (18,9%).

Ponad jedna dziesiąta badanych (11,9%) nie dostrzega korzyści z kontynuowania nauki. Znacznie częściej opinia ta wydawana jest przez mężczyzn (58,5%); mieszkańców wsi (51,0%); osoby będące w stanie wolnym (58,5%); w wieku 18 – 34 lata (54,9%); z wykształceniem podstawowym (64,2%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (53,2%); nie posiadających dzieci na wychowaniu (55,0%); legitymujące się ponad pięcioletnim stażem pracy (38,0%); wywodzące się z powiatów: Nidzica (26,9%); Olsztyn Grodzki (26,8%) i Olsztyn Ziemski (20,0%).

Wyraźnie mniej powszechną lecz dla respondentów z pewnością ważną barierą, jest fakt ukończenia przez nich liceum ogólnokształcącego (6,8% wskazań). W zbiorowości tej zdecydowaną przewagę mają kobiety (60,0%); mieszkańcy miast (71,4%); osoby będące w stanie wolnym (94,3%); w wieku 18 – 25 lat (91,4%); z wykształceniem ogólnokształcącym (100%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (65,7%); nie mające dzieci na wychowaniu (91,4%); bez żadnego doświadczenia zawodowego (74,3%); wywodzące się z powiatów: Iława (13,7%); Lidzbark Warmiński (11,1%) i Działdowo (9,9%).

Zaledwie, co osiemnasty respondent (5,7%) przyznaje, że nie posiada kwalifikacji zawodowych, gdyż musi pracować na gospodarstwie rodziców. Częściej odnosi się to do mężczyzn (50,6%); mieszkańców wsi (70,4%); osób będących w stanie małżeńskim (58,0%); w wieku 18 – 44 lata (50,6%); z wykształceniem podstawowym (72,8%); zamieszkujących wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (58,1%), nie posiadających dzieci na wychowaniu (51,9%); legitymujących się ponad pięcioletnim stażem pracy (55,6%); wywodzących się z powiatów: Węgorzewo (25,8%); Mrągowo (20,0%) i Lidzbark Warmiński (14,0%).

4.2 GOTOWOŚĆ DO ZMIANY WŁASNEJ SYTUACJI

Wiedza jako podstawowy element efektywnego działania jest bardzo potrzebna każdemu podmiotowi i partnerowi rynku pracy. Zwłaszcza informacje na temat gotowości bezrobotnych do zdobycia zawodu wydają się być jednym z filarów zmiany ich własnej sytuacji.

Badani bezrobotni mają pełną świadomość, że brak kwalifikacji zawodowych utrudnia im uzyskanie zatrudnienia, poprawę własnej pozycji na rynku pracy i wymaga od nich podjęcia wysiłku edukacyjnego – **patrz tabela 21.**

21. Brak kwalifikacji zawodowych a trudności w znalezieniu pracy

Czy brak kwalifikacji zawodowych utrudnia Panu(i) znalezienie pracy?	Ogół badanych N = 1 476		Procentowy wskaźnik udziału			
	liczba	%	w tym:			
			kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
zdecydowanie tak	587	39,8	64,2	35,8	51,3	48,7
raczej tak	583	39,5	55,9	44,1	51,0	49,0
raczej nie	272	18,4	45,2	54,8	48,5	51,5
zdecydowanie nie	34	2,3	52,9	47,1	61,8	38,2

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

Z opinią, iż brak kwalifikacji zawodowych utrudnia bezrobotnemu znalezienie pracy zgadza się blisko cztery piąte (79,3%) badanych, w tym: „zdecydowanie tak” – 39,8% i „raczej tak” – 39,5%. Pogląd ten szczególnie często wyrażają kobiety (64,2%); mieszkańcy wsi (51,3%); osoby będące w stanie wolnym (52,8%); w wieku 18 -34 lata (51,1%); z wykształceniem ogólnokształcącym (79,9%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (55,1%); nie posiadające dzieci na wychowaniu (48,9%); legitymujące się ponad pięcioletnim stażem pracy (44,4%); wywodzące się z powiatów: Braniewo (49,3%); Węgorzewo (48,4%) i Bartoszyce (47,5%).

Jednak, co piąty bezrobotny (20,7%) uważa, że brak kwalifikacji zawodowych nie jest dla niego barierą w uzyskaniu zatrudnienia. Opinie te częściej wypowiadają mężczyźni (54,8%); mieszkańcy miast (51,5%); osoby będące w stanie wolnym (56,7%); w wieku 25 – 54 lata (61,0%); z wykształceniem podstawowym (56,6%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (61,3%); wychowujące dwójkę dzieci (59,1%); legitymujące się ponad pięcioletnim stażem pracy (71,3%); wywodzące się z powiatów: Nidzica (31,6%); Ostróda (24,7%) i Ełk (24,4%).

Czynnikiem wydającym się w sposób niezbity wpływać na niełatwe położenie bezrobotnych jest ich gotowość do zmian. Przekonanie, że zmiana rzeczywistości naprawdę ma wpływ na przyszłą sytuację bezrobotnego przyczynić się może do poprawy ich pozycji społecznej.

Istotnym sposobem polepszenia statusu bezrobotnego była próba zdobycia przez nich kwalifikacji zawodowych – **patrz tabela 22.**

Tabela 22. Poczynione próby zdobycia kwalifikacji zawodowych przez bezrobotnych

Czy podejmował Pan(i) próbę zdobycia kwalifikacji zawodowych?	Ogół badanych N = 1 476		Procentowy wskaźnik udziału			
			w tym:			
	liczba	%	kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
Tak	527	35,7	53,6	46,4	50,4	49,6
Nie	949	64,3	60,1	39,9	51,1	48,9

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

Pomimo funkcjonowania na statusie bezrobotnego oraz w większości przypadków relatywnie niskiego poziomu dotychczas uzyskanego wykształcenia, zdecydowana większość respondentów (64,3%) w ogóle nie starała się zwiększyć swoje szanse na rynku pracy zdobywając kwalifikacje zawodowe. Najczęściej oświadczenia te składały kobiety (60,1%); mieszkańcy wsi (51,1%); osoby będące w stanie małżeńskim (50,3%); w wieku 35 – 54 lata i więcej (54,6%); z wykształceniem podstawowym (65,6%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (53,5%); wychowujące dzieci (52,9%); legitymujące się ponad pięcioletnim stażem pracy (45,9%); wywodzące się z powiatów: Bartoszyce (86,0%); Mrągowo (82,0%); Działdowo (72,7%) i Kętrzyn (69,0%).

Zaledwie jedna trzecia badanych (35,7%), mimo niestabilnej pozycji na rynku pracy, pragnęła zmienić swoją sytuację życiową i podjęła próbę nauki zawodu. Dużo częściej przymierzały się do tego kobiety (53,6%); mieszkańcy wsi (50,4%); osoby będące w stanie wolnym (57,8%); w wieku 18 – 34 lata (61,6%); z wykształceniem podstawowym (51,9%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (58,6%); nie mające dzieci na wychowaniu (47,3%); legitymujące się ponad pięcioletnim stażem pracy (37,0%); wywodzące się z powiatów: Iława (50,6%); Gołdap (45,9%); Węgorzewo (45,2%) i Olsztyn Grodzki (45,2%).

Ci bezrobotni, którzy podjęli naukę zawodu, musieli ją przerwać – **patrz tabela 23** - przede wszystkim z powodów finansowych - 27,3% wskazań. W grupie tej przeważały kobiety (56,6%); mieszkańcy wsi (52,8%); osoby będące w stanie wolnym (54,7%); w wieku 18 – 34 lata (66,0%); z wykształceniem ogólnokształcącym (44,7%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (60,4%); wychowujące dwójkę dzieci (60,4%); bez doświadczenia zawodowego (41,5%); wywodzące się z powiatów: Kętrzyn (66,7%); Lidzbark Warmiński (60,0%) i Bartoszyce (50,0%).

Tabela 23. Przyczyny przerywania nauki zawodu

Dlaczego przerwał Pan/i naukę zawodu?	Liczba deklaracji N = 527	%	Procentowy wskaźnik udziału			
			w tym:			
			kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
kłopoty finansowe	144	27,3	56,3	43,7	52,8	47,2
problemy z nauką	98	18,6	47,2	52,8	55,6	44,4
sytuacja rodzinna, w tym opieka nad dzieckiem/członkami rodziny	97	18,5	85,7	14,3	42,9	57,1
stan zdrowia	68	12,9	36,0	64,0	52,0	48,0
sytuacja osobista	49	9,3	88,9	11,1	50,0	50,0
brak motywacji	38	7,2	21,4	78,6	35,7	64,3
wyjazd za granicę	33	6,2	20,0	80,0	20,0	80,0

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

Co piąty bezrobotny (18,6%) przyznał się, iż miał problemy z nauką. Dotykały one przede wszystkim mężczyzn (52,8%); mieszkańców wsi (55,6%); osób będących w stanie wolnym (61,1%); w wieku 18 – 34 lata (61,1%); z wykształceniem podstawowym (47,2%); zamieszkujących wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (63,9%); nie mających dzieci na wychowaniu (58,3%); bez doświadczenia zawodowego (41,7%); wywodzące się z powiatów: Nidzica (50,0%); Mrągowo (40,0%) i Szczytno (38,5%).

Także blisko jedna piąta badanych (18,5%) jako powód przerywania nauki zawodu podała sytuację rodzinną, w tym konieczność sprawowania opieki nad dziećmi. Znacznie częściej dotyczyło to kobiet (85,7%); mieszkańców miast (57,1%); osób będących w stanie małżeńskim (57,1%); w wieku 18 – 34 lata (75,8%); z wykształceniem podstawowym (77,3%); zamieszkujących wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (61,1%); wychowujących dwójkę dzieci (68,9%); bez żadnego doświadczenia zawodowego (59,7%); wywodzących się z powiatów: Olecko (50,0%); Giżycko (40,0%) i Olsztyn Ziemiński (31,8%).

Co ósmemu respondentowi na kontynuację nauki nie pozwalał jego stan zdrowia (12,9%). Okazało się, że znacznie częściej chorują mężczyźni (64,0%); mieszkańcy wsi (52,0%); osoby będące w stanie małżeńskim (64,0%); w wieku 45 – 59 lat i więcej (64,0%); z wykształceniem podstawowym (80,0%); zamieszkujące wspólnie w trzy i czteroosobowym gospodarstwie domowym (56,0%); wychowujące dzieci (56,0%); legitymujące się ponad pięcioletnim stażem pracy (72,0%); wywodzące się z powiatów: Elbląg Ziemiński (40,0%); Elbląg Grodzki (33,3%) i Gołdap (32,5%).

Blisko jedna dziesiąta ankietowanych (9,3%) jako powód przerywania nauki podaje sytuację osobistą. W tym o wiele częściej kobiety (88,9%); osoby będące w stanie małżeńskim (55,6%); w wieku 18 – 34 lata (66,6%); z wykształceniem podstawowym (61,1%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (55,6%); wychowujące dzieci (61,1%); bez stażu pracy (55,6%); wywodzące się z powiatów: Ełk (50,0%); Lidzbark Warmiński (40,0%) i Braniewo (27,3%).

Całkowity brak motywacji do nauki wykazało 7,2% bezrobotnych. W populacji tej przeważali przede wszystkim mężczyźni (78,6%); mieszkańcy miast (64,3%); osoby będące w stanie wolnym (64,3%); w wieku 18 – 25 lat (57,1%); z wykształceniem podstawowym (50,0%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (64,3%); nie mające dzieci na wychowaniu (64,3%); bez doświadczenia zawodowego (42,0%); wywodzące się z powiatów: Olecko (50,0%); Mrągowo (20,0%) i Elbląg Ziemiński (20,0%).

Niewielu ankietowanych (6,2%) jako powód przerywania nauki zawodu podało wyjazd do pracy za granicę. Odnosi się to zwłaszcza do mężczyzn (80,0%); mieszkańców miast (80,0%); osób będących w stanie wolnym (100,0%); w wieku 18 – 34 lata (100,0%); z wykształceniem ogólnokształcącym (60,0%); zamieszkujących wspólnie w jednoosobowym gospodarstwie domowym (80,0%); nie mających dzieci na wychowaniu (100,0%); bez stażu pracy (60,0%); wywodzących się z powiatów: Elbląg Grodzki (11,1%); Braniewo (9,1%) i Szczytno (7,7%).

Mimo wcześniej opisywanego niedużego angażowania się bezrobotnych w zdobywaniu kwalifikacji zawodowych, plany na najbliższy czas, przynajmniej w sferze deklaracji, rysują się znacznie bardziej optymistycznie.

Z badań wynika, że zdecydowana większość bezrobotnych (68,5%) pragnie zmienić swoją sytuację i mimo nadal występujących trudności, zgłasza chęć podjęcia nauki zawodu – patrz tabela 24.

Tabela 24. Zainteresowanie bezrobotnych zdobyciem kwalifikacji zawodowych

Czy obecnie jest Pan(i) zainteresowany(a) zdobyciem kwalifikacji zawodowych?	Ogół badanych N = 1 476		Procentowy wskaźnik udziału			
	liczba	%	w tym:			
			kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
tak	1 011	68,5	58,2	41,8	51,2	48,8
nie	465	31,5	57,5	42,5	49,7	50,3

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

Wśród ogółu badanej populacji, która jest zainteresowana zdobyciem kwalifikacji zawodowych znaczącą większość stanowiły kobiety: (58,2%); mieszkańcy wsi (51,2%); osoby będące w stanie cywilnym wolnym (59,0%); w wieku 18 – 34 lata (61,4%); z wykształceniem podstawowym (51,2%) i ogólnokształcącym (30,0%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (59,0%); nie mające dzieci na wychowaniu (47,3%); bez stażu pracy (38,6%); wywodzące się z powiatów: Bartoszyce (83,9%); Lidzbark Warmiński (81,2%) i Braniewo (79,7%).

A zatem, kobiety, mieszkańcy wsi, bezrobotni pozostający w stanie wolnym, w wieku 18 – 34 lata, z wykształceniem podstawowym i ogólnokształcącym, zamieszkujący wspólnie w wieloosobowych gospodarstwach domowych, nie mający dzieci na wychowaniu, bez doświadczenia zawodowego, pochodzący z powiatów: Bartoszyce, Lidzbark Warmiński i Braniewo, o wiele częściej nastawieni są na zmiany, uważając, że może to przynieść im sukces w postaci uzyskania pracy.

Z faktu tego jednoznacznie wynika, że aktywność edukacyjna jest znacznie większa wtedy, gdy proces kształcenia został zakończony stosunkowo niedawno oraz wtedy, gdy wejście w dorosłe życie obliuguje do zapewnienia sobie godziwych warunków bytu. Może to świadczyć o większej skłonności do podejmowania każdego działania mającego na celu wyjście z bezrobocia.

Należy jednak mocno podkreślić, iż nadal dość liczna grupa bezrobotnych (31,5%) w ogóle nie odczuwa potrzebę zdobycia kwalifikacji zawodowych. Dotyczy to zwłaszcza: kobiet (57,5%); mieszkańców miast (50,3%); osób będących w stanie małżeńskim (61,5%); w wieku 45 – 59 lat i więcej (52,6%); z wykształceniem podstawowym (72,0%); zamieszkujących wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (46,6%); legitymujących się ponad pięcioletnim stażem pracy (53,0%); wywodzących się z powiatów: Mrągowo (57,4%); Działdowo (44,9%); Nidzica (42,9%) i Węgorzewo (41,9%).

Do tych bezrobotnych, którzy okazali zainteresowanie zdobyciem kwalifikacji zawodowych zwrócono się z prośbą o wskazanie zawodów, jakich najchętniej chcieliby się nauczyć.

Wybrane zawody przez bezrobotnych były bardzo różnorodne. Z uwagi na to, że mieli oni możliwość dowolnego wyszczególnienia oraz ograniczenia ich liczby do trzech rodzajów, konieczne było dokonanie wtórnej kategoryzacji. Objęła ona 44 grupy zawodów, które wynikały ze swobodnych wypowiedzi osób biorących udział w badaniu. W sumie uzyskano 759 wypowiedzi dotyczących postulowanych kierunków kształcenia zawodowego - **patrz tabela 25.**

Największe zainteresowanie, w świetle wyników badania, wzbudził zawód sprzedawcy, kucharza, kierowcy, murarza, stolarza, budowlanca, kelnera czy fryzjera, które bardzo często występują na lokalnych rynkach pracy. Może na to wpływać uzasadnienie podawane dość często przez respondentów, podkreślające łatwość zdobycia tych zawodów. Zawody te najczęściej poszukiwane są przez kobiety, oznacza to, że w oczekiwaniach badanych w dalszym ciągu dominuje podział na zawody kobiece i męskie, co wywołuje konieczność dywersyfikacji działań aktywizujących.

W gronie poszukiwanych zawodów występują absolwenci szkół ogólnokształcących, którzy swoją edukację nie zamierzają kończyć na poziomie średniego wykształcenia. Chcą oni zdobyć dyplom szkoły wyższej o specjalności: informatyk, księgowy, manager ds. marketingu, architekt, fizjoterapeuta, psycholog, nauczyciel, pielęgniarz, pedagog, weterynarz, inżynier ochrony środowiska, prawnik a nawet filozof.

Blisko trzy czwarte deklarowanych zawodów i specjalności (56,8%) dotyczyło tych, które wymagają wykształcenia zasadniczego zawodowego. W związku z tym najczęściej występującym wśród bezrobotnych uzasadnieniem wyboru takiego a nie innego zawodu był brak kwalifikacji.

Tabela 25. Najczęściej postulowane zawody przez bezrobotnych

W jakim zawodzie chce się Pan(i) uczyć?	Liczba deklaracji N = 759	%	Procentowy wskaźnik udziału			
			w tym:			
			kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
sprzedawca	125	16,5	100	0,0	48,3	51,7
kucharz	58	7,6	96,0	4,0	76,0	24,0
kierowca	50	6,6	30,0	70,0	65,0	35,0
murarz	35	4,6	0,0	100	82,6	17,4
stolarz	33	4,4	0,0	100	48,4	51,6
spawacz	32	4,2	0,0	100	63,1	36,9
kelner	32	4,2	100	0,0	62,5	37,5
fryzjer	29	3,8	100	0,0	100	0,0
kosmetyczka	28	3,7	100	0,0	38,1	61,9
opiekunka	28	3,7	100	0,0	60,0	40,0
budowlaniec	27	3,6	0,0	100	59,3	40,7
glazurnik	27	3,6	0,0	100	28,6	71,4
krawiec	25	3,3	96,0	4,0	76,0	24,0
księgowy/księgowa	25	3,3	100	0,0	50,0	50,0
magazynier	21	2,8	50,0	50,0	25,0	75,0
informatyk	20	2,7	30,0	70,0	65,0	35,0
malarz pokojowy	20	2,6	12,5	87,5	37,5	62,5
manager ds. marketingu	20	2,6	100	0,0	100	0,0
pracownik biurowy	20	2,6	100	0,0	0,0	100
masażysta	17	2,2	66,7	33,3	66,7	33,3
technik ekonomista	17	2,2	100	0,0	41,9	58,1
mechanik samochodowy	16	2,1	0,0	100	62,5	37,5
przedstawiciel handlowy	15	2,0	66,7	33,3	50,0	50,0
pedagog	15	2,0	100	0,0	50,0	50,0
technik administracji	13	1,7	100	0,0	0,0	100
palacz c.o.	12	1,6	0,0	100	25,0	75,0
operator wózka widłowego	9	1,2	70,0	30,0	50,0	50,0
piekarz	8	1,1	50,0	50,0	75,0	25,0
szwaczka	8	1,1	100	0,0	50,0	50,0
policjant	7	1,0	40,0	60,0	70,0	30,0
elektryk	7	0,9	0,0	100	16,7	83,3
elektronik	7	0,9	0,0	100	50,0	50,0
dekarz	6	0,8	0,0	100	50,0	50,0
architekt	6	0,8	0,0	100	50,0	50,0
brukarz	6	0,8	0,0	100	0,0	100
fizjoterapeuta	6	0,8	75,0	25,0	50,0	50,0
tapicer	6	0,8	20,0	80,0	30,0	70,0
hydraulik	5	0,7	0,0	100	40,0	60,0
psycholog	5	0,7	100	0,0	66,7	33,3
ratownik medyczny	4	0,5	0,0	100	44,4	55,6
tokarz	4	0,5	0,0	100	50,0	50,0
pilarz	4	0,5	0,0	100	50,0	50,0
pielęgniarka	3	0,4	100	0,0	66,7	33,3
cukiernik	3	0,4	50,0	50,0	30,0	70,0
technik farmaceuta	3	0,4	100	0,0	0,0	100
technik hotelarstwa	3	0,4	100	0,0	42,9	57,1
technik obsługi turystycznej	3	0,4	80,0	20,0	60,0	40,0
pracownik ochrony	3	0,4	0,0	100	50,0	50,0

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

W analizie korelacji między postulowanymi zawodami przez bezrobotnych a płcią, miejscem zamieszkania i wiekiem zaobserwowano ścisłe zależności.

Przewaga kobiet była szczególnie widoczna w takich zawodach jak: sprzedawca, krawiec, fryzjer, kelner, kasjer, kosmetyczka, księgowa, manager ds. marketingu, szwaczka, agent ubezpieczeniowy, psycholog, opiekunka, pielęgniarka, pedagog, technik farmaceuta, technik hotelarstwa, w których w ogóle nie uczestniczyli mężczyźni. Zdecydowanie przeważały one także w grupie takich specjalności jak: krawiec, kucharz, sprzedawca, technik ekonomista, pracownik biurowy, fizjoterapeuta, technik obsługi turystycznej.

Natomiast mężczyźni chcą nabyć głównie umiejętności w zawodzie: murarz, stolarz, kierowca, glazurnik, malarz pokojowy, mechanik samochodowy, szklarz, tapicer, elektryk, elektronik, architekt, brukarz, operator wózka widłowego, palacz c.o., hydraulik, zegarmistrz.

Oznacza to, że podział na zawody kobiece i męskie utrzymuje się także w procesie kształcenia, przy czym wpływ na jego kierunki ma zapewne zarówno oferta edukacyjna, jak i po części sytuacja na rynku pracy.

Bezrobotni mieszkańcy wsi chcą kształcić się przede wszystkim w zawodzie krawiec, murarz, kelner, kucharz, kasjer, technik ekonomista, mechanik samochodowy, opiekunka, piekarz, technik obsługi turystycznej. Pozytywnie należy ocenić zainteresowanie zawodami związanymi z informatyką, marketingiem, humanistyką, bowiem znajomość tego typu zagadnień na wsi jest – jak dotychczas – zdecydowanie niewystarczająca. Oznacza to, że mieszkańcy obszarów wiejskich nie stanowią już monokultury zawodowej i wykazują orientację w potrzebach lokalnych rynków pracy oraz chcieliby dostosować swoje umiejętności do pojawiających się na tych rynkach wolnych miejsc pracy. Zastanawia fakt, iż nikt z mieszkańców wsi nie jest zainteresowany zdobyciem zawodu ściśle związanego z rolnictwem.

Nieco inaczej jest z mieszkańcami miast. Tam bezrobotni najczęściej deklarowali zainteresowanie takimi zawodami jak: kosmetyczka, glazurnik, magazynier, malarz pokojowy, szklarz, tapicer, technik administracji, elektryk, agent ubezpieczeniowy, brukarz, pracownik biurowy, przedstawiciel handlowy, operator wózka widłowego, pedagog, technik farmaceuta, technik hotelarstwa.

Można zatem stwierdzić, iż w tym przypadku, mimo określonego uwarunkowania, zainteresowanie różnorodnością zawodów wynika z częściowego chociażby rozpoznania potrzeb lokalnych rynków pracy.

Odnotowano też istotne zróżnicowania zainteresowaniem nauką zawodu w zależności od wieku. Bezrobotni w wieku 18 – 34 lata dużo częściej chcą pobierać naukę w takich zawodach jak: informatyk, kelner, glazurnik, kierowca, kasjer, kosmetyczka, księgowa, manager ds. marketingu, masażysta, mechanik samochodowy, nauczyciel, sprzedawca, stolarz, technik administracji, technik ekonomista, elektronik, architekt, fizjoterapeuta, pracownik biurowy, przedstawiciel handlowy, psycholog, pielęgniarka, pedagog, technik farmaceuta, technik hotelarstwa, technik obsługi turystycznej, inżynier ochrony środowiska, prawnik.

Zaś bezrobotni w wieku 35 – 54 lata najchętniej uczyli by się w zawodzie; fryzjer, krawiec, szwaczka, szklarz, murarz, malarz pokojowy, tapicer, palacz c.o., tokarz, drwal, kaletnik, operator sprzętu ciężkiego, konfeksjoner, kucharz.

Jak zatem widać, konieczne są działania polegające na promowaniu idei kształcenia ustawicznego, które jest jednym z elementów ustalania pozycji bezrobotnych na rynku pracy. Szczególnie należałoby skierować tego rodzaju propozycje do ludzi starszych, którzy nie przejawiają dużego zainteresowania nauką zawodu.

Bezrobotni deklarujący chęć podjęcia nauki zawodu są skłonni uczynić to jednak dopiero po spełnieniu określonych warunków – **patrz tabela 26.**

Zdecydowana większość ankietowanych (66,8%) jest gotowa podjąć naukę zawodu, ale tylko wówczas, gdy po jej ukończeniu otrzymają pracę. Wyraźnie częściej niż inni rolę tego czynnika podkreślają: kobiety (55,0%); mieszkańcy wsi (52,6%); osoby w stanie cywilnym wolnym (53,7%); w wieku 18 – 34 lata (51,9%); z wykształceniem podstawowym (58,6%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (58,4%); nie mające dzieci na utrzymaniu (49,7%); legitymujące się ponad pięcioletnim stażem pracy (46,7%); wywodzące się z powiatów: Bartoszyce (87,1%); Gołdap (82,9%); Elbląg Ziemi (81,4%) i Kętrzyn (75,3%).

Na drugim miejscu, pod względem odsetka, plasuje się pomocne przy nauce zawodu stypendium szkoleniowe – przytacza je ponad jedna czwarta badanych (26,9%). Ich zdaniem sukces edukacyjny zależy od udzielonego im wsparcia finansowego. Znaczenie tego czynnika najczęściej doceniają: kobiety (59,6%); mieszkańcy wsi (53,5%); osoby będące w stanie cywilnym wolnym (63,4%); w wieku 18 – 34 lata (68,9%); z wykształceniem ogólnokształcącym (51,3%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (58,7%); nie mające dzieci na utrzymaniu (52,6%) i bez stażu pracy (44,5%).

Tabela 26. Warunki podjęcia nauki zawodu

Jakie warunki powinny być spełnione, aby podjął Pan(i) naukę zawodu?	liczba deklaracji N = 1 281	%	Procentowy wskaźnik udziału			
			w tym:			
			kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
uzyskanie gwarancji, że po zdobyciu zawodu będę miał(a) pracę	856	66,8	55,0	45,0	52,6	47,4
otrzymanie dodatku finansowego - stypendium szkoleniowego	344	26,9	59,6	40,4	53,5	46,5
elastyczny czas pobierania nauki	276	21,5	61,2	38,8	42,8	57,2
zwiększona pomoc ze strony rodziny/otoczenia	121	9,4	78,5	21,5	51,2	48,8
trudno powiedzieć	117	9,1	64,7	35,3	50,0	50,0

UWAGA: odsetki nie sumują się do stu, gdyż respondent mógł wybrać więcej jak jedną odpowiedź.

Jako trzeci, pod względem liczby wypowiedzi, pojawia się elastyczny czas pobierania nauki (21,5%). Szczególną rolę tego czynnika, w procesie szkolenia, podkreślają kobiety (61,2%); mieszkańcy miast (57,2%); osoby w stanie cywilnym wolnym (61,2%); w wieku 18 – 34 lata (73,5%); z wykształceniem ogólnokształcącym (45,6%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (56,1%); wychowujące dzieci (57,7%); bez stażu pracy (43,8%); wywodzące się z powiatów: Węgorzewo (36,7%); Działdowo (36,5%) i Elbląg Grodzki (30,0%).

Zaledwie jedna dziesiąta respondentów (9,4%) wymienia jako warunek podjęcia przez nich nauki zawodu zwiększoną pomoc ze strony rodziny/otoczenia. Na znaczenie tego czynnika wskazują dużo częściej kobiety (78,5%); mieszkańcy wsi (51,2%); osoby w stanie cywilnym wolnym (60,3%); w wieku 18 – 34 lata (64,5%); z wykształceniem podstawowym (53,7%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (57,0%); mające na wychowaniu dzieci (65,3%); bez stażu pracy (47,9%); wywodzące się z powiatów: Olsztyn Grodzki (21,5%); Szczytno (17,2%) i Nidzica (14,3%).

Na uwagę zasługuje fakt, iż prawie co dziesiąty badany (9,1%) miał trudności z określeniem warunków ewentualnego podjęcia przez niego nauki zawodu. Częściej trudności te występowały u kobiet (64,7%); osób w stanie cywilnym małżeńskim (61,8%); w wieku 45 – 59 lat i więcej (67,7%); z wykształceniem podstawowym (70,6%); zamieszkujących wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (58,9%); wychowujących dzieci (70,6%); legitymujących się ponad pięcioletnim stażem pracy (64,7%).

Jedną z miar aktywności badanych może być odpowiedź na pytanie w jaki sposób zamierzają zdobyć kwalifikacje zawodowe - **patrz tabela 27.**

Bezrobotni, umotywowani do kontynuowania edukacji, zdecydowanie najczęściej (75,3%) **aspirują do zdobycia zawodu na poziomie szkoleń i kursów organizowanych przez urzędy pracy**. Ten tryb podwyższania kwalifikacji preferowany jest głównie przez: kobiety (55,7%); mieszkańców wsi (52,1%); osoby w stanie cywilnym wolnym (53,9%); w wieku 18 – 34 lata (52,9); z wykształceniem podstawowym (58,8%); zamieszkałe wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (57,6%); wychowujące co najmniej jedno dziecko (53,4%); legitymujące się rocznym i dłuższym stażem pracy (57,6%); wywodzące się z powiatów: Lidzbark Warmiński (92,2%); Bartoszyce (91,1%) i Braniewo (90,1%).

Tabela 27. Sposoby zdobywania kwalifikacji zawodowych

W jakim trybie chce Pan(i) podwyższać swoje kwalifikacje zawodowe?	liczba deklaracji N = 1 286	%	Procentowy wskaźnik udziału			
			w tym:			
			kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
uczęszczać na kursy zawodowe organizowane przez urzędy pracy	969	75,3	55,7	44,3	52,1	47,9
podjąć naukę w zasadniczej szkole zawodowej	110	8,5	53,2	46,8	58,1	41,9
uczyć się w Centrum Kształcenia Praktycznego	105	8,2	71,2	28,8	47,5	52,5
pobierać naukę w Centrum Kształcenia Ustawicznego	88	6,8	70,0	30,0	44,0	56,0
zdobyć zawód rzemieślnika	67	5,2	32,6	67,4	53,5	46,5
szkolić się w OHP	46	3,6	60,0	40,0	50,0	50,0

UWAGA: odsetki nie sumują się do stu, gdyż respondent mógł wybrać więcej jak jedną odpowiedź.

Tylko co dwunasty respondent (8,5%) **jest gotów podjąć naukę w zasadniczej szkole zawodowej**. W analizowanej populacji przeważały zdecydowanie: kobiety (53,2%); mieszkańcy wsi (58,1%); osoby w stanie cywilnym wolnym (77,4%); w wieku 18 – 34 lata (77,7%); z wykształceniem podstawowym (43,5%) i gimnazjalnym (40,3%); zamieszkałe wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (59,7%); nie mające dzieci na wychowaniu (59,7%); bez doświadczenia zawodowego (53,2%); wywodzące się z powiatów: Olsztyn Grodzki (21,1%); Olsztyn Ziemiński (19,4%) i Węgorzewo (19,4%).

Pozostali bezrobotni preferowali takie formy edukacyjne jak:

- **uczyć się w Centrum Kształcenia Praktycznego** – 8, 2% wskazań. Odpowiadały tak częściej kobiety (71,2%); mieszkańcy miast (52,5%); osoby w stanie cywilnym wolnym (54,2%); w wieku 18 – 34 lata (52,6%); z wykształceniem podstawowym (39,0%) i ogólnokształcącym (44,1%); zamieszkałe wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (62,7%); mające na wychowaniu co najmniej jedno dziecko (59,3%); legitymujące się ponad dwuletnim stażem pracy (52,6%); wywodzące się z powiatów: Giżycko (23,4%); Nowe Miasto Lubawskie (20,6%) i Elbląg Ziemski (17,0%);

- **pobierać naukę zawodu w Centrum Kształcenia Ustawicznego** - 6,8% wskazań. Częściej tego chcą: kobiety (70,0%); mieszkańcy miast (56,0%); osoby w stanie cywilnym wolnym (66,0%); w wieku 18 – 34 lata (80,0%); z wykształceniem ogólnokształcącym (58,0%); zamieszkałe wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (52,3%); posiadające na wychowaniu co najmniej jedno dziecko (54,0%); bez stażu pracy (42,0%); wywodzące się z powiatów: Nowe Miasto Lubawskie (20,6%); Elbląg Grodzki (17,0%) i Giżycko (16,6%);

- **zdobyc zawód rzemieślnika** – 5,2% wskazań. Częściej z tej formy kształcenia się chcą skorzystać: mężczyźni (67,4%); mieszkańcy wsi (53,5%); osoby będące w stanie cywilnym małżeńskim (51,2%); w wieku 35 - 54 lata (61,0%); z wykształceniem podstawowym (58,1%); zamieszkałe wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (62,8%); mające na wychowaniu co najmniej jedno dziecko (58,1%); legitymujące się ponad trzyletnim stażem pracy (55,8%); wywodzące się z powiatów: Giżycko (16,6%); Pisz (16,0%) i Gołdap (12,2%);

- **szkolić się w OHP** – 3,6% wskazań. Są to przede wszystkim: kobiety (60,0%); osoby w stanie cywilnym wolnym (70,0%); w wieku 18 – 34 lata (70,0%); z wykształceniem podstawowym (80,0%); zamieszkałe wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (70,0%); mające na wychowaniu co najmniej jedno dziecko (60,0%); bez stażu pracy (51,8%); wywodzące się z powiatów: Elbląg Grodzki (6,8%); Gołdap (6,0%) i Elbląg Ziemski (5,7%);

Badani bezrobotni wykazują zainteresowanie przede wszystkim uczestnictwem w kursach, szkoleniach i warsztatach niż instytucjonalnymi placówkami szkolącymi.

Tak niskie aspiracje edukacyjne badanych wynikają przede wszystkim z barier finansowych, na jakie napotykają nie tylko w związku z brakiem zatrudnienia, lecz również relatywnie niskiego statusu materialnego swoich rodziców. W większości respondenci zamieszkują w wieloosobowych rodzinach, gdzie miesięczny dochód na osobę kształtuje się znacznie poniżej średniej krajowej.

Przy aktualnych opłatach za formy edukacji, nie mają oni większych szans na podjęcie dalszej nauki i poprawę poziomu kwalifikacji.

Ogólnie rzecz ujmując, przytłaczająca większość ankietowanych chciałaby poprawić poziom swego wykształcenia, co dobrze świadczy o rosnącej świadomości potrzeby podnoszenia kwalifikacji zawodowych, jako istotnego warunku lepszej pozycji na rynku pracy.

Istotnym wzbogaceniem analizy statusu bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych wydaje się deklarowana przez nich gotowość do zmiany własnej sytuacji – **patrz tabela 28.**

Tabela 28. Gotowość bezrobotnych do zmiany własnej sytuacji

Obecnie jestem gotowy(a):	liczba deklaracji N = 1 399	%	Procentowy wskaźnik udziału			
			w tym:			
			kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
podjąć jakąkolwiek pracę	825	59,0	56,6	43,4	47,6	52,4
nauczyć się konkretnego zawodu	710	50,8	58,6	41,4	49,7	50,3
zmienić miejsce zamieszkania, żeby znaleźć pracę	171	12,2	52,6	47,4	57,9	42,1
dojeżdżać do pracy poza miejscem zamieszkania	140	10,0	52,1	47,9	65,7	34,3
skorzystać ze wsparcia finansowego urzędu pracy na założenie własnej działalności gospodarczej	125	8,9	44,0	56,0	44,8	55,2

UWAGA: odsetki nie sumują się do stu, gdyż respondent mógł wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

Z deklaracji badanych wynika, iż blisko trzy piąte z nich (59,0%) gotowa jest podjąć jakąkolwiek pracę. Opinie takie reprezentowały przede wszystkim: kobiety (56,6%); mieszkańcy miast (52,4%); osoby w stanie małżeńskim (51,5%); w wieku 35 – 59 lat (53,5%); z wykształceniem podstawowym (58,3%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (54,0%); mające na utrzymaniu co najmniej jedno dziecko (52,5%); legitymujące się ponad dwuletnim stażem pracy (56,2%); wywodzące się z powiatów: Mrągowo (73,8%); Bartoszyce (68,3%) i Nidzica (67,6%).

O determinacji bezrobotnych świadczy fakt, iż zgodziliby się na podjęcie jakiegokolwiek pracy, nawet nisko płatnej. Może to jednak oznaczać, że jest to chęć deklaracyjna, a nie faktyczna, bowiem gotowość podjęcia pracy jest przez nich przenoszona na instytucje rynku pracy. Uznają oni, że pracę powinny im dać służby zatrudnienia, a ich zadaniem jest jedynie zgłoszenie gotowości jej podjęcia.

Jedynie co ósmy badany (12,2%) jest gotowy zmienić miejsce zamieszkania, gdyby miało to zagwarantować mu pracę. Postawa taka wiąże się zapewne z małą mobilnością bezrobotnych, która wynika m.in. z kosztów, jakie trzeba ponieść, by znaleźć i opłacić mieszkanie. W grupie osób gotowych emigrować za pracą dominują kobiety (52,6%); mieszkańcy wsi (57,9%); osoby w stanie cywilnym wolnym (73,1%); w wieku 18 – 34 lata (67,8%); z wykształceniem podstawowym (49,2%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (57,3%); nie mające dzieci na utrzymaniu (55,6%); bez stażu pracy (46,6%); wywodzące się z powiatów: Gołdap (33,4%); Węgorzewo (31,9%) i Olecko (31,0%).

Istotnym miernikiem gotowości do podjęcia pracy jest zgoda na dojazd. Bezrobotny wyraża w ten sposób swą opinię w konkretnej i łatwej do wyobrażenia sytuacji. W grupie osób deklarujących chęć podjęcia pracy poza miejscem stałego zamieszkania jedynie jedną dziesiątą stanowią respondenci (10,0%), którzy swoje zatrudnienie uzależniają od zapewnienia im dogodnego dojazdu do pracy. Znacznie częściej godzą się na to kobiety (52,1%); mieszkańcy wsi (65,7%); osoby stanu cywilnego wolnego (58,6%); w wieku 18 – 34 lata (57,2%); z wykształceniem podstawowym (55,0%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (59,3%); nie mające dzieci na utrzymaniu (60,0%); legitymujące się ponad rocznym stażem pracy (55,7%); wywodzące się z powiatów: Olsztyn Ziemiński (31,6%); Bartoszyce (29,8%) i Kętrzyn (27,0%).

Badani bezrobotni, jak sami to zauważają, mają problemy z mobilnością. Bo mieszkają w osiedlach popegeerowskich, na które pecaes dochodzi dwa razy dziennie i to w porach dowożenia dzieci ze szkoły, które nie pokrywają się z godzinami pracy. W dodatku zwykle proponuje im się płacę minimalną. Mimo, iż wzrosła ona do 1 140 zł. brutto, to i tak połowę muszą wydać na przejazdy, bo nie ma dla nich tanich biletów miesięcznych. Kolejna blokada to mieszkanie, które trudno jest im sprzedać, bo w większości przypadków jest ono lokatorskie. A wynajęcie pokoju nie wchodzi w rachubę, gdyż jak za niego zapłacą, to im już nic nie zostanie. I pytają się samych siebie, jak zatem mają być mobilni?

Zdecydowanie najmniej bezrobotnych (8,9%) jest gotowa skorzystać ze wsparcia finansowego urzędu pracy na prowadzenie własnej działalności gospodarczej. W zbiorowości tej częściej przeważają mężczyźni (56,0%); mieszkańcy miast (55,2%); osoby będące w stanie małżeńskim (66,7%); w wieku 18 – 34 lata (56,8%); z wykształceniem ogólnokształcącym (49,7%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (57,6%); mające na utrzymaniu co najmniej jedno dziecko (57,6%); legitymujące się ponad pięcioletnim stażem pracy (48,8%); wywodzące się z powiatów: Olsztyn Grodzki (21,4%); Ostróda (13,8%) i Pisz (12,3%).

Mimo funkcjonowania na statusie osób bezrobotnych, tylko co drugi respondent (50,8%) próbuje zwiększyć swoje szanse na rynku pracy deklarując gotowość podjęcia nauki konkretnego zawodu. W populacji tej znacznie przeważały kobiety (58,6%); mieszkańcy miast (50,3%); osoby w stanie cywilnym wolnym (61,0%); w wieku 18 – 34 lata (62,5%); z wykształceniem podstawowym (54,8%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (59,0%); nie mające dzieci na utrzymaniu (48,0%); bez stażu pracy (41,3%); wywodzące się z powiatów: Bartoszyce (82,2%); Braniewo (71,4%) i Nowe Miasto Lubawskie (67,6%).

Bezrobotni długoterminowi wykazują mniejszą niż krótkoterminowi gotowość do podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania i dojeżdżać (46,5% wobec 71,8%), a także pracować za granicą (31,3% wobec 58,7%), skorzystać z przyznawanych przez urząd pracy pieniędzy na założenie własnej firmy (23,6% wobec 55,4%), zmienić miejsce zamieszkania (19,7% wobec 52,9%). Długoterminowi równie często jak krótkoterminowi deklarują chęć zdobycia zawodu (49,7% wobec 51,1%), częściej zaś zgłaszają gotowość podjęcia każdej pracy, nawet nisko płatnej i nie wymagającej żadnego zawodu (58,1% wobec 34,4%).

Należy podkreślić, iż omawiane zostały wyłącznie deklaracje badanych bezrobotnych i że zachowania zgodne z takimi deklaracjami zależą od bardzo wielu nieprzewidywalnych czynników i warunków zewnętrznych.

4.3 ASPIRACJE ŻYCIOWE BEZROBOTNYCH

Aspiracje życiowe stanowią bez wątpienia jeden z najważniejszych motywów ludzkiego działania – wyznaczają jego kierunki, a w konsekwencji nadają sens codziennej egzystencji. Cele i dążenia bezrobotnych determinowane są zarówno czynnikami indywidualnymi, takimi jak uwarunkowania osobowościowe, jak też posiadanymi cechami socjodemograficznymi, czy też wreszcie obiektywnymi warunkami społeczno - ekonomicznymi, które w mniejszym lub większym stopniu sprzyjają realizacji ich aspiracji życiowych.

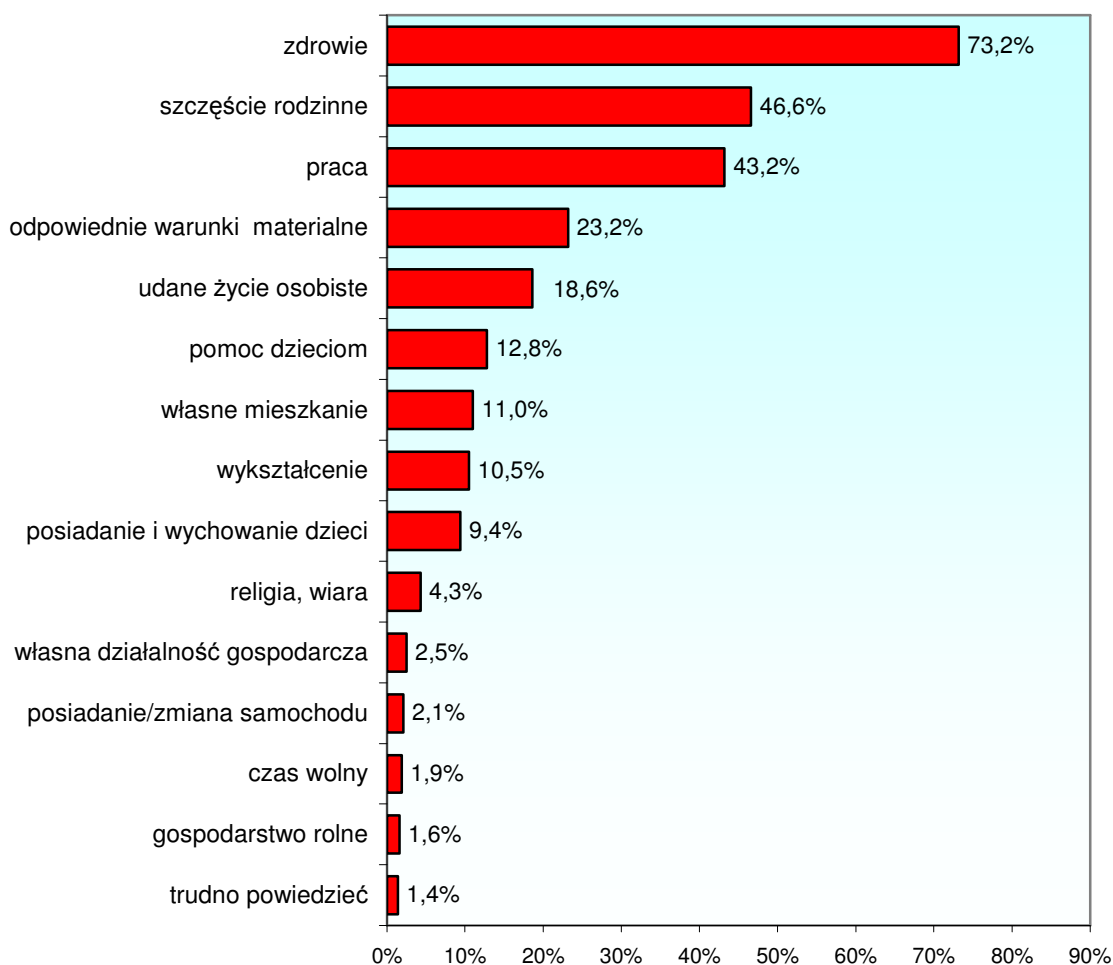
W przeprowadzonych badaniach postanowiono więc sprawdzić, co stanowi główny przedmiot dążeń bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w warunkach funkcjonowania gospodarki wolnorynkowej, oraz jak dalece na ich aspiracje życiowe wpływa przynależność do określonej grupy społeczno-demograficznej.

Głównym celem dążeń – **patrz wykres 12** - badanych bezrobotnych (73,2%) jest zachowanie dobrego stanu zdrowia lub powrót do pełni sił. W populacji tej przeważały opinie kobiet (57,7%); osób w wieku 35 – 59 lat i więcej (55,0%); z wykształceniem podstawowym (62,4%); zamieszkujących wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (53,9%); mających na wychowaniu co najmniej jedno dziecko (52,1%); legitymujących się ponad trzyletnim stażem pracy (48,7%); wywodzących się z powiatów: Szczytno (82,9%); Bartoszyce (82,2%) i Olsztyn Grodzki (81,0%).

Drugą lokatę w hierarchii dążeń ankietowanych zajmuje szczęście rodzinne (46,6%). Szczególnie ważne jest to dla kobiet (62,2%); mieszkańców miast (51,2%); osób w stanie małżeńskim (59,1%); w wieku 18 – 34 lata (52,3%); z wykształceniem podstawowym (59,5%); zamieszkujących wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (58,5%); mających na wychowaniu co najmniej jedno dziecko (61,7%); legitymujących się ponad rocznym stażem pracy (54,9%); wywodzących się z powiatów: Olsztyn Grodzki (57,1%); Gołdap (56,8%) i Olsztyn Ziemiński (55,9%).

Dopiero trzecią pozycję, wśród wymienionych celów, zajęła praca (43,2%). Wyraźnie częściej niż inni znaleźć pracę chcą kobiety (55,2%); mieszkańcy wsi (54,1%); osoby będące w stanie cywilnym wolnym (58,6%); w wieku 18 – 34 lata (54,7%); z wykształceniem podstawowym (60,4%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (54,6%); nie mające dzieci na wychowaniu (52,2%); legitymujące się ponad dwuletnim stażem pracy (51,5%); wywodzące się z powiatów: Bartoszyce (69,3%); Olecko (59,5%) i Nowe Miasto Lubawskie (53,8%).

Wykres 12. Aspiracje życiowe badanych bezrobotnych - N = 1 476

UWAGA: odsetki nie sumują się do stu, ponieważ ankietowani mogli wymienić od 1 do 3 celów.

Czwarte miejsce, – **patrz tabela 29** - na liście aspiracji bezrobotnych, zajmuje chęć osiągnięcia odpowiednich warunków materialnych (23,2% wskazań). A więc dążenie do pewnego rodzaju stabilizacji finansowej, spłaty długów oraz podwyższenie standardu życia i zapewnienie bytu rodzinie. Tego typu cel częściej wymieniają kobiety (53,7%); osoby będące w stanie cywilnym wolnym (55,7%); w wieku 18 – 34 lata (58,4%); z wykształceniem podstawowym (54,8%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (52,2%); mające na wychowaniu co najmniej jedno dziecko (52,5%); legitymujące się ponad rocznym stażem pracy (56,5%); wywodzące się z powiatów: Węgorzewo (38,7%); Nowe Miasto Lubawskie (33,3%) i Nidzica (30,6%).

Blisko jedna piąta bezrobotnych (18,6%) optuje za udanym życiem osobistym. Znaczenie tej wartości najczęściej doceniają kobiety (57,7%); mieszkańcy miast (55,1%); osoby będące w stanie cywilnym wolnym (63,9%); w wieku 18 – 34 lata (65,0%); z wykształceniem gimnazjalnym i ogólnokształcącym (53,7%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczebniejszym gospodarstwie domowym (54,0%); nie mające dzieci na utrzymaniu (61,7%); wywodzące się z powiatów: Olsztyn Grodzki (35,7%); Węgorzewo (29,0%) i Braniewo (28,2%).

Tabela 29. Aspiracje życiowe badanych bezrobotnych

Co dla Pan(i) jest najważniejsze w życiu?	liczba deklaracji N = 1 476	%	Procentowy wskaźnik udziału			
			w tym:			
			kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
zdrowie	1 078	73,2	57,7	42,3	49,1	50,9
szczęście rodzinne	687	46,6	62,2	37,8	48,8	51,2
praca	636	43,2	55,2	44,8	54,1	45,9
odpowiednie warunki materialne	341	23,2	53,7	46,3	49,9	50,1
udane życie osobiste	274	18,6	57,7	42,3	44,9	55,1
pomoc dzieciom	189	12,8	75,1	24,9	57,7	42,3
własne mieszkanie	162	11,0	53,1	46,9	51,9	48,1
wykształcenie	154	10,5	72,7	27,3	47,4	52,6
posiadanie i wychowanie dzieci	138	9,4	76,1	23,9	51,4	48,6
religia, wiara	64	4,3	56,3	43,8	43,8	56,3
własna działalność gospodarcza	37	2,5	21,6	78,4	40,5	59,5
posiadanie/zmiana samochodu	31	2,1	13,0	87,0	60,9	39,1
czas wolny	28	1,9	33,3	66,7	47,6	52,4
gospodarstwo rolne	23	1,6	62,5	37,5	87,5	12,5
trudno powiedzieć	21	1,4	46,2	53,8	50,9	49,1

UWAGA: odsetki nie sumują się do stu, ponieważ ankietowani mogli wymienić od 1 do 3 celów.

Co ósmy badany (12,8%) za życiowy cel stawia sobie pomoc swoim dzieciom. W zbiorowości tej zdecydowanie przeważają kobiety (75,1%); mieszkańcy wsi (57,7%); osoby w stanie małżeńskim (67,7%); w wieku 35 – 54 lata (57,1%); z wykształceniem podstawowym (71,4%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczebniejszym gospodarstwie domowym (59,8%); mające dzieci na wychowaniu (76,8%); z doświadczeniem zawodowym (51,0%); wywodzące się z powiatów: Działdowo (23,1%); Gołdap (21,6%) i Kętrzyn (20,7%).

Kolejną punktację, w rankingu stawianych celów, zajęło dążenie do uzyskania własnego mieszkania (11,0%). Częściej pragną tego kobiety (53,1%); mieszkańcy wsi (51,9%); osoby w stanie wolnym (66,7%); w wieku 18 – 25 lat (45,7%); z wykształceniem podstawowym (56,5%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (56,8%); nie mające dzieci na utrzymaniu (57,4%); bez doświadczenia zawodowego (48,1%). Wywodzące się z powiatów: Braniewo (18,3%); Mrągowo (18,0%) i Gołdap (16,2%).

Zaledwie na ósmej pozycji, w wykazie celów życiowych, znalazło się wykształcenie (10,5%). Chęć zdobycia określonych kwalifikacji deklarowały przede wszystkim kobiety (72,7%); mieszkańcy miast (52,6%); osoby w stanie cywilnym wolnym (76,0%); w wieku 18 – 25 lat (68,8%); z wykształceniem ogólnokształcącym (56,5%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (61,0%); nie mające dzieci na wychowaniu (64,9%); bez stażu pracy (53,9%); wywodzące się z powiatów: Nowe Miasto Lubawskie (46,2%); Bartoszyce (31,6%) i Lidzbark Warmiński (29,6%).

Dziewiąte miejsce, w rejestrze celów życiowych, zajęło dążenie do prokreacji oraz wychowania i wykształcenia potomstwa. Stanowi ono przewodni motyw życia niemal co jedenastego bezrobotnego (9,4%). Pragnienie posiadania dzieci odczuwają zwłaszcza kobiety (76,1%); mieszkańcy wsi (51,4%); osoby w wieku 18 – 34 lata (64,5%); z wykształceniem podstawowym (62,3%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (56,5%); wychowujące już dzieci (76,8%); bez stażu pracy (49,3%); wywodzące się z powiatów: Braniewo (33,8%); Gołdap (32,4%) i Iława (29,6%).

Wyraźnie rzadziej bezrobotni zwracali uwagę na dążenia związane z: życiem duchowym i religijnym (4,3%); rozpoczęciem i prowadzeniem własnej działalności gospodarczej (2,5%); zakupem lub wymianą na lepszy model samochodu (2,1%); udanym wypoczynkiem lub rekreacją (1,9%) czy też posiadaniem gospodarstwa rolnego.

W tej sytuacji postanowiono sprawdzić, jak badani bezrobotni oceniają wartość wykształcenia – **patrz tabela 30.**

Tabela 30. Stosunek bezrobotnych do wykształcenia jako wartości życiowej

Czy, Pana(i) zdaniem, warto obecnie zdobywać wykształcenie, uczyć się?	liczba deklaracji N = 1 476	%	Procentowy wskaźnik udziału			
			w tym:			
			kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
zdecydowanie warto	811	54,9	64,7	35,3	50,2	49,8
raczej warto	385	26,1	51,0	49,0	51,6	48,4
raczej nie warto	78	5,3	33,3	66,7	53,8	46,2
zdecydowanie nie warto	19	1,3	50,0	50,0	33,3	66,7
trudno powiedzieć	183	12,4	53,6	46,4	53,0	47,0

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

Przekonanie o tym, że warto się uczyć, jest wśród bezrobotnych niemal powszechne – podziela je 81,0% respondentów, przy czym 54,9% - w sposób zdecydowany. Wyraźnie częściej niż inni rolę wykształcenia jako wartości życiowej doceniają kobiety (66,7%), mieszkańcy wsi (51,6%), osoby w stanie cywilnym wolnym (56,8%), w wieku 18 – 34 lata (51,2%), z wykształceniem ogólnokształcącym (59,2%) i gimnazjalnym (48,5%), zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (56,5%), nie mające dzieci na utrzymaniu (53,6%), legitymujące się ponad rocznym stażem pracy (51,8%), wywodzące się z powiatów: Lidzbark Warmiński (83,6%); Elbląg Grodzki (70,8%) i Gołdap (67,6%).

Opinie na temat aspiracji edukacyjnych respondentów są uzależnione między innymi od ich wieku i sytuacji rodzinnej. Kobiety, ludzie młodzi, nie mający dzieci na utrzymaniu, znacznie częściej niż pozostali odpowiadają, że obecnie warto się kształcić i swoje zdanie o wartości uczenia się wyrażają w sposób bardzo zdecydowany.

Czynnikiem najmocniej różnicującym opinie dotyczące wartości uczenia się jest posiadane wykształcenie – bezrobotni po ukończonym liceum ogólnokształcącym są bardziej przekonani, że warto inwestować w naukę.

O tym, że wykształcenie przynosi korzyści, częściej wypowiadają się bezrobotni zamieszkali na wsi i w małych miasteczkach, badani wywodzący się z dwu i trzyosobowych gospodarstw domowych, a także bez stażu pracy.

Z kolei opinie, że nie warto się uczyć, częstsze są wśród: mężczyzn, mieszkańców miast, osób w stanie cywilnym małżeńskim, w wieku 45 – 54 lata i więcej, z wykształceniem podstawowym i niepełnym, zamieszkujących wspólnie w ponad pięcioosobowym gospodarstwie domowym, mających na utrzymaniu ponad dwójkę dzieci i legitymujących się ponad pięcioletnim stażem pracy.

Uczestników badania zapytano się także, czy odczuwają potrzebę poszerzenia swojej wiedzy ogólnej – **patrz tabela 31.**

Tabela 31. Potrzeba poszerzenia wiedzy ogólnej przez bezrobotnych

Czy odczuwa Pan(i) potrzebę poszerzenia swojej wiedzy ogólnej?	liczba deklaracji N = 1 476	%	Procentowy wskaźnik udziału			
			w tym:			
			kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
tak	810	54,9	63,5	36,5	50,7	49,3
nie	666	45,1	50,5	49,5	51,0	49,0

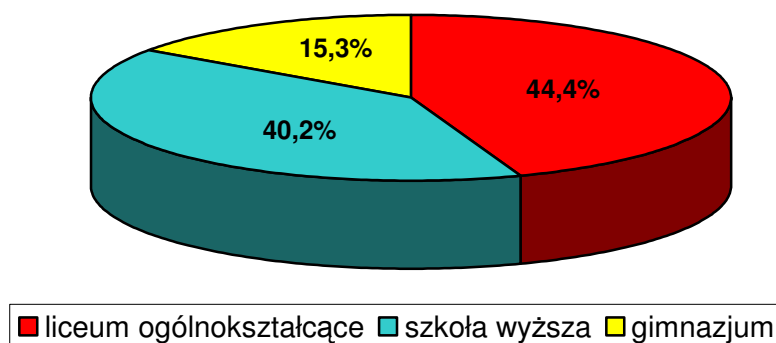
Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

Z uzyskanych deklaracji wynika, iż ponad połowa bezrobotnych (54,9%) skłonna jest poszerzyć swoją wiedzę ogólną. Zróżnicowanie według miejsca zamieszkania jest niewielkie. Natomiast dużo częściej potrzebę zdobycia kwalifikacji ogólnych odczuwają kobiety (63,5%); osoby w stanie cywilnym wolnym (60,4%); w wieku 18 – 34 lata (65,5%); z wykształceniem gimnazjalnym (48,6%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (58,5%); nie mające dzieci na utrzymaniu (48,0%); bez stażu pracy (43,2%); wywodzące się z powiatów: Iława (75,9%); Nowe Miasto Lubawskie (74,4%) i Giżycko (73,8%).

Jednak ponad dwie piąte respondentów (45,1%) w ogóle nie odczuwa potrzeby uzupełnienia swoich kwalifikacji ogólnych. Zróżnicowanie według płci i miejsca zamieszkania jest statystycznie mało istotne. Zaś opinie, że nie warto dążyć do wzbogacenia wiedzy ogólnej częstsze są wśród osób w stanie cywilnym małżeńskim (56,0%); w wieku 45 – 54 lata i więcej (55,5%); z wykształceniem podstawowym (71,0%); zamieszkujących wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (51,3%); wychowujących dzieci (53,4%); legitymujących się ponad pięcioletnim stażem pracy (55,1%); wywodzących się z powiatów: Bartoszyce (65,3%); Węgorzewo (60,0%) i Kętrzyn (57,5%).

Ankietowani, którzy odczuwają potrzebę podwyższenia swojej wiedzy ogólnej poproszeni zostali o podanie szkoły w jakiej mają zamiar podjąć naukę – **patrz wykres 13.**

Wykres 13. Wskazany przez bezrobotnych typ szkoły, w której mają zamiar podjąć naukę

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych: N = 810

Badani bezrobotni najchętniej chcieliby podjąć naukę w liceum ogólnokształcącym - 44,4% wskazań. Szczególnie ten typ szkoły – **patrz tabela 31** - ukończyć chciałyby kobiety (66,8%); osoby w stanie cywilnym wolnym (65,0%); w wieku 18 – 34 lata (53,5%); z wykształceniem podstawowym (46,6%) i gimnazjalnym (28,2%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (58,1%); nie mające dzieci na wychowaniu (44,0%); bez stażu pracy (50,2%); wywodzące się z powiatów: Iława (60,0%); Nowe Miasto Lubawskie (60,0%) i Szczytno (57,9%).

Tabela 31. Deklaracje bezrobotnych o zamiarze podjęcia nauki – N = 810

Mam zamiar podjąć naukę w:	liczba deklaracji N = 810	%	Procentowy wskaźnik udziału			
			w tym:			
			kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
liceum ogólnokształcącym	360	44,4	66,8	33,2	50,9	49,1
szkole wyższej	326	40,2	66,0	34,0	42,9	57,1
gimnazjum	124	15,3	58,1	41,9	58,1	41,9

Źródło: Rozkłady brzegowe na podstawie wywiadów kwestionariuszowych.

Dwie piąte ankietowanych (40,2%) zamierza uczyć się w szkole wyższej. W tym dużo chętniej: kobiety (66,0%); mieszkańcy miast (57,1%); osoby będące w stanie cywilnym wolnym (79,7%); w wieku 18 – 25 lat (70,3%); z wykształceniem ogólnokształcącym (91,5%); zamieszkałe wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (63,7%); nie mające dzieci na wychowaniu (44,0%); bez stażu pracy (50,2%); wywodzące się z powiatów: Nowe Miasto Lubawskie (81,8%); Iława (60,6%) i Lidzbark Warmiński (55,6%).

Pobierać naukę w gimnazjum deklaruje 15,3% respondentów. Odnosi się to zwłaszcza do kobiet (58,1%); mieszkańców wsi (58,1%); osób w stanie cywilnym wolnym (60,5%); w wieku 18 – 34 lata (53,5%); z wykształceniem podstawowym (76,1%); zamieszkałych wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (53,5%); nie mających dzieci na utrzymaniu (44,8%); bez stażu pracy (53,5%); wywodzących się z powiatów: Nowe Miasto Lubawskie (30,0%); Ełk (23,8%) i Elbląg Grodzki (20,0%).

Aspiracje edukacyjne bezrobotnych są ściśle powiązane z ich statusem socjodemograficznym i rodzinnym. To przede wszystkim: kobiety, osoby w stanie cywilnym wolnym, w wieku 18 – 34 lata, nie mające dzieci na utrzymaniu, bez stażu pracy, chcą poszerzać swoją wiedzę ogólną w: liceum ogólnokształcącym, szkole wyższej i gimnazjum.

4.4 OCZEKIWANIA BEZROBOTNYCH WOBEC URZĘDU PRACY

Analizując sytuację życiową badanych, zauważono, że wielu z nich, na skutek braku zatrudnienia, szuka wsparcia w urzędach pracy. Należy zatem stwierdzić, że instytucje te, które zostały ustanowione przede wszystkim w celu wspomagania starań bezrobotnych, nadal są podstawowym sposobem wykorzystywanym przez osoby poszukujące pracy. Dlatego też konieczne było zweryfikowanie najbardziej istotnych oczekiwań ankietowanych w odniesieniu do działań służb zatrudnienia, które mogłyby pomóc we wskazaniu najbardziej istotnych kierunków dostosowania ich działań do potrzeb bezrobotnych. Może to w sposób zasadniczy przyczynić się do zwiększenia efektywności realizowanych przez nie programów rynku pracy.

W świetle przeprowadzonego badania, - **patrz tabela 32** – przytłaczająca większość bezrobotnych (69,4%) oczekuje od urzędów pracy pomocy w uzyskaniu stałej pracy. Jednak łącznie z wypowiedziami, które podkreślały, że służby zatrudnienia powinny znaleźć pracę w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych (11,5%) oraz stażu zawodowego (11,8%) – była to wielkość przekraczająca 90% wszystkich uzyskanych w ankietach deklaracji. W tej grupie respondentów przeważały kobiety (56,6%); osoby w stanie cywilnym wolnym (53,6%); w wieku 18 – 34 lata (52,1%); z wykształceniem podstawowym (59,7%); zamieszkujące w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (56,5%); nie mające dzieci na utrzymaniu (47,9%); legitymujące się ponad rocznym stażem pracy (57,5%); wywodzące się z powiatów: Braniewo (88,4%); Bartoszyce (86,1%) i Nowe Miasto Lubawskie (82,1%).

Oczekiwania te, wskazują na bardzo niską skłonność do samodzielnego poszukiwania pracy przez bezrobotnych; zwłaszcza ludzi młodych, w stanie cywilnym wolnym i nie obciążonych obowiązkami rodzicielskim. Wprawdzie poszukiwanie pracy należy do statutowych zadań urzędów pracy, to ich możliwości w tej dziedzinie są bardzo ograniczone. Głównym powodem jest w tym przypadku brak pełnej informacji o występujących na lokalnych rynkach pracy ofertach zatrudnienia, których zgłaszanie przez pracodawców nie jest usankcjonowane prawnie. Do powiatowych urzędów pracy wpływa zaledwie jedna trzecia wszystkich ofert, którymi w danym momencie dysponują pracodawcy. Stanowi to swego rodzaju barierę, która skutecznie ogranicza działania w zakresie lokalnej polityki zatrudnienia.

Tabela 32. Oczekiwania badanych wobec urzędu pracy

Czego oczekuje Pan(i) od urzędu pracy?	liczba deklaracji N = 1 476	%	Procentowy wskaźnik udziału			
			w tym:			
			kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
pomocy w uzyskaniu stałej pracy	1 018	69,4	56,6	43,4	50,7	49,3
zdobycie kwalifikacji zawodowych	490	33,4	54,3	45,7	47,8	52,2
potwierdzenia, że jestem osobą bezrobotną	277	18,9	62,8	37,2	49,5	50,5
umożliwienia odbycia stażu pracy	173	11,8	67,1	32,9	44,5	55,5
zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych/robót publicznych	168	11,5	54,8	45,2	56,0	44,0
wsparcia finansowego na prowadzenie własnej działalności gospodarczej	129	8,8	42,6	57,4	45,7	54,3
uczestnictwa w programach aktywizacji zawodowej	122	8,3	74,7	25,3	48,1	51,9
niczego nie oczekuję	117	7,9	53,9	46,1	47,2	52,8

UWAGA: odsetki nie sumują się do stu, gdyż respondent mógł wybrać więcej jak jedną odpowiedź.

Zaledwie jedna trzecia ankietowanych podkreślała znaczenie możliwości zdobycia kwalifikacji zawodowych (33,4%). Tego rodzaju stanowisko może wynikać z dotychczasowych – niekoniecznie pozytywnych – doświadczeń bezrobotnych. Z wypowiedzi respondentów wynika, że organizowane przez urzędy pracy szkolenia nie zawsze odpowiadają zapotrzebowaniu zgłaszanemu przez pracodawców i nie gwarantują im uzyskania pracy. Pomocy urzędu pracy w uzyskaniu zawodu oczekują przede wszystkim kobiety (54,3%); mieszkańcy miast (52,2%); osoby w stanie cywilnym wolnym (57,6%); w wieku 18 – 34 lata (62,9%); z wykształceniem podstawowym (52,4%) i ogólnokształcącym (27,6%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (60,2%); nie mające dzieci na utrzymaniu (47,3%); legitymujące się ponad rocznym stażem pracy (51,8%); wywodzące się z powiatów: Bartoszyce (70,3%); Lidzbark Warmiński (55,7%) i Gołdap (43,2%).

Blisko jedna piąta respondentów (18,9%) oczekuje od urzędu pracy tylko potwierdzenia, że są osobami bezrobotnymi. Daje im to prawo do korzystania z zasiłku, świadczeń pomocy społecznej, usług służby zdrowia. Tę bierną postawę wobec pracy wykazują dużo częściej kobiety (62,8%); osoby będące w stanie cywilnym małżeńskim (55,6%); w wieku 35 – 54 lata i więcej (61,1%); z wykształceniem podstawowym (68,6%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (52,7%); mające dzieci na utrzymaniu (62,5%); legitymujące się ponad trzyletnim stażem pracy (53,4%); wywodzące się z powiatów: Olsztyn Grodzki (33,3%); Olsztyn Ziemiński (29,7%) i Gołdap (28,6%).

Tylko nieliczni bezrobotni zwracali uwagę na możliwość uzyskania pożyczki na podjęcie własnej działalności gospodarczej (8,8%). Wielkość ta może być interpretowana nadal w sposób negatywny. Wynika z niej, iż większość respondentów nie brała pod uwagę możliwości utworzenia własnego stanowiska pracy. Jest to jednak postawa dotycząca nie tylko badanej populacji, ale także zjawisko obserwowane zarówno na warmińsko-mazurskim rynku pracy oraz całego kraju. Jest ono wynikiem braku: własnych środków finansowych; przejrzystości reguł prawnych obowiązujących samozatrudnionych; szerokiej informacji o potrzebach lokalnych rynków pracy oraz ryzyka związanego z pożyczkami i prowadzeniem własnej firmy. Oczywiście w przyszłości proces ten musi ulec rozszerzeniu głównie z powodu promowania przedsiębiorczości, przejawem którego jest tworzenie własnych miejsc pracy.

Z analizy uzyskanych danych wynika, iż ze wsparcia finansowego na prowadzenie własnej działalności gospodarczej szczególnie skorzystać chcą: mężczyźni (57,4%); mieszkańcy miast (54,3%); osoby będące w stanie cywilnym wolnym (51,2%); w wieku 18 – 34 lata (55,9%); z wykształceniem ogólnokształcącym (53,5%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (51,2%); mające dzieci na utrzymaniu (61,2%); legitymujące się ponad dwuletnim stażem pracy (57,4%); wywodzące się z powiatów: Węgorzewo (32,2%); Pisz (31,2%) i Lidzbark Warmiński (29,6%).

Jedynie co dwunasty bezrobotny (8,3%) uważa, iż jego szanse zdobycia zawodu powinny być stwarzane przez aktywne programy rynku pracy. Na udział w programach aktywizacji zawodowej szczególnie liczą kobiety (74,7%); mieszkańcy miast (52,8%); osoby w stanie cywilnym wolnym (58,2%); w wieku 18 – 34 lata (63,3%); z wykształceniem ogólnokształcącym (41,8%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowych i liczniejszych gospodarstwach domowych (54,5%); nie mające dzieci na utrzymaniu (51,9%); legitymujące się ponad dwuletnim stażem pracy (61,3%); wywodzące się z powiatów: Lidzbark Warmiński (29,6%); Kętrzyn (18,6%) i Pisz (17,8%).

Byli też respondenci (7,8%), którzy deklarowali, iż od urzędu pracy niczego nie oczekują. Świadczy to o całkowitej rezygnacji bezrobotnych z jakiegokolwiek współpracy z tą instytucją. Może to być wywołane złymi doświadczeniami z przeszłości. Jest to wprawdzie niewielka populacja, tym niemniej dowodzi instrumentalnego traktowania działań służb zatrudnienia. W grupie tej zdecydowanie przeważają: kobiety (53,9%); mieszkańcy miast (52,8%); osoby będące w stanie cywilnym małżeńskim (53,9%); w wieku 35 – 54 lata i więcej (59,6%); z wykształceniem podstawowym (69,7%); zamieszkujące wspólnie w czteroosobowym i liczniejszym gospodarstwie domowym (51,3%); nie mające dzieci na utrzymaniu (58,4%); legitymujące się ponad trzyletnim stażem pracy (56,2%); wywodzące się z powiatów: Gołdap (27,0%); Pisz (24,4%) i Ełk (22,0%).

Deklarowane oczekiwania uzależnione są od cech socjodemograficznych i sytuacji rodzinnej badanych. Kobiety, mieszkańcy miast, osoby w stanie małżeńskim wolnym, w wieku 18 - 34 lata, z wykształceniem podstawowym, zamieszkujące wspólnie w wieloosobowych gospodarstwach domowych, mające dzieci na utrzymaniu, legitymujące się ponad rocznym stażem pracy, mają największe wymagania wobec urzędów pracy.

ZAKOŃCZENIE

W prezentowanej pracy podjęto próbę ukazania mało dotychczas znanego obszaru rzeczywistości społecznej, jakim jest mobilność edukacyjna bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych mieszkających na Warmii i Mazurach. Publikacja ta powstała w wyniku penetracji studialnych i badań empirycznych w oparciu o projekt, któremu patronuje Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie. Na materiał studialny złożyły się przyczynki teoretyczne i opracowania statystyczne zawierające analizy oraz oceny wybranych problemów, oparte na informacjach i wiedzy czerpanej z różnych źródeł. Część empiryczna składała się z ankiet badanych bezrobotnych i przeprowadzonych z nimi wywiadami, w trakcie, których sami ankietowani akcentowali także pewne kwestie związane z tematyką badań.

Przedstawione studium już w zamyśle miało posiadać charakter analityczny. Zadaniem pracy było dokonanie wszechstronnej i wnikliwej analizy dotyczącej problematyki bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych na przykładzie wybranej kategorii badanych osób.

Podstawowym celem badań było uzyskanie odpowiedzi na pytania o przyczyny braku kwalifikacji zawodowych, postawy, oczekiwania, aspiracje życiowe i aktywność edukacyjną bezrobotnych. Przyjęty cel badań został zrealizowany, a otrzymane wyniki potwierdzają większość założeń wstępnych.

Badania skłaniają do stwierdzenia, iż szczególnie istotnym problemem stają się dziś bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych. Dzieje się tak z dwóch powodów. Po pierwsze wskazuje na to skala zjawiska, po drugie dotyka ono wyjątkową grupę osób.

W 2007 roku w Polsce zamieszkiwało 8 283 tys. osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, co stanowi 26,4% ogółu ludności oraz 3 158 tys. osób z wykształceniem ogólnokształcącym, co stanowi 10,1% ogółu ludności. W sumie populacja ta liczyła 11 441 tys. osób, co stanowi blisko dwie piąte (36,5%) ogółu bez kwalifikacji zawodowych. Największy odsetek ludności bez kwalifikacji zawodowych występował w województwie: Podlaskim (44,6%); **Warmińsko – Mazurskim (42,3%)** i Lubelskim (41,4%). Najmniej zaś w: Lubuskim (19,0%); Śląskim (30,8%) i Dolnośląskim (33,9%).

Analiza dowodzi, iż osoby bez kwalifikacji zawodowych są najbardziej zagrożone bezrobociem. Świadczy o tym wyższa – w porównaniu z innymi kategoriami ludności – stopa bezrobocia. Na koniec grudnia 2007 roku liczba bezrobotnych w Polsce wynosiła 1 747 tys. osób. Wśród nich 588 523 bezrobotnych, tj. ponad jedną trzecią (33,7%), stanowią osoby bez kwalifikacji zawodowych. Największy odsetek bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych występuje w województwie: Zachodniopomorskim (37,5%); **Warmińsko – Mazurskim (34,9%)** i Łódzkim (33,8%).

W końcu 2007 roku bez pracy było 19,0% osób, to jest 98 995 zawodowo czynnych mieszkańców Warmii i Mazur. To o 28 579 osób mniej, czyli o 4,7 punktu procentowego, niż przed rokiem. Populacja bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych spadła z 41 175 osób (stan na 31.XII.2006r.) do 34 510 osób (stan na 31.XII.2007r.), czyli o 6 665 osób, tj. o 16,2%. Osoby bez kwalifikacji zawodowych stanowiły na koniec 2007 roku 34,9% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, a na koniec 2006 roku było ich 32,3% - przyrost o 2,6 punktu procentowego. W grupie bezrobotnych osób bez kwalifikacji zawodowych ponad trzy piąte (63,5%) to kobiety i w odniesieniu do 2006 roku zauważono ich przyrost o 1,9%, a w stosunku do 2005 roku – o 5,2%. Największy odsetek bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych występuje w powiatach: Działdowo (40,0%); Pisz (39,2%) i Ostróda (38,8%). Najmniejszy zaś w: Olsztyn Grodzki (21,0%); Elbląg Grodzki (24,8%) i Nowe Miasto Lubawskie (26,4%).

Wskaźnik osób bez kwalifikacji zawodowych jest zdecydowanie wyższy niż w pozostałych grupach bezrobotnych. Ich pozostawanie poza lokalnym rynkiem prac stwarza szereg zagrożeń istotnych z punktu widzenia całego społeczeństwa.

Na tak wysokie bezrobocie osób bez kwalifikacji zawodowych, oprócz specyficznej sytuacji na wojewódzkim rynku pracy, kluczowy wpływ miała również ich sytuacja socjodemograficzna i materialna.

Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych to zbiorowość z przewagą kobiet, osób: w wieku 35 – 44 lata i więcej; z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym; będących w niewdzięcznej sytuacji materialnej; obciążonych obowiązkami rodzinnymi; zamieszkujących wspólnie w wieloosobowych gospodarstwach domowych; mających oparcie w rodzinie i pomocy społecznej; pozbawionych pracy dłużej niż pięć lat. To populacja bardzo mało mobilna pod względem edukacyjnym i zawodowym.

Podstawowym gwarantem bezpieczeństwa socjalnego bezrobotnych jest rodzina. Świadomość, że można na nią liczyć w tak traumatycznym doświadczeniu, jest niemal powszechna. Większość badanych uważa także, że pomoc i wsparcie zapewniają im przyjaciele, koledzy, znajomi. Nadal jednak wielu respondentów uważa, że są pozostawieni sami sobie nawet przez tak bliskie osoby.

Natomiast takie instytucje jak ośrodki pomocy społecznej, powiatowe urzędy pracy, parafie czy kościelne organizacje charytatywne odgrywają, zdaniem respondentów, ważną, ale znacznie mniejszą rolę w budowaniu oparcia społecznego i przez większość badanych postrzegane są jako obojętne na los osób dotkniętych bezrobociem.

Ankietowani upatrują przyczyn braku kwalifikacji zawodowych przede wszystkim w czynnikach psychospołecznych, to jest w dużej mierze zależnych od nich samych. Samokrytycznie oceniają swoją sytuację osobistą, własne trudności z nauką oraz niedostrzeganie korzyści w podnoszeniu wykształcenia. Powodów tego stanu rzeczy dopatrują się także we własnych cechach i postawach, takich jak: skłonność do wykorzystania instytucjonalnego systemu oparcia społecznego, brak motywacji do zdobywania zawodu, niezadanie w tej dziedzinie oraz to, że mają wsparcie materialne w rodzinie. Do tego dochodzą trudne warunki ekonomiczne, zły stan zdrowia, względy rodzinne i konieczność wychowywania dzieci. Mocno osłabia to ich motywację edukacyjną.

Badani mają pełną świadomość, że brak kwalifikacji zawodowych utrudnia im uzyskanie zatrudnienia i poprawę własnej pozycji na rynku pracy, co wymaga od nich podjęcia wysiłku edukacyjnego. Jednak konfrontując ich opinie na temat podejmowanej przez nich faktycznej próby zdobycia kwalifikacji zawodowych (35,7%) z zadeklarowaną gotowością do podjęcia nauki (50,8%) zauważyć należy, iż ankietowani nie wykazują szczególnej aktywności szkoleniowej. Ich mobilność edukacyjna nie napawa optymizmem. Respondenci, z różnych powodów, raczej nie wykazują gotowości do zdobycia zawodu. Zaobserwowano jednak wysokie zainteresowanie uczestnictwem w kursach, szkoleniach i warsztatach podnoszących kwalifikacje. Gotowość do uczestnictwa w szkoleniach jest przejawem strategicznego i asekuracyjnego myślenia. Zaświadczenie o ukończeniu jakiegoś kursu jest z reguły legitymacją wyższych kwalifikacji.

Pozostaje otwarte pytanie, czy propozycje szkoleniowe są dostatecznie adekwatne do możliwości, potrzeb i oczekiwań tej specyficznej grupy bezrobotnych.

Przekonanie o tym, że warto się uczyć, jest wśród bezrobotnych niemal powszechne. Osoby umotywowane do kontynuowania edukacji, w zależności od posiadanego wykształcenia, wykazują zainteresowanie przede wszystkim podjęciem nauki w instytucjonalnych placówkach szkolnych takich jak: liceum ogólnokształcącym, szkoła wyższa czy gimnazjum. Należy mocno podkreślić, iż są to wyłącznie deklaracje badanych bezrobotnych i że zachowania zgodne z takimi oświadczeniami zależą od bardzo wielu nieprzewidywalnych czynników i warunków zewnętrznych.

Bezrobotni, w swej większości, gotowi są podjąć naukę zawodu, ale tylko wówczas, gdy po jej ukończeniu otrzymają pracę. Przytłaczająca większość deklarowanych zawodów i specjalności dotyczyła tych, które wymagają wykształcenia zasadniczego zawodowego. W związku z tym najczęściej występującym wśród bezrobotnych uzasadnieniem wyboru takiego a nie innego zawodu był brak kwalifikacji. Spore zainteresowanie, w świetle wyników badania, wzbudził zawód: sprzedawcy, kucharza, kierowcy, murarza, stolarza, budowlańca, kelnera czy fryzjera, które licznie występują na lokalnych rynkach pracy. Może na to wpływać uzasadnienie podawane dość często przez respondentów, podkreślające łatwość zdobycia tych zawodów. Zawody te najczęściej poszukiwane są przez kobiety, oznacza to, że w oczekiwaniach badanych w dalszym ciągu dominuje podział na zawody kobiece i męskie, co wywołuje konieczność dywersyfikacji działań aktywizujących.

Kierunek aspiracji życiowych bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w decydującym stopniu jest uzależniony od ich aktualnego statusu. Badani ukierunkowują swoje działania przede wszystkim na: zachowanie dobrego stanu zdrowia; zagwarantowanie szczęścia rodzinnego; znalezienie zatrudnienia; osiągnięcie odpowiednich warunków materialno – bytowych; zapewnienie udanego życia osobistego; zdobycie własnego mieszkania. Dopiero na dalekim miejscu, w rankingu stawianych celów, znalazło się wykształcenie, do którego zdobycia szczególnie dokładają starań ludzie młodzi i absolwenci liceów ogólnokształcących.

Przytoczone empiryczne wskaźniki zdają się jasno mówić, że badana zbiorowość charakteryzuje się znamionami postawy roszczeniowej.

Ankietowani oczekują od urzędu pracy, przede wszystkim gwarancji zatrudnienia. Uważają, iż samo pozostawanie w rejestrze osób bezrobotnych jest dla nich wystarczającym warunkiem do twierdzenia o gwarancji pracy. Dotyczy to także pewności zatrudnienia po ukończonym szkoleniu. Na pewno jest to poniekąd wynik funkcjonowania jeszcze określonych wzorów kulturowych sprzed lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Jednak lata pełnego zatrudnienia, a co za tym idzie wyłączenie osób ze starań o aktywne poszukiwanie pracy, dawno minęły. Muszą to uświadomić sobie bezrobotni, zwłaszcza ci bez kwalifikacji zawodowych.

Aktywizacja edukacyjna bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych powinna stać się jednym z głównych kierunków działania urzędów pracy. Mogą one dostarczyć im nie tylko konkretną ofertę szkoleniową, ale także aktywnie zaangażować się w zmianę ich sytuacji psychospołecznej. Eliminacja podłoża stagnacji edukacyjnej wpłynie korzystnie na jej wzrost w przyszłości. Służby zatrudnienia powinny stać się dla tej grupy bezrobotnych najważniejszym partnerem motywującym ich do podejmowania nauki zawodu.

Także same urzędy pracy muszą stale doskonalić swoje działania statutowe, a przede wszystkim zwiększać dostępność do informacji o sytuacji na lokalnym rynku pracy. Jest to problem złożony, gdyż wymaga zmian zarówno w finansowaniu, jak i strukturze kadrowo - organizacyjnej działań publicznych służb zatrudnienia.

Wnikliwa lektura zaprezentowanej pracy empirycznej pomoże wypracować zainteresowanym podmiotom i partnerom rynku pracy długofalowe i skuteczne programy pomocy osobom bezrobotnym bez kwalifikacji zawodowych.

Opracował:
dr Alfred Czesla
socjolog
Wojewódzki Urząd Pracy
w Olsztynie

Akceptował:
mgr Zdzisław Szczepkowski
Dyrektor
Wojewódzkiego Urzędu Pracy
w Olsztynie

Bibliografia

1. Czesła A., (1998), *Mobilność zawodowa bezrobotnych*, Rynek Pracy Nr 10/96, Warszawa.
2. Czesła A., (1998), *Oczekiwane i pożądane kwalifikacje pracowników*, Polityka Społeczna 5/6 Warszawa.
3. Czesła A., (2000). *Postawy i oczekiwania osób długotrwale bezrobotnych*. Edukacja Ustawiczna Dorosłych 4 Radom.
4. GUS (2007), *Ludność w przekroju terytorialnym*, Warszawa.
5. Kabaj M., red. (2002), *Badanie bezrobocia długotrwałego*, IPiSS, Warszawa.
6. MRR (2006), *Narodowa Strategia Spójności 2007 – 2013. Program Operacyjny Kapitał Ludzki*, Warszawa
7. Rokicka E., Starosta P., (2002), *Mobilność zawodowa i edukacyjna* |w:| *Mobilność zasobów pracy. Analiza i metody stymulacji*, red E. Kryńska, IPiSS, Warszawa:129 – 165.
8. US (2007), *Ludność, stan oraz struktura demograficzna i społeczno-ekonomiczna województwa warmińsko -mazurskiego*, Olsztyn.

ANEKS

METRYCZKA: WARMIA I MAZURY – DANE W ODSETKACH

WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁ BADANYCH	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
WIEK	N = 1 476	N = 854	N = 622
18 - 24	30,6	29,5	32,0
25 – 34	20,7	19,8	22,0
35 – 44	18,6	20,3	16,4
45 - 54	21,1	21,9	20,1
55 – 59 lat i więcej	8,9	8,5	9,5
STAN CYWILNY	N = 1 476	N = 854	N = 622
wolny	52,9	46,6	61,6
żonaty / mężatka	47,1	53,4	38,4
WYKSZTAŁCENIE	N = 1 476	N = 854	N = 622
Niepełne podstawowe	3,3	2,7	4,2
Podstawowe	57,6	57,7	57,4
Niepełne gimnazjalne	0,6	0,2	1,1
Gimnazjalne	11,9	10,1	14,5
Ogólnokształcące	26,6	29,3	22,8
DOTYCHCZASOWY STAŻ PRACY	N = 1 476	N = 854	N = 622
Do sześciu miesięcy	8,6	9,7	7,1
Do jednego roku	6,2	5,4	7,4
Do dwóch lat	6,8	6,0	7,9
Do trzech lat	4,1	4,9	3,1
Do czterech lat	3,1	2,6	3,9
Do pięciu lat	3,7	3,9	3,5
Powyżej pięciu lat	33,3	28,2	40,2
Bez stażu pracy	34,1	39,3	27
LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWIE DOMOWYM	N = 1476	N = 854	N = 622
Jedna osoba	6,8	3,3	11,6
Dwie osoby	14,5	15,2	13,5
Trzy osoby	23,4	24,0	22,5
Cztery osoby	25,3	25,1	25,7
Pięć osób	18,0	18,9	16,7
Sześć i więcej osób	12,1	13,6	10,0
LICZBA DZIECI NA UTRZYMANIU	N = 1 476	N = 854	N = 622
Jedna osoba	23,2	27,6	17,2
Dwie osoby	17,0	18,9	14,5
Trzy osoby	8,3	10,1	5,9
Cztery osoby	2,0	2,8	1,0
Pięć osób i więcej	2,1	2,9	1,0
Brak dzieci na utrzymaniu	47,3	37,7	60,5
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	N = 1 476	N = 854	N = 622
Wieś	50,8	30,5	20,3
Miasto,	49,2	27,4	21,8
w tym:			
Elbląg	4,8	2,3	2,5
Ełk	3,1	2,5	0,6
Olsztyn	3,0	1,7	1,3

WYNIKI BADAŃ: WARMIA I MAZURY - DANE W ODSETKACH

WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁEM	KOBIETY	MEŻCZYŹNI	WIEŚ	MIASTO
1. Jak długo jest Pan(i) bezrobotny(a)?	N = 1 476	N = 854	N = 622	N = 750	N = 726
do 3 miesięcy	13,8	44,7	55,3	45,1	54,9
od 3 do 6 miesięcy	8,5	54,4	45,6	44,8	55,2
od 7 do 12 miesięcy	14,0	46,9	53,1	48,8	51,2
od 1 roku do 2 lat	16,9	53,8	46,2	57,4	42,6
od 2 do 3 lat	8,7	58,6	41,4	53,1	46,9
od 3 do 4 lat	5,9	58,6	41,4	64,4	35,6
od 4 do 5 lat	5,6	59,0	41,0	49,4	50,6
powyżej 5 lat	26,6	72,8	27,2	50,4	49,6
2. Z jakiego powodu zarejestrował(a) się Pan(i) w urzędzie pracy?	N = 1 476	N = 854	N = 622	N = 750	N = 726
nie ma dla mnie pracy, gdyż jestem bez kwalifikacji zawodowych	22,0	61,0	39,0	53,2	46,8
poszukuję pracy po raz pierwszy	21,7	63,2	36,8	52,0	48,0
pracodawca rozwiązał ze mną umowę o pracę	20,5	46,1	53,9	49,0	51,0
mam zapewnione ubezpieczenie zdrowotne	9,3	62,8	37,2	9,8	40,2
nastąpiła likwidacja zakładu pracy	8,2	60,3	39,7	43,8	56,2
sam/a rozwiązałem/am umowę o pracę	6,3	45,2	54,8	44,7	55,3
w zakładzie pracy przeprowadzono redukcję zatrudnienia	5,0	64,9	35,1	48,6	51,4
zakończyły się roboty publiczne / prace interwencyjne	2,6	39,5	60,5	39,5	60,5
zakończył się staż u pracodawcy	1,9	64,3	35,7	42,9	57,1
brak pracy po powrocie z urlopu wychowawczego	1,4	100	-	66,7	33,3
mam możliwość skorzystania z dopłaty do mieszkania	1,1	56,3	43,7	43,7	56,3
3. Jak ocenia Pan(i) swoje warunki materialne?	N = 1 476	N = 854	N = 622	N = 750	N = 726
dobrze	10,5	62,9	37,1	49,0	51,0
ani dobrze, ani zle	56,0	61,0	39,0	51,4	48,6
zle	33,5	51,4	48,6	50,4	49,6

WYNIKI BADAŃ: WARMIA I MAZURY - DANE W ODSETKACH

WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁEM	KOBIETY	MEŻCZYŻNI	WIEŚ	MIASTO
4. Z czego przede wszystkim utrzymuje się Pan(i) jako osoba bezrobotna?	N = 1 476	N = 854	N = 622	N = 750	N = 726
pozostają na utrzymaniu rodziny	66,2	63,6	36,4	49,0	51,0
z zasiłku wypłacanego z ośrodka pomocy społecznej	23,6	64,9	35,1	55,7	44,3
z prac dorywczych, w tym z drobnego handlu	21,2	34,4	65,6	52,2	47,8
z zasiłku dla bezrobotnych	9,8	37,9	62,1	51,7	48,3
z oszczędności	4,8	47,9	52,1	44,7	55,3
z pomocy instytucji charytatywnych i Kościoła	4,3	69,8	30,2	42,9	57,1
z alimentów	3,4	100	-	45,7	54,3
5 a). Czy Pan(i) osobiście w swojej rodzinie spotyka się z:	N = 1 476	N = 854	N = 622	N = 750	N = 726
pomocą finansową	75,2	59,1	40,9	49,0	51,0
życzliwością, radą	61,4	59,7	40,3	50,6	49,4
obojętnością, brakiem zainteresowania	8,1	60,1	39,9	50,0	50,0
niechęcią	4,9	52,6	47,4	44,9	55,1
trudno powiedzieć	17,9	55,3	44,7	50,0	50,0
5 b). Czy Pan(i) osobiście wśród przyjaciół, kolegów, znajomych spotyka się z:	N = 1 476	N = 854	N = 622	N = 750	N = 726
pomocą finansową	6,2	45,3	54,7	52,0	48,0
życzliwością, radą	50,5	58,5	41,5	47,8	52,2
obojętnością, brakiem zainteresowania	20,3	57,1	42,9	47,3	52,7
niechęcią	11,2	46,5	53,5	58,1	41,9
trudno powiedzieć	23,6	56,5	43,5	55,6	44,4
5 c). Czy Pan(i) osobiście w opiece społecznej spotyka się z:	N = 1 476	N = 854	N = 622	N = 750	N = 726
pomocą finansową	31,6	67,8	32,2	54,2	45,8
życzliwością, radą	6,1	67,2	32,8	54,1	45,9
obojętnością, brakiem zainteresowania	25,5	53,7	46,3	51,5	48,5
niechęcią	31,4	48,8	51,2	47,9	52,1
trudno powiedzieć	35,0	58,2	41,8	49,5	50,5

WYNIKI BADAŃ: WARMIA I MAZURY - DANE W ODSETKACH

WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁEM	KOBIETY	MEŻCZYŹNI	WIEŚ	MIASTO
5 d). Czy Pan(i) osobiście w urzędzie pracy spotyka się z:	N = 1 476	N = 854	N = 622	N = 750	N = 726
pomocą finansową	8,5	38,8	61,2	50,5	49,5
życzliwością, radą	22,3	59,2	40,8	42,6	57,4
obojętnością, brakiem zainteresowania	14,7	53,6	46,4	47,0	53,0
niechęcią	8,1	51,6	48,4	48,4	51,6
trudno powiedzieć	47,3	56,6	43,4	52,6	47,4
5 e). Czy Pan(i) osobiście wśród sąsiadów spotyka się z:	N = 1 476	N = 854	N = 622	N = 750	N = 726
pomocą finansową	1,7	45,0	55,0	70,0	30,0
życzliwością, radą	18,8	68,6	31,4	49,5	50,5
obojętnością, brakiem zainteresowania	47,9	60,6	39,4	49,6	50,4
niechęcią	43,1	54,2	45,8	51,8	48,2
trudno powiedzieć	24,5	58,1	41,9	54,3	45,7
5 f). Czy Pan(i) osobiście w parafii, w kościelnych organizacjach charytatywnych spotyka się z:	N = 1 476	N = 854	N = 622	N = 750	N = 726
pomocą finansową	1,2	60,0	40,0	53,3	46,7
życzliwością, radą	6,5	61,5	38,5	60,0	40,0
obojętnością, brakiem zainteresowania	31,5	58,5	41,5	51,1	48,9
niechęcią	18,4	50,7	49,3	47,9	52,1
trudno powiedzieć	48,9	55,3	44,7	49,4	50,6
6. Co jest przyczyną, że nie posiada Pan(i) kwalifikacji zawodowych?	N = 1 476	N = 854	N = 622	N = 750	N = 726
sytuacja osobista mi na tonie pozwala	30,1	62,4	37,6	52,2	47,8
względy rodzinne, w tym opieka nad dziećmi/członkami rodziny	21,9	88,5	11,5	54,0	46,0
mam problemy z nauką	18,5	37,7	62,3	50,9	49,1
trudne warunki ekonomiczne	16,9	57,0	43,0	55,0	45,0
stan zdrowia	12,6	53,0	47,0	44,2	55,8
nie dostrzegam korzyści z kontynuowania nauki	11,9	41,5	58,5	50,9	49,1
ukończyłem liceum ogólnokształcące	6,8	60,0	40,0	28,6	71,4
praca w gospodarstwie rolnym rodziców	5,7	49,4	50,6	70,4	29,6

WYNIKI BADAŃ: WARMIA I MAZURY - DANE W ODSETKACH

WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁEM	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	WIEŚ	MIASTO
7. Czy brak kwalifikacji zawodowych utrudnia Panu(i) znalezienie pracy?	N = 1 476	N = 854	N = 622	N = 750	N = 726
zdecydowanie tak	39,8	64,2	35,8	51,3	48,7
raczej tak	39,5	55,9	44,1	51,0	49,0
raczej nie	18,4	45,2	54,8	48,5	51,5
zdecydowanie nie	2,3	52,9	47,1	61,8	38,2
8. Czy podejmował(a) Pan(i) próbę zdobycia kwalifikacji zawodowych?	N = 1 476	N = 854	N = 622	N = 750	N = 726
tak	35,7	53,6	46,4	50,4	49,6
nie	64,3	60,1	39,9	51,1	48,9
9. Jeżeli tak, to dlaczego skończyło się to niepowodzeniem?	N = 527	N = 81	N = 63	N = 76	N = 68
kłopoty finansowe	27,3	56,3	43,4	52,8	47,2
problemy z nauką	18,6	47,2	52,8	55,6	44,4
sytuacja rodzinna, w tym opieka nad dzieckiem - członkami rodziny	18,5	85,7	14,3	42,9	57,1
stan zdrowia	12,9	36,0	64,0	52,0	48,0
sytuacja osobista	9,3	88,9	11,1	50,0	50,0
brak motywacji	7,2	21,4	78,6	35,7	64,3
wyjazd za granicę	6,2	20,0	80,0	20,0	80,0
10. Jakie warunki powinny być spełnione, aby podjął Pan(i) naukę zawodu?	N = 1 476	N = 854	N = 622	N = 750	N = 726
uzyskanie gwarancji, że po zdobyciu zawodu będę miał(a) pracę	66,8	55,0	45,0	52,6	47,4
otrzymanie dodatku finansowego - stypendium szkoleniowego	26,9	59,6	40,4	53,5	46,5
elastyczny czas pobierania nauki	21,5	61,2	38,8	42,8	57,2
zwiększona pomoc ze strony rodziny/otoczenia	9,4	78,5	21,5	51,2	48,8
trudno powiedzieć	9,1	64,7	35,3	50,0	50,0
11. Czy obecnie jest Pan(i) zainteresowany(a) podjęciem nauki zawodu?	N = 1 476	N = 854	N = 622	N = 750	N = 726
tak	68,5	58,2	41,8	51,2	48,8
nie	31,5	57,5	42,5	49,7	50,3

WYNIKI BADAŃ: WARMIA I MAZURY - DANE W ODSETKACH

WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁEM	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	WIEŚ	MIASTO
12. Jeżeli tak, to w jakim zawodzie chce się pan(i) uczyć?:	N = 759	N = 442	N = 317	N = 388	N = 371
sprzedawca	16,5	100	0,0	48,3	51,7
kucharz	7,6	96,0	4,0	76,0	24,0
kierowca	6,6	30,0	70,0	65,0	35,0
murarz	4,6	0,0	100	82,6	17,4
stolarz	4,4	0,0	100	48,4	51,6
spawacz	4,2	0,0	100	63,1	36,9
kelner	4,2	100	0,0	62,5	37,5
fryzjer	3,8	100	0,0	100	0,0
kosmetyczka	3,7	100	0,0	38,1	61,9
opiekunka	3,7	100	0,0	60,0	40,0
budowlaniec	3,6	0,0	100	59,3	40,7
glazurnik	3,6	0,0	100	28,6	71,4
krawiec	3,3	96,0	4,0	76,0	24,0
księgowy/księgowa	3,3	100	0,0	50,0	50,0
magazynier	2,8	50,0	50,0	25,0	75,0
informatyk	2,7	30,0	70,0	65,0	35,0
malarz pokojowy	2,6	12,5	87,5	37,5	62,5
manager ds. marketingu	2,6	100	0,0	100	0,0
pracownik biurowy	2,6	100	0,0	0,0	100
masażysta	2,2	66,7	33,3	66,7	33,3
technik ekonomista	2,2	100	0,0	41,9	58,1
mechanik samochodowy	2,1	0,0	100	62,5	37,5
przedstawiciel handlowy	2,0	66,7	33,3	50,0	50,0
pedagog	2,0	100	0,0	50,0	50,0
technik administracji	1,7	100	0,0	0,0	100
palacz c.o.	1,6	0,0	100	25,0	75,0
operator wózka widłowego	1,2	70,0	30,0	50,0	50,0
piekarz	1,1	50,0	50,0	75,0	25,0
szwaczka	1,1	100	0,0	50,0	50,0
policjant	1,0	40,0	60,0	70,0	30,0
elektryk	0,9	0,0	100	16,7	83,3
elektronik	0,9	0,0	100	50,0	50,0
dekarz	0,8	0,0	100	50,0	50,0
architekt	0,8	0,0	100	50,0	50,0
brukarz	0,8	0,0	100	0,0	100
fizjoterapeuta	0,8	75,0	25,0	50,0	50,0
tapicer	0,8	20,0	80,0	30,0	70,0
hydraulik	0,7	0,0	100	40,0	60,0
psycholog	0,7	100	0,0	66,7	33,3
ratownik medyczny	0,5	0,0	100	44,4	55,6
tokarz	0,5	0,0	100	50,0	50,0
pilarz	0,5	0,0	100	50,0	50,0
pielęgniarka	0,4	100	0,0	66,7	33,3
cukiernik	0,4	50,0	50,0	30,0	70,0
technik farmaceuta	0,4	100	0,0	0,0	100
technik hotelarstwa	0,4	100	0,0	42,9	57,1
technik obsługi turystycznej	0,4	80,0	20,0	60,0	40,0
pracownik ochrony	0,4	0,0	100	50,0	50,0

WYNIKI BADAŃ: WARMIA I MAZURY - DANE W ODSETKACH

WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁEM	KOBIETY	MEŻCZYŻNI	WIEŚ	MIASTO
13. Jakie warunki powinny być spełnione aby podjął Pan(i) naukę zawodu?	N = 1 281	N = 705	N = 576	N = 674	N = 607
uzyskanie gwarancji, że po zdobyciu zawodu będę miał(a) pracę	66,8	55,0	45,0	52,6	47,4
otrzymanie dodatku szkoleniowego/ stypendium	26,9	59,6	40,4	53,5	46,5
elastyczny czas pobierania nauki	21,5	61,2	38,8	42,8	57,2
zwiększona pomoc ze strony rodziny/otoczenia	9,4	78,5	21,5	51,2	48,8
trudno powiedzieć	9,1	64,7	35,3	50,0	50,0
14. W jakim trybie chce Pan(i) podwyższać swoje kwalifikacje?	N = 1 286	N = 716	N = 570	N = 670	N = 616
uczęszczać na kursy zawodowe organizowane przez urzędy pracy	75,3	55,7	44,3	52,1	47,9
podjąć naukę w zasadniczej szkole zawodowej	8,5	53,2	46,8	58,1	41,9
uczyć się w Centrum Kształcenia Praktycznego	8,2	71,2	28,8	47,5	52,5
pobierać naukę w Centrum Kształcenia Ustawicznego	6,8	70,0	30,0	44,0	56,0
zdobyć zawód rzemieślnika	5,2	32,6	67,4	53,5	46,5
szkolić się w OHP	3,6	60,0	40,0	50,0	50,0
15. Czy obecnie jest Pan(i) gotowy(a)?	N = 1 399	N = 867	N = 532	N = 666	N = 733
podjąć jakąkolwiek pracę	59,0	56,6	43,4	47,6	52,4
nauczyć się konkretnego zawodu	50,8	58,6	41,4	49,7	50,3
zmienić miejsce zamieszkania, żeby znaleźć pracę	12,2	52,6	47,4	57,9	42,1
dojeżdżać do pracy poza miejscem zamieszkania	10,0	52,1	47,9	65,7	34,3
skorzystać z wsparcia finansowego urzędu pracy na założenie własnej działalności gospodarczej	8,9	44,0	56,0	44,8	55,2

WYNIKI BADAŃ: WARMIA I MAZURY - DANE W ODSETKACH

WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁEM	KOBIETY	MEŻCZYŹNI	WIEŚ	MIASTO
16. Co dla Pan(i) jest najważniejsze w życiu?	N = 1 476	N = 854	N = 622	N = 750	N = 726
zdrowie	73,2	57,7	42,3	49,1	50,9
szczęście rodzinne	46,6	62,2	37,8	48,8	51,2
praca	43,2	55,2	44,8	54,1	45,9
dobre warunki materialne	23,2	53,7	46,3	49,9	50,1
udane życie osobiste	18,6	57,7	42,3	44,9	55,1
pomoc dzieciom	12,8	75,1	24,9	57,7	42,3
własne mieszkanie	11,0	53,1	46,9	51,9	48,1
wykształcenie	10,5	72,7	27,3	47,4	52,6
wychowanie dzieci	9,4	76,1	23,9	51,4	48,6
religia, wiara	4,3	56,3	43,8	43,8	56,3
własna firma	2,5	21,6	78,4	40,5	59,5
posiadanie/zmiana auta	2,1	13,0	87,0	60,9	39,1
czas wolny	1,9	33,3	66,7	47,6	52,4
gospodarstwo rolne	1,6	62,5	37,5	87,5	12,5
17. Czy Pana(i) zdaniem, warto obecnie zdobywać wykształcenie, uczyć się?	N = 1 476	N = 854	N = 622	N = 750	N = 726
zdecydowanie warto	54,9	64,7	35,3	50,2	49,8
raczej warto	26,1	51,0	49,0	51,6	48,4
raczej nie warto	5,3	33,3	66,7	53,8	46,2
zdecydowanie nie warto	1,3	50,0	50,0	33,3	66,7
trudno powiedzieć	12,4	53,6	46,4	53,0	47,0
18. Czy odczuwa Pan(i) potrzebę poszerzenia swojej wiedzy?	N = 1 476	N = 854	N = 622	N = 750	N = 726
tak	54,9	63,5	36,5	50,7	49,3
nie	45,1	50,5	49,5	51,0	49,0
19. Jeżeli tak, to czy ma Pan(i) zamiar podjąć naukę w:?	N = 810	N = 516	N = 294	N = 411	N = 399
liceum ogólnokształcącym	44,4	66,8	33,2	50,9	49,1
szkole wyższej	40,2	66,0	34,0	42,9	57,1
gimnazjum	15,3	58,1	41,9	58,1	41,9
20. Czego oczekuje Pan(i) od urzędu pracy?	N = 1 476	N = 854	N = 622	N = 750	N = 726
pomocy w uzyskaniu pracy	69,4	56,6	43,4	50,7	49,3
kwalifikacji zawodowych	33,4	54,3	45,7	47,8	52,2
potwierdzenia, że jestem bezrobotny(a)	18,9	62,8	37,2	49,5	50,5
stażu pracy	11,8	67,1	32,9	44,5	55,5
zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych/robót publicznych	11,5	54,8	45,2	56,0	44,0
wsparcia finansowego na prowadzenie własnej firmy	8,8	42,6	57,4	45,7	54,3
uczestnictwa w programach aktywizacji zawodowej	8,3	74,7	25,3	48,1	51,9
niczego nie oczekuję	7,9	53,9	46,1	47,2	52,8

WYNIKI BADAŃ WEDŁUG POWIATÓW – DANE W ODSETKACH

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Hawa	Kętrzyn	Lidzbark	Mragowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Jak długo jest Pan(i) bezrobotny(a)? N =	101	71	78	74	71	91	67	37	81	87	61	61	36	39	37	42	102	149	90	70	31	1 476
3 miesiące	14,9	18,3	14,1	18,9	15,5	11,0	12,1	8,1	23,8	8,0	18,0	9,8	0,0	17,9	16,2	14,3	17,6	11,4	8,9	12,9	16,1	13,8
od 3 do 6 miesięcy	6,9	11,3	7,7	8,1	7,0	4,4	7,6	2,7	15,0	6,9	9,8	8,2	2,8	15,4	2,7	11,9	13,7	4,7	10,0	7,1	22,6	8,5
od 6 miesięcy do 1 roku	9,9	16,9	3,8	9,5	21,1	9,9	19,7	5,4	16,3	12,6	13,1	11,5	22,2	15,4	13,5	16,7	21,6	9,4	13,3	27,1	12,9	14,0
od 1 roku do 2 lat	15,8	22,5	6,4	8,1	19,7	14,3	19,7	5,4	17,5	24,1	11,5	14,8	25,0	30,8	27,0	7,1	13,7	14,1	17,8	24,3	35,5	16,9
od 2 do 3 lat	8,9	5,6	9,0	9,5	2,8	9,9	9,1	10,8	1,3	9,2	13,1	3,3	16,7	7,7	13,5	11,9	5,9	7,4	16,7	10,0	9,7	8,7
Od 3 do 4 lat	4,0	7,0	7,7	2,7	5,6	4,4	7,6	13,5	2,5	8,0	14,8	8,2	11,1	5,1	5,4	4,8	3,9	4,7	5,6	4,3	0,0	5,9
od 4 do 5 lat	3,0	5,6	3,8	5,4	4,2	7,7	6,1	5,4	3,8	5,7	6,6	19,7	0,0	0,0	8,1	7,1	3,9	6,0	7,8	2,9	3,2	5,6
5 lat i więcej	36,6	12,7	47,4	37,8	23,9	38,5	18,2	48,6	20,0	25,3	13,1	24,6	22,2	7,7	13,5	26,2	19,6	42,3	20,0	11,4	0,0	26,5

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Hawa	Kętrzyn	Lidzbark	Mragowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Z czego utrzymuje się Pan(i) jako osoba bezrobotna? N =	101	71	78	74	71	91	67	37	81	87	61	61	36	39	37	42	102	149	90	70	31	1 476
wspiera mnie rodzina	69,0	68,1	74,0	60,3	44,3	72,2	63,1	67,6	73,8	66,7	63,9	65,6	77,8	64,1	67,6	63,4	68,0	63,9	69,7	65,7	58,1	66,2
z prac dorywczych	31,0	23,2	13,0	26,0	14,3	14,4	18,5	27,0	15,0	20,7	31,1	31,1	27,8	25,6	5,4	24,4	19,0	10,9	18,0	30,0	51,6	21,2
z zapomogi ośr pomocy społ.	46,0	5,8	28,6	19,2	11,4	10,0	10,8	16,2	15,0	37,9	19,7	27,9	25,0	17,9	24,3	39,0	26,0	27,9	23,6	22,9	29,0	23,6
z zasiłku pup	7,0	8,7	3,9	4,1	32,9	8,9	20,0	2,7	5,0	10,3	13,1	13,1	8,3	2,6	16,2	-	9,0	11,6	2,2	12,9	9,7	9,8
z wsparcia kościoła	4,0	-	-	4,1	-	2,2	-	-	2,5	2,3	-	-	-	5,1	5,4	-	-	0,7	-	-	9,7	1,4
z oszczędności	2,0	-	2,6	2,7	1,4	5,6	4,6	2,7	1,3	1,1	3,3	11,5	2,8	23,1	8,1	7,3	11,0	0,7	7,9	5,7	12,9	4,8
z innego źródła	-	7,2	6,5	2,7	5,7	2,2	3,1	2,7	2,5	4,6	3,3	-	-	-	-	2,4	4,0	2,7	1,1	2,9	3,2	2,9
alimenty	-	2,9	7,8	8,2	4,3	5,6	3,1	8,1	2,5	2,3	-	-	5,6	-	8,1	7,3	3,0	2,7	-	4,3	-	3,4

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Iława	Kętrzyn	Lidzbark	Mrągowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Jak ocenia Pan(i) swoje warunki materialne? N =	101	71	78	74	71	91	67	37	81	87	61	61	36	39	37	42	102	149	90	70	31	1 476
jako złe	48,5	40,8	14,1	25,0	42,3	36,3	31,3	27,0	27,2	43,7	45,9	23,0	27,8	25,6	43,2	19,5	22,5	38,3	38,9	27,1	38,7	33,5
jako ani dobre ani złe	45,5	46,5	66,7	61,1	50,7	52,7	59,7	67,6	55,6	55,2	45,9	67,2	69,4	59,0	40,5	68,3	65,7	51,7	56,7	55,7	48,4	56,1
jako dobre	5,9	12,7	19,2	13,9	7,0	11,0	9,0	5,4	17,3	1,1	8,2	9,8	2,8	15,4	16,2	12,2	11,8	10,1	4,4	17,1	12,9	10,5

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Iława	Kętrzyn	Lidzbark	Mrągowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Z jakiego powodu zarejestrował(a) się Pan(i) w urzędzie pracy? N=	101	71	78	74	71	91	67	37	81	87	61	61	36	39	37	42	102	149	90	70	31	1 476
poszukuję pracy po raz pierwszy	21,8	39,4	26,0	27,4	18,3	13,2	19,4	18,9	32,1	19,5	14,8	24,6	38,9	33,3	18,9	23,8	24,5	9,4	15,6	18,6	29,0	21,8
zwolnił mnie pracodawca	30,7	15,5	20,8	16,4	28,2	17,6	17,9	16,2	17,3	24,1	27,9	24,6	22,2	12,8	24,3	11,9	21,6	23,5	11,1	18,6	12,9	20,5
zlikwidowano zakład pracy	5,9	7,0	5,2	9,6	7,0	11,0	1,5	16,2	7,4	18,4	8,2	9,8	2,8	5,1	8,1	4,8	8,8	9,4	7,8	8,6	-	8,2
nastąpiła redukcję zatrudnienia	1,0	5,6	2,6	5,5	4,2	4,4	11,9	-	-	5,7	11,5	14,8	5,6	12,8	-	-	1,0	8,7	2,2	-	9,7	5,0
sam(a) zwolniłem(am) się	11,9	-	3,9	5,5	2,8	9,9	4,5	-	6,2	4,6	11,5	8,2	2,8	-	8,1	9,5	5,9	10,1	6,7	7,1	3,2	6,4
jestem bez kwalifikacji zawodowych	15,8	16,9	24,7	24,6	29,6	22,0	26,9	37,8	20,9	17,2	19,7	6,6	19,5	15,4	27,0	21,4	23,5	28,2	16,6	25,7	19,4	22,0
wróciłam z urlopu wychowawczego	-	-	5,2	-	2,8	4,4	3,0	-	1,2	1,1	-	4,9	-	-	-	2,4	1,0	-	1,1	-	-	1,4
zakończyły się roboty publiczne/prace interwencyjne	7,9	4,2	-	2,7	1,4	1,1	1,5	-	1,2	1,1	1,6	-	2,8	2,6	5,4	2,4	2,0	2,0	5,6	1,4	9,7	2,6
zakończył się staż u pracodawcy	-	-	1,3	1,4	-	2,2	6,0	-	2,5	1,1	3,3	-	2,8	10,3	0,0	2,4	4,9	0,7	1,1	0,0	6,5	1,9
mam ubezpieczenie zdrowotne	5,0	11,3	10,4	6,8	5,6	13,2	7,5	10,8	11,1	5,7	-	4,9	2,8	7,7	8,1	21,4	6,9	7,4	21,1	18,6	9,7	9,3
korzystam z dopłaty do mieszkania	-	-	-	-	-	1,1	-	-	-	1,1	1,6	1,6	-	-	-	-	-	0,7	11,1	1,4	-	1,1

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Iława	Kętrzyn	Lidzbark	Mrągowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Czy Pan(i) osobiście spotyka się z pomocą finansową N =	101	71	78	74	71	91	67	37	81	87	61	61	36	39	37	42	102	149	90	70	31	1 476
od swojej rodziny	76,2	87,5	52,8	70,5	58,3	83,9	84,1	89,3	79,4	76,8	80,4	77,8	79,3	91,9	82,9	73,7	76,7	71,3	61,3	79,3	68,	75,2
od kolegów, przyjaciół	2,0	1,8	-	11,5	5,0	7,1	9,1	14,3	3,2	6,1	13,0	5,6	-	35,1	2,9	2,6	11,6	1,6	8,8	-	-	6,2
od sąsiadów	-	3,6	-	3,3	3,3	1,8	4,5	-	-	3,7	2,2	-	-	-	2,9	-	2,3	1,6	1,3	1,7	-	1,7
od swojej parafii	1,0	-	1,9	1,6	1,7	1,8	-	-	1,6	1,2	-	-	-	2,7	11,4	-	-	1,6	1,3	-	-	1,2
od pomocy społecznej	37,6	17,9	54,7	29,5	20,0	14,3	15,9	17,9	22,2	35,4	30,4	35,2	58,6	16,2	48,6	42,1	27,9	34,4	40,0	34,5	26,3	31,6
od urzędu pracy	5,0	12,5	3,8	9,8	33,3	14,3	11,4	-	6,3	7,3	15,2	9,3	3,4	2,7	2,9	0,0	7,0	7,4	2,5	8,6	15,8	8,5

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Iława	Kętrzyn	Lidzbark	Mrągowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Czy Pan(i) osobiście spotyka się z życzliwością, radą N =	101	71	78	74	71	91	67	37	81	87	61	61	36	39	37	42	102	149	90	70	31	1 476
od swojej rodziny	63,0	48,4	43,2	70,7	57,9	49,1	57,1	85,7	56,8	84,4	40,5	69,8	47,4	68,8	37,1	66,7	69,2	61,8	55,7	85,7	33,3	61,4
od kolegów, przyjaciół	35,0	72,6	35,1	48,8	39,5	56,4	50,0	47,6	63,6	26,0	61,9	58,1	73,7	62,5	68,6	56,7	65,4	39,5	54,1	25,0	79,2	50,5
od sąsiadów	17,0	24,2	5,4	24,4	15,8	27,3	14,3	42,9	15,9	5,2	21,4	23,3	15,8	18,8	20,0	20,0	26,9	21,1	4,9	19,6	29,2	18,8
od swojej parafii	13,0	14,5	5,4	7,3	-	5,5	14,3	9,5	6,8	1,3	-	2,3	10,5	12,5	8,6	-	5,1	5,3	3,3	5,4	8,3	6,5
od pomocy społecznej	4,0	9,7	10,8	4,9	7,9	9,1	10,7	4,8	4,5	2,6	11,9	2,3	5,3	3,1	5,7	6,7	7,7	9,2	1,6	5,4	-	6,1
od urzędu pracy	27,0	45,2	35,1	17,1	21,1	38,2	28,6	4,8	20,5	7,8	35,7	4,7	5,3	12,5	5,7	26,7	29,5	13,2	11,5	23,2	41,7	22,3

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Hawa	Kętrzyn	Lidzbark	Mrągowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Czy Pan(i) osobiście spotyka się z obojętnością, N =	101	71	78	74	71	91	67	37	81	87	61	61	36	39	37	42	102	149	90	70	31	1 476
od swojej rodziny	-	4,5	38,5	17,4	16,7	23,1	-	11,1	29,4	2,0	11,1	-	-	-	-	-	8,6	11,4	-	11,7	26,9	8,1
od kolegów, przyjaciół	30,0	13,6	-	26,1	11,1	3,8	20,0	11,1	-	20,0	7,4	-	14,3	4,5	23,3	23,8	20,7	17,1	4,5	46,7	34,6	20,3
od sąsiadów	38,0	59,1	53,8	39,1	38,9	34,6	33,3	33,3	47,1	52,0	59,3	83,3	71,4	45,5	60,0	52,4	55,2	34,3	38,6	60,0	46,2	47,9
od swojej parafii	27,0	40,3	15,4	52,2	22,2	15,4	6,7	-	35,3	8,0	51,9	50,0	28,6	27,3	16,7	33,3	53,4	14,3	31,8	48,3	42,3	31,5
od pomocy społecznej	20,0	34,1	-	30,4	55,6	7,7	40,0	44,4	11,8	8,0	29,6	-	-	31,8	23,3	23,8	32,8	28,6	22,7	30,0	46,2	25,5
od urzędu pracy	10,0	6,8	-	26,1	22,2	30,8	-	22,2	5,9	10,0	-	-	-	36,4	3,3	23,8	15,5	8,6	34,1	21,7	11,5	14,7

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Hawa	Kętrzyn	Lidzbark	Mrągowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Czy Pan(i) osobiście spotyka się z niechęcią N =	101	71	78	74	71	91	67	37	81	87	61	61	36	39	37	42	102	149	90	70	31	1 476
od swojej rodziny	-	4,5	-	6,3	-	22,2	-	50,0	22,2	3,6	8,3	-	-	18,2	-	8,3	3,1	-	3,2	6,3	20,0	4,9
od kolegów, przyjaciół	19,2	18,2	33,3	18,8	12,5	-	8,3	-	11,1	0,0	0,0	-	-	9,1	6,7	8,3	-	28,6	3,2	0,0	6,7	11,2
od sąsiadów	49,5	54,5	33,3	50,0	62,5	11,1	41,7	25,0	22,2	46,4	41,7	50,0	50,0	45,5	40,0	16,7	50,0	33,3	41,9	37,5	33,3	43,1
od swojej parafii	9,1	18,2	-	31,3	-	22,2	16,7	-	33,3	3,6	33,3	-	-	36,4	20,0	33,3	18,8	19,0	35,5	-	60,0	18,4
od pomocy społecznej	22,2	40,9	33,3	43,8	25,0	33,3	41,7	50,0	11,1	35,7	25,0	50,0	50,0	18,2	40,0	41,7	46,9	19,0	25,8	50,0	26,7	31,4
od urzędu pracy	7,1	4,5	-	31,3	-	22,2	-	-	-	14,3	8,3	-	-	9,1	-	16,7	3,1	9,5	9,7	6,3	6,7	8,1

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Iława	Kętrzyn	Lidzbark	Mrągowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Co jest przyczyną, że nie posiada Pan(i) kwalifikacji zawodowych? N =	101	71	78	74	71	91	67	37	81	87	61	61	36	39	37	42	102	149	90	70	31	1 476
nie dostrzegam korzyści z kontynuowania nauki	8,9	15,9	-	7,4	4,4	6,6	17,2	10,8	11,0	16,5	7,0	13,3	26,5	11,4	8,1	26,8	20,0	12,4	11,1	10,3	19,4	11,9
trudna sytuacja osobista	46,5	39,1	22,1	22,1	29,4	22,0	42,2	29,7	26,0	23,5	43,9	36,7	29,4	34,3	40,5	29,3	32,0	22,8	32,2	17,6	19,4	30,1
mam problemy z nauką	27,7	21,7	26,0	23,5	19,1	14,3	12,5	13,5	19,2	21,2	7,0	10,0	11,8	11,4	16,2	17,1	19,0	15,2	26,7	22,1	12,9	18,5
opieka nad dziećmi	12,9	21,7	39,0	26,5	25,0	28,6	17,2	37,8	17,8	20,0	14,0	20,0	14,7	0,0	13,5	31,7	25,0	22,8	18,9	20,6	22,6	21,9
praca w gospodarstwie rolnym rodziców	2,0	2,9	1,3	2,9	7,4	3,3	6,3	8,1	-	9,4	14,0	20,0	2,9	11,4	5,4	-	1,0	6,2	1,1	7,4	25,8	5,7
ciężkie warunki materialne	22,8	11,6	6,5	16,2	25,0	16,5	10,9	16,2	9,6	20,0	19,3	8,3	23,5	65,7	16,2	12,2	20,0	12,4	10,0	19,1	25,8	16,9
stan zdrowia	10,9	10,1	10,4	14,7	10,3	12,1	10,9	18,9	11,0	14,1	7,0	1,7	11,8	8,6	18,9	9,8	10,0	20,7	23,3	7,4	12,9	12,6
inna przyczyna	-	2,9	6,	2,9	2,9	8,8	4,7	2,7	6,8	1,2	-	3,3	2,9	2,9	2,7	7,3	7,0	5,5	4,4	10,3	-	4,4
jestem absolwentem liceum ogólnokształcącego	-	-	9,1	2,9	-	-	-	2,7	13,7	1,2	10,5	-	-	-	-	-	6,0	-	-	2,9	-	2,4

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Iława	Kętrzyn	Lidzbark	Mrągowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Czy podejmował Pan(i) próbę nauki zawodu? N =	101	71	78	74	71	91	67	37	81	87	61	61	36	39	37	42	102	149	90	70	31	1 476
tak	14,0	35,7	27,3	31,1	41,4	40,4	40,9	45,9	50,6	31,0	51,7	18,0	33,3	43,2	37,8	45,2	38,2	33,6	37,8	34,3	45,2	35,7
nie	86,0	64,3	72,7	68,9	58,6	59,6	59,1	54,1	49,4	69,0	48,3	82,0	66,7	56,8	62,2	54,8	61,8	66,4	62,2	65,7	54,8	64,3

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Iława	Kętrzyn	Lidzbark	Mrągowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Dlaczego uczyniona próba zdobycia zawodu skończyła się niepowodzeniem? N =	33	30	27	24	28	6	27	16	38	8	15	14	5	13	7	16	59	54	43	35	29	527
brak motywacji	8,3	-	-	-	20,0	-	10,0	-	35,7	-	-	20,0	-	-	50,0	-	9,1	-	-	-	9,1	7,2
problemy finansowe	50,0	27,3	20,0	22,2	20,0	-	40,0	-	28,6	66,7	60,0	40,0	50,0	40,0	-	50,0	18,2	30,0	25,0	7,7	18,2	27,3
cięża i opieka nad dzieckiem	-	-	30,0	-	-	-	40,0	16,7	7,1	-	-	-	-	-	50,0	-	31,8	20,0	31,3	23,1	-	14,9
Inne	-	-	-	-	-	-	-	16,7	-	-	-	-	-	-	-	-	4,5	-	-	7,7	-	1,5
problemy z nauką	25,0	18,2	30,0	33,3	20,0	-	-	-	14,3	33,3	-	40,0	50,0	20,0	-	33,3	22,7	15,0	6,3	38,5	-	18,6
praca w gospodarstwie rolnym	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36,4	2,1
stan zdrowia	-	9,1	10,0	33,3	40,0	-	-	33,3	-	-	-	-	-	20,0	-	-	-	20,0	31,3	7,7	27,3	12,9
sytuacja osobista	8,3	27,3	10,0	-	-	50,0	10,0	16,7	-	-	40,0	-	-	20,0	-	16,7	9,1	10,0	-	7,7	9,1	9,3
sytuacja rodzinna	8,3	9,1	-	-	-	50,0	-	16,7	7,1	-	-	-	-	-	-	-	-	5,0	6,3	-	-	3,6
wyjazd za granicę	-	9,1	-	11,1	-	-	-	-	7,1	-	-	-	-	-	-	-	4,5	-	-	7,7	-	2,6

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Iława	Kętrzyn	Lidzbark	Mrągowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Czy obecnie jest Pan(i) zainteresowany(a) nauką zawodu? N =	101	71	78	74	71	91	67	37	81	87	61	61	36	39	37	42	102	149	90	70	31	1 476
tak	99,0	82,9	55,1	71,8	66,2	63,3	78,1	64,9	77,9	56,3	85,2	42,6	57,1	72,2	67,6	61,0	69,	57,9	72,2	66,7	58,1	68,5
nie	1,0	17,1	44,9	28,2	33,8	36,7	21,9	35,1	22,1	43,7	14,8	57,4	42,9	27,8	32,4	39,0	30,7	42,1	27,8	33,3	41,9	31,5

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Iława	Kętrzyn	Lidzbark	Mrągowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
W jakim zawodzie chce się Pan/i uczyć? N =	99	37	41	29	36	27	31	15	44	39	38	26	9	20	11	20	60	64	57	42	14	759
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Sprzedawca	11,1	21,6	26,8	31,0	8,3	11,1	16,1	13,3	18,2	23,1	2,6	15,4	44,4	10,0	9,1	15,0	20,0	17,2	10,5	23,8	14,3	16,5
Kucharz	12,1	2,7	7,3	-	5,6	11,1	12,9	20,0	9,1	7,7	5,3	3,8	11,1	-	9,1	-	6,7	12,5	5,3	2,4	14,3	7,6
Kierowca	5,1	8,1	2,4	17,2	11,1	7,4	3,2	-	9,1	-	18,4	3,8	-	5,0	18,2	5,0	1,7	3,1	8,8	4,8	21,4	6,6
Murarz	5,1	5,4	2,4	-	11,1	-	6,5	3,3	-	5,1	-	-	-	5,0	-	-	3,3	-	3,5	-	14,3	4,6
Stolarz	9,1	2,7	2,4	6,9	5,6	-	6,5	-	2,3	7,7	7,9	-	-	-	9,1	-	1,7	1,6	7,0	-	-	4,4
Spawacz	3,0	5,4	-	3,4	8,3	-	3,2	-	-	7,7	13,2	11,5	-	-	-	-	5,0	6,3	-	4,8	14,3	4,2
Kelner	-	-	-	-	3,3	-	-	2,1	-	5,1	-	-	-	-	-	-	3,3	3,1	3,5	-	-	4,2
Fryzjer	2,0	-	4,9	-	5,6	3,7	3,2	6,7	2,3	5,1	7,9	3,8	-	-	-	5,0	3,3	4,7	8,8	4,8	-	3,8
Kosmetyczka	1,0	2,7	4,9	3,4	-	7,4	-	6,7	4,5	-	2,6	3,8	2,2	-	1,1	5,0	8,3	1,6	1,8	2,4	-	3,7
Opiekunka	1,0	-	4,9	-	-	7,4	3,2	6,7	-	2,6	2,6	3,8	-	5,0	9,1	10,0	3,3	7,8	3,5	9,5	7,1	3,7
Budowlaniec	1,0	5,4	2,4	-	-	-	16,1	-	-	2,6	2,6	7,7	11,1	10,0	9,1	-	5,0	6,3	5,3	-	-	3,6
Glazurnik	1,0	-	-	3,4	-	4,2	-	-	2,3	2,6	-	7,7	2,1	-	-	3,5	-	-	1,8	2,4	-	3,6
Krawiec	7,1	8,1	4,9	-	2,8	7,4	3,2	6,7	-	-	2,6	3,8	-	5,0	-	-	1,7	6,3	-	-	-	3,3
Księgowy/księgowa	3,0	2,7	-	3,4	5,6	3,7	4,1	-	6,8	-	-	-	-	5,0	-	-	-	1,6	1,8	3,8	-	3,3
Magazynier	1,7	-	2,4	6,9	2,8	3,3	-	2,3	-	-	-	-	-	-	-	1,7	-	-	-	-	-	2,8
Informatyk	1,0	2,7	2,4	-	2,8	-	3,2	6,7	4,5	-	2,6	7,7	11,1	-	9,1	10,0	1,7	-	3,5	4,8	-	2,7
Malarz pokojowy	2,0	2,7	-	-	2,8	-	-	2,9	3,6	-	-	-	-	5,0	-	3,9	-	-	-	2,3	-	2,6
Manager ds. marketingu	-	-	-	3,8	4,4	-	-	-	-	-	-	-	-	10,0	2,7	3,9	-	-	-	-	-	2,6
Pracownik biurowy	1,0	2,7	2,4	6,9	-	-	6,5	6,7	2,3	2,6	2,6	7,7	-	5,0	-	-	6,7	-	1,8	-	7,1	2,6
Masażysta	-	-	2,4	-	-	3,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,1	1,7	-	-	-	-	2,2
Technik ekonomista	-	-	-	-	2,8	-	-	-	4,5	2,6	-	-	11,1	-	9,1	5,0	1,7	-	10,5	4,8	-	2,2
Mechanik samochodowy	5,1	-	-	-	-	3,7	9,7	6,7	-	2,6	-	-	-	-	-	-	-	1,6	1,8	7,1	-	2,1
Przedstawiciel handlowy	1,0	8,1	-	-	2,8	7,4	3,2	-	-	2,6	-	-	-	5,0	-	10,0	1,7	-	-	2,4	7,1	2,0
Pedagog	4,0	-	-	-	-	-	-	6,7	2,3	-	-	3,8	-	10,0	-	-	1,7	-	-	2,4	-	2,0
Technik administracji	-	-	-	-	-	-	-	-	6,8	2,6	-	-	-	-	-	15,0	3,3	1,6	3,5	2,4	-	1,7
Palacz c.o.	8,1	-	-	-	2,8	3,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,7	1,6	-	-	-	1,6
Operator wózka widłowego	-	-	-	-	-	3,7	-	-	-	2,6	2,6	7,7	-	-	-	-	1,7	3,1	-	2,4	-	1,2
Piekarz	1,0	-	-	-	-	3,7	-	-	-	2,6	2,6	-	-	-	-	-	-	4,7	-	2,4	-	1,1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
Szwaczka	-	-	12,2	-	-	-	-	-	2,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,1
Policjant	-	2,7	-	6,8	-	-	-	-	2,3	2,6	2,6	-	-	-	-	-	-	1,6	-	-	-	-	1,0
Elektryk	-	5,4	-	3,4	-	-	-	-	-	-	2,6	-	-	-	9,1	-	1,7	1,6	-	-	-	-	0,9
Elektronik	-	2,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,7	-	-	-	-	-	0,9
Dekarz		2,2															1,9	-	-	-	-	-	0,8
Architekt	1,0	-	1,0	-	-	-	-	-	2,3	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,8
Brukarz	-	1,7	-	-	-	2,1	-	1,5	-	-	-	-	-	-	-	-	3,2	-	-	-	-	-	0,8
Fizjoterapeuta	-	-	2,4	3,4	-	-	-	-	2,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,8	-	-	-	0,8
Tapicer	4,0	-	-	-	-	-	-	-	-	2,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,8
Hydraulik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,7
Psycholog	1,0	-	-	-	2,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,4	-	-	0,7
Ratownik medyczny	-	2,7	2,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,5
Tokarz	-	-	-	-	2,6	-	-	-	-	-	-	3,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,5
Pilarz	-		-	-	-	-	3,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,6	5,3	2,4	-	-	0,5
Pielęgniarka	-	-	-	-	2,8	-	-	-	-	-	-	-	-	5,0	-	-	-	-	1,8	-	-	-	0,4
Cukiernik	-		-	-	5,6	3,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,4
Technik farmaceuta	-	2,7	-	-	-	-	-	-	2,3	-	-	-	-	5,0	-	-	-	-	-	-	-	-	0,4
Technik hotelarstwa	-	-	-	-	-	-	-	-	2,3	-	5,3	-	-	-	-	-	1,7	1,6	1,8	-	-	-	0,4
Technik obsługi turystycznej	1,0	-	-	-	2,8	-	-	-	2,3	-	-	-	-	-	-	-	3,3	-	-	-	-	-	0,4
Pracownik ochrony	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,6	-	2,4	-	-	0,4
Prawnik	-		-	-	-	-	-	6,7	2,3	-	-	-	-	-	-	-	1,7	-	-	-	-	-	0,4
Pracownik socjalny	-		-	3,4	-	-	-	-	-	-	2,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,4
Cieśla	-	2,7	-	3,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,6	1,8	-	-	-	0,4
Konfeksjoner	1,0	-	-	-	2,8	-	-	-	-	2,6	2,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,4
Operator koparki	-	-	-	-	2,8	-	-	-	-	-	-	3,8	-	-	9,1	-	-	-	1,8	2,4	-	-	0,4
Pracownik prac ukończeniowych	-	-	-	-	-	-	-	-	4,5	-	-	-	-	-	-	-	-	1,6	-	4,8	-	-	0,4
Operator sprzętu ciężkiego	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,6	-	-	-	-	-	-	4,7	-	-	-	-	0,4
Instruktor nauki jazdy	-	-	-	3,0	-	-	-	-	2,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,4	-	-	0,3
Sekretarka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,0	-	-	-	-	-	-	-	-	0,2
Zegarmistrz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,7	-	-	-	-	-	0,1
Zaopatrzeniowiec	1,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,1
Weterynarz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,1
Rzeźnik	1,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,1
Technik rachunkowości	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,7	-	-	-	-	-	0,1
Drwal	-		-	-	-	3,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,1

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Iława	Kętrzyn	Lidzbark	Mrągowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Jakie warunki powinny być spełnione, aby podjął Pan(i) naukę zawodu? N =	101	71	52	60	59	74	61	35	67	77	54	31	35	39	36	39	92	118	86	64	30	1 281
elastyczny czas pobierania nauki	9,9	23,9	36,5	30,0	11,9	24,3	29,5	11,4	19,4	18,2	25,9	22,6	17,1	41,0	16,7	20,5	29,3	18,6	14,0	14,1	36,7	21,5
zwiększona pomoc ze strony rodziny/otoczenia	4,0	9,9	9,6	8,3	5,1	10,8	4,9	5,7	11,9	11,7	1,9	6,5	14,3	7,7	8,3	20,5	18,5	6,8	10,5	17,2	0,0	9,4
otrzymanie dodatku/stypendium szkoleniowego	24,8	26,8	15,4	21,7	15,3	32,4	27,9	28,6	28,4	19,5	53,7	54,8	17,1	61,5	36,1	23,1	27,2	22,9	12,8	21,9	33,3	26,9
uzyskanie gwarancji, że po zdobyciu zawodu będę miał(a) pracę	87,1	66,2	59,6	63,3	81,4	50,0	62,3	82,9	56,7	75,3	55,6	45,2	74,3	53,8	63,9	51,3	68,5	67,8	73,3	73,4	56,7	66,8
inne	0,0	0,0	1,9	3,3	1,7	8,1	3,3	2,9	1,5	1,3	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	7,7	2,2	6,8	2,3	1,6	6,7	2,7

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Iława	Kętrzyn	Lidzbark	Mrągowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
W jakim trybie chce Pan(i) podwyższyć swoje kwalifikacje? N =	101	71	53	59	59	67	60	33	64	81	51	31	35	39	37	40	93	127	87	67	31	1 286
uczęszczać na kursy zawodowe organizowane przez PUP i jednostki szkolące	91,1	90,1	75,5	64,4	74,6	80,6	68,3	69,7	68,8	70,4	92,2	90,3	85,7	69,2	83,8	67,5	73,1	71,7	65,5	71,6	58,1	75,3
uczyć się w C K Praktycznego	0,0	4,2	1,9	6,8	8,5	7,5	11,7	6,1	3,1	2,5	3,9	0,0	2,9	10,3	2,7	2,5	4,3	6,3	5,7	1,5	3,2	4,6
pobierać naukę w CKU	2,0	2,8	3,8	8,5	6,8	6,0	8,3	0,0	1,6	1,2	3,9	3,2	2,9	10,3	5,4	2,5	4,3	4,7	2,3	1,5	0,0	3,9
zdobyc zawód rzemieślnika	0,0	0,0	3,8	3,4	5,1	3,0	8,3	6,1	1,6	4,9	0,0	0,0	2,9	2,6	5,4	5,0	1,1	3,9	8,0	3,0	3,2	3,3
szkolić się w OHP	0,0	0,0	0,0	3,4	1,7	0,0	1,7	3,0	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	1,6	1,1	0,0	0,0	0,8
podjąć naukę w ZSZ	1,0	4,2	0,0	5,1	0,0	4,5	6,7	3,0	4,7	8,6	2,0	3,2	5,7	5,1	5,4	10,0	9,7	1,6	9,2	4,5	9,7	4,8
w innym trybie	0,0	0,0	1,9	6,8	0,0	1,5	3,3	6,1	6,3	3,7	2,0	0,0	5,7	0,0	0,0	2,5	3,2	1,6	3,4	0,0	0,0	2,3
nie chcę	0,0	0,0	0,0	3,4	0,0	3,0	1,7	3,0	3,1	9,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0	2,2	10,2	3,4	10,4	16,1	3,7
ukończyć studia wyższe	5,0	1,4	13,2	5,1	5,1	3,0	1,7	0,0	9,4	1,2	3,9	6,5	2,9	2,6	0,0	5,0	5,4	0,8	4,6	7,5	9,7	4,3
skończyć ogólniak	1,0	0,0	1,9	0,0	0,0	3,0	1,7	6,1	0,0	0,0	0,0	0,0	2,9	0,0	0,0	0,0	1,1	0,0	0,0	1,5	0,0	0,8

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Iława	Kętrzyn	Lidzbark	Mrągowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Czy odczuwa Pan(i) potrzebę poszerzenia wiedzy ogólnej? N =	101	71	78	72	71	90	65	37	79	87	60	61	35	39	37	42	101	149	90	70	30	1 465
tak	34,7	69,0	47,4	59,7	50,7	48,9	73,8	62,2	75,9	42,5	73,3	44,3	57,1	74,4	48,6	66,7	51,5	51,7	62,2	50,0	40,0	55,3
nie	65,3	31,0	52,6	40,3	49,3	51,1	26,2	37,8	24,1	57,5	26,7	55,7	42,9	25,6	51,4	33,3	48,5	48,3	37,8	50,0	60,0	44,7

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Iława	Kętrzyn	Lidzbark	Mrągowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Jeżeli tak, to czy ma Pan(i) zamiar podjąć naukę w Gimnazjum? N =	33	18	38	15	17	21	15	19	16	51	11	24	8	10	33	11	47	75	53	11	28	554
tak	3,0	5,6	2,6	20,0	0,0	23,8	6,7	10,5	12,5	2,0	9,1	4,2	0,0	30,0	0,0	0,0	10,6	12,0	9,4	9,1	3,6	7,8
nie	97,0	94,4	97,4	80,0	100,0	76,2	93,3	89,5	87,5	98,0	90,9	95,8	100,0	70,0	100,0	100,0	89,4	88,0	90,6	90,9	96,4	92,2

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Iława	Kętrzyn	Lidzbark	Mrągowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Jeżeli tak, to czy ma Pan(i) zamiar podjąć naukę w szkole średniej, policealnej? N =	33	37	45	28	25	24	31	20	30	56	28	29	13	15	37	25	60	77	70	38	30	751
tak	33,3	48,6	31,1	57,1	44,0	37,5	51,6	25,0	60,0	17,9	53,6	17,2	23,1	60,0	27,0	52,0	40,0	26,0	28,6	57,9	26,7	36,9
nie	66,7	51,4	68,9	42,9	56,0	62,5	48,4	75,0	40,0	82,1	46,4	82,8	76,9	40,0	73,0	48,0	60,0	74,0	71,4	42,1	73,3	63,1

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Iława	Kętrzyn	Lidzbark	Mrągowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Jeżeli tak, to czy ma Pan(i) zamiar podjąć naukę w szkole wyższej? N =	33	26	40	17	15	27	25	24	33	48	18	26	17	22	33	21	53	64	65	15	27	649
tak	30,3	46,2	25,0	47,1	46,7	51,9	44,0	29,2	60,6	4,2	55,6	19,2	52,9	81,8	0,0	42,9	34,0	15,6	29,2	53,3	18,5	32,7
nie	69,7	53,8	75,0	52,9	53,3	48,1	56,0	70,8	39,4	95,8	44,4	80,8	47,1	18,2	100,0	57,1	66,0	84,4	70,8	46,7	81,5	67,3

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Hawa	Kętrzyn	Lidzbark	Mragowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Czy, Pana(i) zdaniem, warto obecnie uczyć się? N =	101	71	78	72	71	91	66	37	80	87	61	61	36	39	35	42	102	149	90	70	31	1 470
zdecydowanie warto	65,3	54,9	53,8	70,8	47,9	48,4	63,6	67,6	66,3	42,5	83,6	65,6	44,4	48,7	42,9	57,1	53,9	51,0	37,8	47,1	35,5	54,9
raczej warto	26,7	33,8	25,6	15,3	31,0	19,8	18,2	5,4	17,5	37,9	8,2	26,2	27,8	33,3	42,9	31,0	28,4	22,8	30,0	34,3	48,4	26,1
raczej nie warto	3,0	5,6	2,6	4,2	2,8	11,0	6,1	5,4	3,8	8,0	0,0	1,6	13,9	2,6	0,0	4,8	3,9	10,1	10,0	0,0	3,2	5,3
zdecydowanie nie warto	1,0	0,0	0,0	1,4	0,0	3,3	0,0	10,8	0,0	0,0	1,6	0,0	0,0	2,6	0,0	0,0	2,9	2,0	0,0	1,4	0,0	1,2
trudno powiedzieć	4,0	5,6	17,9	8,3	18,3	17,6	12,1	10,8	12,5	11,5	6,6	6,6	13,9	12,8	14,3	7,1	10,8	14,1	22,2	17,1	12,9	12,4

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Hawa	Kętrzyn	Lidzbark	Mragowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Czy brak kwalifikacji zawodowych utrudnia Panu(i) znalezienie pracy? N =	101	71	74	72	71	90	66	37	80	87	60	61	36	39	37	41	102	146	89	69	31	1 460
zdecydowanie tak	47,5	49,3	44,6	34,7	33,8	32,2	39,4	32,4	51,3	46,0	51,7	41,0	27,8	41,0	40,5	24,4	33,3	44,5	37,1	20,3	48,4	39,8
raczej tak	38,6	40,8	36,5	40,3	43,7	38,9	36,4	48,6	28,8	36,8	30,0	44,3	41,7	43,6	51,4	58,5	43,1	26,0	42,7	58,0	32,3	39,5
raczej nie	11,9	9,9	16,2	22,2	21,1	24,4	19,7	10,8	16,3	16,1	18,3	14,8	30,6	15,4	8,1	14,6	21,6	24,7	20,2	17,4	19,4	18,4
zdecydowanie nie	2,0	0,0	2,7	2,8	1,4	4,4	4,5	8,1	3,8	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,4	2,0	4,8	,0	4,3	0,0	2,3

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Hawa	Kętrzyn	Lidzbark	Mrągowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Co dla Pana(i) jest najważniejsze w życiu? N =	101	71	78	72	71	91	67	37	81	87	61	61	36	39	37	42	102	148	90	70	31	1 473
zdrowie	82,2	71,8	76,9	70,8	67,6	75,8	68,7	70,3	65,4	66,7	70,5	75,4	63,9	59,0	73,0	81,0	73,5	76,4	78,9	82,9	64,5	73,2
udane życie osobiste	22,8	28,2	16,7	16,7	14,1	18,7	19,4	18,9	24,7	11,5	16,4	14,8	13,9	28,2	10,8	35,7	15,7	17,6	16,7	12,9	29,0	18,6
szczęście rodziny	39,6	36,6	61,5	51,4	45,1	42,9	43,3	56,8	49,4	36,8	41,0	54,1	36,1	53,8	43,2	57,1	55,9	44,6	48,9	41,4	48,4	46,6
religia, wiara	2,0	2,8	7,7	2,8	1,4	5,5	7,5	5,4	4,9	4,6	3,3	1,6	2,8	10,3	10,8	2,4	2,9	6,1	4,4	2,9	0,0	4,3
posiadanie dzieci	5,9	16,9	11,5	8,3	4,2	8,8	7,5	16,2	14,8	5,7	4,9	11,5	8,3	2,6	2,7	14,3	7,8	12,8	10,0	8,6	9,7	9,4
pomoc dzieciom	13,9	5,6	23,1	8,3	14,1	14,3	7,5	21,6	16,0	20,7	13,1	11,5	13,9	2,6	13,5	16,7	12,7	12,8	8,9	2,9	16,1	12,8
praca	69,3	32,4	33,3	27,8	45,1	29,7	41,8	43,2	43,2	43,7	52,5	44,3	44,4	53,8	59,5	35,7	54,9	31,1	47,8	47,1	32,3	43,2
dobre warunki bytu	16,8	23,9	15,4	20,8	21,1	23,1	22,4	24,3	18,5	28,7	29,5	27,9	30,6	33,3	13,5	23,8	19,6	25,0	21,1	25,7	38,7	23,2
wykształcenie	15,8	14,1	11,5	12,5	11,3	7,7	9,0	13,5	12,3	9,2	14,8	6,6	8,3	23,1	2,7	4,8	10,8	7,4	4,4	12,9	9,7	10,5
własne mieszkanie	9,9	18,3	5,1	9,7	8,5	11,0	14,9	16,2	11,1	13,8	13,1	18,0	2,8	10,3	13,5	11,9	6,9	5,4	15,6	10,0	16,1	11,0
posiadanie samochodu	3,0	1,4	2,6	0,0	0,0	3,3	0,0	0,0	0,0	2,3	0,0	0,0	5,6	5,1	0,0	0,0	3,9	0,0	3,3	1,4	0,0	1,6
własna firma	1,0	2,8	3,8	0,0	1,4	3,3	3,0	0,0	2,5	0,0	4,9	3,3	5,6	2,6	8,1	2,4	2,0	2,7	2,2	4,3	0,0	2,5
gospodarstwo rolne	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,3	0,0	2,8	2,6	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	6,5	0,5
czas wolny	1,0	1,4	0,0	1,4	4,2	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	3,3	0,0	5,6	5,1	0,0	2,4	0,0	3,4	1,1	0,0	3,2	1,4

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Iława	Kętrzyn	Lidzbark	Mrągowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Czy obecnie jest Pan(i) gotowy(a)? N =	101	70	64	72	68	86	64	35	80	74	59	61	34	37	36	42	101	130	87	68	30	1 399
zdobyć zawód	82,2	71,4	43,8	50,0	44,1	47,7	57,8	48,6	48,8	47,3	57,6	39,3	41,2	67,6	50,0	40,5	46,5	43,8	43,7	36,8	50,0	50,8
zmienić miejsce zamieszkania, ażeby znaleźć pracę	7,9	8,6	15,6	9,7	8,8	7,0	12,5	31,4	10,0	12,2	10,2	1,6	8,8	16,2	19,4	31,0	21,8	5,4	13,8	11,8	23,3	12,2
dojeżdżać do pracy poza miejscem zamieszkania	14,9	5,7	10,9	4,2	11,8	8,1	12,5	5,7	10,0	13,5	20,3	9,8	14,7	13,5	5,6	4,8	15,8	7,7	6,9	5,9	0,0	10,0
podjąć pracę	68,3	52,9	62,5	59,7	50,0	58,1	48,4	60,0	51,3	52,7	54,2	73,8	67,6	59,5	66,7	38,1	59,4	60,8	62,1	66,2	66,7	59,0
skorzystać z pomocy finansowej na założenie własnej firmy	3,0	10,0	4,7	9,7	8,8	8,1	3,1	8,6	6,3	6,8	11,9	9,8	14,7	10,8	8,3	21,4	5,9	12,3	13,8	10,3	6,7	8,9

Wyszczególnienie	Bartoszyce	Braniewo	Działdowo	Elbląg grodzki	Elbląg ziemski	Elk	Giżycko	Gołdap	Iława	Kętrzyn	Lidzbark	Mragowo	Nidzica	Nowe Miasto Lubawskie	Olecko	Olsztyn grodzki	Olsztyn ziemski	Ostróda	Pisz	Szczytno	Węgorzewo	Województwo
Czego oczekuje Pan(i) od urzędu pracy? N =	101	69	78	72	71	91	67	37	80	86	61	61	36	39	36	42	102	148	90	69	31	1 467
pomocy w uzyskaniu pracy	86,1	88,4	64,1	73,6	62,0	63,7	73,1	59,5	70,0	54,7	67,2	72,1	75,0	82,1	66,7	69,0	70,6	58,8	76,7	60,9	77,4	69,4
zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych/robót publicznych	40,6	14,5	5,1	2,8	7,0	4,4	13,4	5,4	2,5	17,4	18,0	0,0	8,3	12,8	5,6	4,8	9,8	14,2	6,7	11,6	19,4	11,5
umożliwienia odbycia stażu pracy	8,9	27,5	14,1	12,5	8,5	7,7	16,4	13,5	27,5	8,1	14,8	6,6	5,6	15,4	8,3	14,3	21,6	2,7	2,2	8,7	9,7	11,8
wsparcia finansowego na prowadzenie własnej działalności gospodarczej	4,0	8,7	6,4	6,9	8,5	5,5	6,0	10,8	7,5	7,0	14,8	9,8	11,1	5,1	11,1	9,5	6,9	9,5	15,6	13,0	16,1	8,8
zdobycie kwalifikacji zawodowych	70,3	33,3	20,5	40,3	21,1	28,6	22,4	43,2	25,0	27,9	55,7	29,5	44,4	43,6	41,7	23,8	42,2	20,3	27,8	21,7	38,7	33,4
uczestnictwa w programach aktywizacji zawodowej	6,9	4,3	3,8	0,0	2,8	6,6	4,5	5,4	3,8	9,3	14,8	0,0	8,3	2,6	5,6	4,8	7,8	2,7	8,9	5,8	3,2	5,4
potwierdzenia, że jestem osobą bezrobotną	25,7	5,8	19,2	13,9	8,5	17,6	7,5	29,7	7,5	25,6	3,3	21,3	11,1	23,1	19,4	33,3	27,5	27,0	17,8	21,7	25,8	18,9
niczego nie oczekuję	0,0	0,0	6,4	5,6	8,5	11,0	7,5	13,5	3,8	5,8	0,0	3,3	2,8	5,1	5,6	2,4	7,8	7,4	12,2	7,2	9,7	6,1